72 let | Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 26. julija 2019

Leto LXXII, št. 59, cena 1,85 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Za sanacijo imajo štiri mesece časa

Prihodnji teden bo končno stekla sanacija ceste v Jelendol, ki je bila v vodni ujmi oktobra lani močno razdejana. Končana mora biti do srede novembra.

Simon Šubic

Tržič – Tržiški župan Borut Sajovic je v torek podpisal težko pričakovano pogodbo za sanacijo struge in ceste na odcepu Slap–Jelendol, vredno 2,35 milijona evrov, h kateri bo država primaknila 1,93 milijona evrov, preostali del pa bo zagotovila občina. Sopodpisnik pogodbe je bil Igor Tavčar, pooblaščenec Gorenjske gradbene družbe, ki bo sanacijska dela izvedla s podizvajalcema VGP Kranj in EHO projekt iz Ljubljane. Gradbena dela morajo biti končana do 15. novembra, sicer bo ogroženo črpanje državnih sredstev, do tedaj pa bo na tem območju vladal poseben prometni režim, podoben tistemu po lanski ujmi, je po podpisu pogodbe poudaril Sajovic.

Časa ni veliko, a Sajovica preveva optimizem tudi zaradi dejstva, da bodo sanacijo izvajala podjetja, ki so v Dovžanovi soteski že delala in poznajo teren ter pasti, na katere lahko ob gradnji naletijo. Še posebno pa ga veseli, da so javno naročilo izpeljali brez »karavanškega sindroma«, torej brez podobnih zapletov in vlaganju pritožb, kot smo jim priča pri izbiri izvajalca za gradnjo druge cevi karavanškega predora.

Za pripravo projektne dokumentacije je sicer občina letos namenila že skoraj sto tisoč evrov. »Podpis pogodbe vzame nekaj deset sekund časa, da do njega pride, pa je treba postoriti ogromno. Zbrali smo dobra dva metra dokumentacije. Ocena in popisi škode, dogovori, pridobitev soglasij različnih inštitucij, projektiranje in potem nestrpno čakanje na sprejetje sklepov vlade RS, ki je bilo izvedeno konec junija,« je razložil tržiški župan.

5. stran

Sanacija bo naslednje štiri mesece potekala na petih lokacijah ceste Slap–Jelendol, razdeljenih na enajst odsekov. / Foto: Simon Šubic

Namakalni sistem postaja nuja

Kmetijski ministrici Aleksandri Pivec so ob obisku v občinah Preddvor in Šenčur predstavili namero po izgradnji namakalnega sistema. Ogledala si je tudi gradnjo zahtevne gozdne ceste v Bašlju.

Ana Šubic

Šenčur, Preddvor – V občinah Preddvor in Šenčur so v torek gostili ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Aleksandro Pivec. Ena ključnih tem je bilo namakanje kmetijskih zemljišč. Ministrico so opozorili na potrebo po poenostavitvi in pospešitvi birokratskih postopkov, povezanih z gradnjo namakalnih sistemov. Ob ogledu zasebnega namakalnega sistema na kmetiji Šimnovih v Voklem ji je šenčurski župan Ciril Kozjek predstavil namero občine po izgradnji kolektivnega namakalnega sistema.

12. stran

Ogled zasebnega namakalnega sistema na kmetiji Šimnovih v Voklem. V ospredju mladi gospodar Klemen Jarc, ministrica Aleksandra Pivec ter župana Šenčurja in Preddvora Ciril Kozjek in Rok Roblek / Foto: Tina Dokl

Dočakali odločbo za odstrel volka

Agencija za okolje je izdala dovoljenje za izredni odstrel enega volka na Gorenjskem.

Ana Šubic

Železniki – Agencija RS za okolje (Arso) je na podlagi vlog občin Železniki, Gorenja vas - Poljane in Cerkno minuli torek izdala dovoljenje za odstrel enega volka na njihovem območju in delu občine Bohinj. Kot smo že poročali, so v omenjenih občinah odločbo težko čakali, saj so volkovi z napadi na domače živali na pašnikih, predvsem v Zgornjih Danjah, rejcem povzročili ogromno škodo, domačini pa naj bi bili zaradi videvanja volkov že v skrbeh za svojo varnost.

7. stran

Priloge: deželne novice, kranjske novice, jeseniške novice

AKTUALNO

Začasnih namestitev premalo

Začasne namestitve, ki jih nudijo v nekaterih domovih starejših, so še posebno aktualne poleti, ko želijo svojci starostnikov, ki so sicer v domači oskrbi, na dopust.

3

ŠPORT

Napolnili so mrežo Save

Pred prvo domačo tekmo, ki jo bodo nogometaši Triglava jutri odigrali z Rudarjem, so na prijateljskem mestnem obračunu visoko premagali tretjeligaša Savo. Jutri obračune začenjajo tudi nogometaši v drugi slovenski ligi.

11

EKONOMIJA

Domel tudi v Srbiji

Zaradi pomanjkanja proizvodnih prostorov v železnikarskem Domelu obnavljajo halo v Retečah in se pripravljajo na dozidavo objekta Na plavžu, poleg tega pa že vzpostavljajo proizvodnjo v Srbiji.

13

ZANIMIVOSTI

Brezplačna krema za kopalce

Na Grajskem kopališču na Bledu so letos obiskovalcem prvič ponudili brezplačno kremo za zaščito pred soncem na veganski osnovi, s čimer želijo omejiti vnos umetnih snovi v jezero.

28

VREME

Danes bo delno sončno. Jutri in v nedeljo bo spremenljivo oblačno s plohami in nevihtami. Vročina bo popustila.

19/31 °C

jutri: spremenljivo oblačno

9 770352 666025

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Drugi Castle – Kolpa music festival

Letošnji Castle – Kolpa music festival poteka od 31. julija do 4. avgusta in ponuja kampiranje ob reki Kolpi v lepo urejenem kampu in vasi za glamping ter raznolik in kvaliteten program na treh odrih. Na njem se boste lahko zabavali ob kar tridesetih glasbenih skupinah in dvajsetih didžejih. Nastopili bodo DUB FX, Skindread, Elvis Jackson, Goran Bare in Majke, Sander Van Doorn, Siddharta, Inner Circle, Psihomodo Pop, Pankrti, Jay Hardway, Parni Valjak, Soulfly, Asian Dub Foundation, Umek in mnogi drugi. Poleg kopanja v prekrasni Kolpi bodo na voljo tudi akro joga, kino na prostem, delavnice, stand up nastopi in drugo. Festival ponuja tudi vrhunsko kulinariko in je ekološko usmerjen. Ponudil vam bo kvalitetno preživet prosti čas, kjer boste spoznali veliko novih ljudi in prijateljev. Le še nekaj dni je na voljo akcija 4 + 1 – festivalska vstopnica in enodnevne vstopnice po nižji, predprodajni ceni! Vstopnice si lahko zagotovite na vseh Eventimovih prodajnih mestih. Več informacij na www.castlefestival.si.

Enemu naročniku Gorenjskega glasa bomo podarili dve enodnevni vstopnici za petek, 2. julija, drugemu naročniku pa dve vstopnici za soboto, 3. julija, če boste pravilno odgovorili na nagradno vprašanje: Koliko dni bo trajal drugi Castle – Kolpa music festival? Odgovore pošljite do torka, 30. julija 2019, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

Nagrajenka

V nagradni igri, ki je bila objavljena 16. julija 2019, prejme vstopnico za otroka do 14. leta za Pustolovski park Bled Erika Benedik Markovič iz Kranja.
Nagrajenki čestitamo!

Krpan za učinkovitejši sistem

V centre za socialno delo so uvedli nov enotni informacijski sistem Krpan. V nadaljevanju ga bodo vpeljali tudi v vse organe državne uprave.

Danica Zavrl Žlebir

Kranj – Minister za javno upravo Rudi Medved in ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Ksenija Klampfer sta predstavila nov enotni informacijski sistem Krpan. Ministrica Klampferjeva je pojasnila, da so centri za socialno delo (CSD) po Sloveniji uporabljali različne dokumentne sisteme, ki med seboj niso bili povezani, zato je prihajalo do neenotnega načina dela z dokumentnim gradivom in nepopolnih evidenc. To so občutili tudi uporabniki storitev, saj so neredko naleteli na napake, ali pa so na rešitev vloge morali čakati nesorazmerno dolgo. Oktobra 2018 je prišlo do reorganizacije centrov za socialno delo, kar je razlike med centri po besedah ministrice le še povečalo. Izkazalo se je, da brez skupnega informacijskega sistema enotno upravljanje dokumentov v na novo nastalih centrih ne bi bilo več mogoče. Pilotno uvedbo so začeli februarja v Zasavju, postopno so nadaljevali in junija zaključili na vseh centrih za socialno delo.

»Pri vsaki novosti in spremembi imamo v mislih uporabnika. Poleg bonusov, ki jih Krpan prinaša strankam centrov za socialno delo, smo prisluhnili tudi zaposlenim in uvedbo novega enotnega informacijskega sistema izvajali postopno, v tedenskih ciklih,« je dejal minister Rudi Medved. Skupno je bila »ekipa Krpan« v tem času prisotna na osemdesetih lokacijah po Sloveniji. Zaradi časovnega pritiska, omejenih kadrovskih virov, različnih praks dela po CSD, obsega uporabnikov in števila postopkov je bila uvedba informacijskega sistema še zahtevnejša, kot je bilo sprva predvideno, zato štejejo za uspeh, da so končali pred rokom, ki je bil predviden jeseni 2019.

Da se je sistem uspešno prijel, nakazuje tudi prirast števila prejetih in izdanih dokumentov. Maja 2019, po uvedbi novega sistema v prvi polovici centrov, je bilo v sistemu evidentiranih 106.986 prejetih in izdanih dokumentov, ob zaključku uvedbe pa 364.915, kar je trikrat več. »Ker meseca avgusta in nato v prvih jesenskih mesecih prihaja obdobje novih vlog, je pričakovati, da se bo ta trend še povečeval,« je ocenila ministrica.

Z uspešno uvedbo informacijskega sistema Krpan v centre za socialno delo se delo pri projektu ne zaključuje, sta še povedala ministrica in minister. Ministrstvo za javno upravo bo namreč v okviru projekta uvedlo omenjeni informacijski sistem tudi v vse organe državne uprave; maja 2019 je bil poleg CSD sistem že uveden tudi na Geodetski upravi RS, trenutno potekajo priprave na uvedbo na ministrstvu za javno upravo, naslednje leto pa je predvidena uvedba na upravnih enotah.

Vzajemna napoveduje dvig premije

V zdravstveni zavarovalnici Vzajemna so zaradi višjih stroškov zdravstvenih storitev z jesenjo napovedali podražitev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

Simon Šubic

Kranj – Zdravstvena zavarovalnica Vzajemna bo s septembrom povišala premijo za dopolnilno zdravstveno zavarovanje, je ta teden napovedal predsednik uprave Aleš Mikeln. Polna mesečna premija se bo podražila za 3,7 evra oziroma z 31,97 na 35,67 evra, cena mesečne premije pa se bo s triodstotnim popustom s trenutnih 31,01 evra povišala na 34,6 evra. Ministrstvo za zdravje se je na napovedano podražitev odzvalo s pozivom Vzajemni k iskanju morebitnih notranjih rezerv in optimizaciji poslovanja, ne pa prenašanju stroška v breme tistih, ki plačujejo zdravstveno zavarovanje. Vzajemna je sicer premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja podražila že marca letos.

Novi dvig premij so v Vzajemni utemeljili z nujno uskladitvijo s stroški zdravstvenih storitev, saj je zavarovalnica letos zabeležila njihovo visoko rast tako zaradi povečanega obsega storitev kot tudi višjih cen storitev ter programov za skrajševanje čakalnih dob, ki jih sofinancira dopolnilno zavarovanje. Če premije ne bi povišali, bi Vzajemna do konca leta beležila devet milijonov evrov izgube, je poudaril Mikeln. »V zadnjih treh letih smo pri dopolnilnem zdravstvenem zavarovanju pridelali 11,3 milijona evrov izgube, kar smo lahko kompenzirali z drugimi zavarovanji. Letos pa so stroški začeli tako naraščati, da smo se morali odločiti za ta dvig,« je razložil Mikeln in dodal, da so se stroški v zdravstvu v zadnjih letih povečali skoraj za milijardo evrov, bolniki pa tega ne občutijo. Kot je še dodal, se pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja manjšajo in se prenašajo na dopolnilno, pri nekaterih zdravstvenih storitvah, na primer pri presaditvi organov, tudi do devetdeset odstotkov. Izračuni sicer kažejo, da sedanje povišanje ne bi bilo potrebno, če bi deleže bremen iz dopolnilnega zavarovanja popravili na stanje pred uveljavitvijo zakona o uravnoteženju javnih financ, je še dejal Mikeln.

Tudi v zavarovalnicah Adriatic Slovenica in Triglav, ki prav tako ponujata dopolnilno zavarovanje, opažajo, da se stroški zdravstvenih storitev in doplačil v zadnjih letih povišujejo. V tem trenutku podražitve še ne načrtujejo, a v obeh poudarjajo, da bodo višino premije oblikovali v skladu s trendi gibanja stroškov zdravstvenih storitev.

Se za Adrio zanimajo Američani?

Poslovanje Adrie Airways naj bi preučevala ameriška letalska družba Mesa Airlines.

Aleš Senožetnik

Zgornji Brnik – Za nakup Adrie Airways se po neuradnih informacijah, ki so jih pridobili novinarji Pop TV, zanima ameriška družba Mesa Airlines. Poslovanje podjetja naj bi preučevali že dva tedna, ali se bodo odločili za nakup, pa naj bi bilo znano v roku enega meseca oz. najkasneje do konca poletja, so zapisali na spletnem portalu 24ur.com. Gre za letalsko družbo iz Phoenixa, ki razpolaga s floto 145 letal in se ukvarja predvsem z izposojo letal in posadk preostalim letalskim prevoznikom.

V Adrii, kjer se v zadnjem času soočajo s številnimi težavami, informacij ne komentirajo, so pa že na junijski novinarski konferenci potrdili, da iščejo strateškega partnerja in da so v intenzivnih pogovorih s potencialnimi interesenti.

Stanje na področju pacientovih pravic

Danica Zavrl Žlebir

Kranj – Državno poročilo o stanju na področju varstva pacientovih pravic za leto 2018, ki ga je te dni sprejela vlada, navaja, da se je lani na zastopnike pacientovih pravic obrnilo 10.725 pacientov, izvedenih je bilo 1341 neformalnih posredovanj pri izvajalcih in 267 prvih obravnav kršitev pacientovih pravic. Najpogosteje, kar v tretjini primerov, je bila kršena pravica do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe ter v eni desetini primerov pravica do spoštovanja pacientovega časa. Sicer zastopniki pacientovih pravic zavzeto skrbijo za seznanjanje javnosti s pacientovimi pravicami. Njihova opažanja in izkušnje pa so podlaga za preventivno delovanje v zdravstvenih zavodih in za uvajanje potrebnih izboljšav.

Državno poročilo povzema poročila 13 zastopnikov pacientovih pravic, poročilo Komisije RS Slovenije za varstvo pacientovih pravic in statistična poročila štirih zbornic, ki na podlagi javnega pooblastila izvajajo strokovni nadzor s svetovanjem (Zdravniška zbornica Slovenije, Lekarniška zbornica Slovenije, Zbornica laboratorijske medicine Slovenije in Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije), ter Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Ministrstva za zdravje. Dodatno je dodan povzetek izvajanja inšpekcijskega nadzora na področju pacientovih pravic. Komisija RS za varstvo pacientovih pravic je v letu 2018 prejela 58 zahtev za drugo obravnavo, ki so bile rešene s poravnavo, opominom izvajalcu ali opravičilom izvajalca, ustavitvijo postopka oziroma njihovo reševanje še poteka.

Začasnih namestitev premalo

Začasne namestitve, ki jih nudijo v nekaterih domovih starejših, so še posebno aktualne poleti, ko želijo svojci starostnikov, ki so sicer v domači oskrbi, na dopust.

Ana Šubic

Kranj – V nekaterih domovih starejših imajo tudi nekaj postelj, namenjenih začasnim namestitvam. Med letom jih koristijo predvsem starostniki, ki okrevajo po poškodbah oz. operacijah ali pa njihovi svojci zaradi lastnih zdravstvenih težav nekaj časa ne morejo skrbeti zanje. Še posebno izrazito je zanimanje za začasno namestitev v poletnih mesecih, ko svojci starostnikov, ki so sicer v domači oskrbi, želijo brezskrbno na dopust.

V Domu upokojencev Kranj imajo za začasno nastanitev na voljo osem postelj. »Vse so zasedene do konca septembra, rezervacije, ki so nekoliko daljše, pa že za oktober in november. Prijave sprejemamo že od novembra za naslednje leto, največ pa v januarju in februarju,« je pojasnila socialna delavka Bojana Petrovič. Poleti nastanitve trajajo od štirih dni do meseca in pol, sicer pa jih je možno koristiti od enega dneva do treh mesecev. Cena oskrbe je za štiri evre na dan višja kot pri redni namestitvi. »Smo edini dom v Sloveniji s takšnim številom postelj za začasne nastanitve. Te od osebja zahtevajo dodatno obremenitev, saj uporabnikov ne poznamo, bivajo kratek čas in se včasih popolnoma zmedejo. Veliko je oseb z demenco,« je razložila Petrovičeva. Zadnje čase jim dodatno težavo predstavlja še zagotavljanje zdravniške oskrbe. Od junija dalje po obvestilu Zdravstvenega doma Kranj uporabnikov začasnega varstva ne obravnava več domski zdravnik, pač pa njihov osebni. V domu tako po besedah Petroviče dostikrat ostanejo brez potrebnih strokovnih podatkov, predvsem o predpisani terapiji.

Med letom začasne namestitve koristijo predvsem starostniki, ki okrevajo po poškodbah oz. operacijah ali pa njihovi svojci zaradi lastnih zdravstvenih težav nekaj časa ne morejo skrbeti zanje. Še posebno izrazito pa je zanimanje za začasni sprejem v poletnem času, postelje so običajno zasedene že mesece vnaprej.

Začasen sprejem je za starostnike tudi priložnost, da pobliže spoznajo okoliščine bivanja v domu. (Fotografija je simbolična). / Foto: Tina Dokl

V Domu starejših občanov Preddvor zaradi zasedenosti trenutno nimajo začasnih namestitev, imajo pa v njihovi enoti Naklo za ta namen sedem postelj. Trenutno so vse polne. Potrebe po začasnem varstvu sicer presegajo razpoložljive kapacitete, je povedala socialna delavka Klavdija Balantič. V poletnem času prosilci običajno prosijo za namestitve v trajanju enega ali dveh tednov.

V Domu upokojencev Kranj imajo za začasno nastanitev na voljo osem postelj, vse so zasedene. »Smo edini dom v Sloveniji s takšnim številom postelj in eden redkih, ki to dejavnost nudi. Moram poudariti, da začasne nastanitve od osebja zahtevajo še dodatno obremenitev, saj uporabnikov ne poznamo, bivajo kratek čas in se včasih popolnoma zmedejo,« je razložila socialna delavka Bojana Petrovič.

V dom tudi za čez zimo

V Domu Petra Uzarja v Tržiču imajo za začasno varstvo tri enoposteljne sobe. Zaradi velikega zanimanja so zasedene vse leto. Namestitve v poletnih mesecih običajno trajajo en mesec. »Za daljše namestitve je več zanimanja v zimskih mesecih. Imamo tudi gospoda, ki bo star devetdeset let in že nekaj let zapored pride v naš dom samo čez zimo. Živi sam v hribih v skromni hiški brez ogrevanja. Sobe imamo zasedene vsaj nekaj mesecev vnaprej, a se večkrat zgodi, da se kakšna vmes sprosti, če je na primer nekdo stalno sprejet v dom, če nekdo umre ali pa si premislijo in ne želijo koristiti začasne namestitve,« je razložila socialna delavka Maja Rant.

V Centru slepih, slabovidnih in starejših v Škofji Loki imajo za začasno namestitev namenjeno eno dvoposteljno sobo. Njene kapacitete so običajno najkasneje marca zasedene že do konca leta. Kratkotrajna namestitev praviloma traja do trideset dni, stroški pa so sicer malenkost višji kot pri stalni namestitvi.

Dom dr. Franceta Bergelja Jesenice ponuja eno enoposteljno sobo za začasne namestitve. Letos je vseskozi zasedena, tako bo vse do oktobra, rezerviran je tudi že teden v decembru. Prošnjo za sprejem je priporočljivo oddati že v januarju ali februarju, je povedala socialna delavka Duši Žakelj in dodala, da je začasen sprejem za starostnike tudi priložnost, da pobliže spoznajo okoliščine bivanja v domu. Začasne namestitve trajajo od enega do treh tednov.

V družbi Deos, ki ima center starejših tudi v Medvodah, nimajo posebnih kapacitet za začasne namestitve. Te so možne le v primeru, da imajo daljše obdobje nekaj nezasedenih kapacitet, kar pa se že nekaj let ni zgodilo, je razložil direktor Deosa Bojan Kranjc. Kljub temu imajo mesečno v medvoškem centru okoli deset povpraševanj za začasno namestitev, največ v poletnem času.

Vseh ne morejo sprejeti

Tudi v Zavod sv. Martina v Bohinju nimajo posebnih sob, ki bi bile stalno namenjene začasnim namestitvam. »Vendar pa spomladi oziroma v začetku poletja vedno eno ali dve postelji namenimo začasnim sprejemom – odvisno od naših možnosti in povpraševanja. Za kratkotrajno namestitev se dogovorimo tudi čez leto, kadar prosilec to potrebuje,« je razložila socialna delavka Alenka Zorč. Zasedene imajo vse postelje za začasne sprejeme, ki običajno trajajo štirinajst dni, lahko pa tudi dalje. »Menimo, da imamo dovolj možnosti za začasne namestitve za potrebe domačinov – občanov Bohinja. Seveda pa je tudi pri nas veliko povpraševanje prosilcev iz cele Gorenjske in Ljubljane, a vsem ne moremo omogočiti namestitev,« je razložila Zorčeva.

V Domu starejših občanov Kamnik ne razpolagajo s kapacitetami za začasne sprejeme. »Kljub temu poskušamo prosilcem iz domače občine, kolikor je to v naši moči in se časovno izide, vseeno zagotoviti možnost začasnega sprejema v okviru rednih sprejemov. Žal pa je to nemogoče zagotoviti vnaprej, zato rezervacija ni možna in prosilce sočasno usmerjamo tudi v iskanje drugih možnosti,« je povedala socialna delavka Sabina Ravnikar.

Iz Doma Taber v Cerkljah so sporočili, da začasnih namestitev nimajo. Enako velja za Dom dr. Janka Benedika Radovljica, kjer so čez vse leto povpraševanja po začasnih namestitvah, a se glede na zasedenost in čakalne vrste trenutno zanje niso odločili.

k KOMENTAR
Jasna Paladin

Skriti kotički

Poletna planinska sezona je na vrhuncu, žal pa imajo zato polne roke dela tudi gorski reševalci. Do srede so imeli že 304 intervencije. Kot vedno znova opozarjajo, se moramo v gore podati primerno opremljeni, fizično in psihično pripravljeni in ustrezno informirani o stanju poti, odprtosti koč, vremenu ... Ne le intervencije, tudi njihove preventivne akcije se vrstijo iz leta v leto, skorajda iz tedna v teden, in čeprav so planinsko populacijo zagotovo precej ozavestili, se zdi, da številnim opozorila ne pridejo do živega.

Kdor hodi v gore že dolgo časa, ve, da se je tam marsikaj spremenilo. No, v samih gorah bolj malo, pri planincih pa precej. Tudi sama sem planinka že od malega. Priznam, v gorah iščem mir in lepo naravo in se zato izogibam množično obiskanim vrhovom ali pa dnevom, ko je na planinskih poteh pričakovati gnečo. Verjetno tudi zato, ker se mi vse prevečkrat zgodi, da me planinec, ki mi pride naproti, zgolj debelo pogleda, ko ga prijazno pozdravim in – ne odzdravi. Podobno, kot smo navajeni z odtujenih mestnih ulic. Ali pa me prehiti zadihan planinec s slušalkami v ušesih in z veliko uro na roki, ki ne vidi in ne sliši ničesar okoli sebe, v mislih pa ima verjetno le časovni rekord, ki mu je na sledi. Ob tem pa, kar me vedno znova močno razjezi – seka bližnjice po lepo urejeni, utrjeni in markirani poti, ki se vijugasto vzpenja, in zaradi svojih dejanj povzroča erozijo, uničuje rastje in k takšnim bližnjicam napeljuje še druge, ki kmalu ne vedno več, katera pot je sploh glavna.

Bodimo iskreni, omenjena primera res nista tako pogosta kot prijetna srečanja s somislečimi planinci, a verjetno nisem edina, ki v gorah pogreša nekaj več spoštovanja. Zato zagotovo tudi nisem edina, ki išče svoje skrite kotičke. Tu pa znova naletimo na težavo – to pa so družbena omrežja. Na njih velja le objava, ki je nekaj posebnega, drugačna in privlačna, takšna pač, ki je ni objavil še nihče. A vse te lepe objave so varljive, ugotavljajo tudi gorski reševalci. Gorski svet številnim predstavijo v povsem drugačni luči in v višave po želji za prav takšnim doživetjem (ali zgolj fotografijo), privabijo tudi neizkušene planince. Marsikdo se v želji po takšnih doživetjih tudi izgubi, zapleza in zaide v brezpotje, ter s tem močno poveča možnost zdrsa in druge nesreče.

Nič ni narobe, če najdete svoj skriti gorski kotiček, uživajte v njem, za vse jih je dovolj, a ob tem spoštujte tudi pravila, ki veljajo v gorah. Na turo se vsakokrat dobro pripravite, hodite po utrjenih poteh in spoštujte delo markacistov, sporočite vsaj nekomu, kam se odpravljate, in prijazno pozdravite planinca, ki deli z vami lep dan. Ne nazadnje je tam iz istega razloga kot vi.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir;
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog/ Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Srečanje mest na Venerini poti

Radovljica – V nedeljo bo na Linhartovem trgu v Radovljici tradicionalno Srečanje mest na Venerini poti s pisano srednjeveško tržnico. Prireditev se bo začela ob 10. uri dopoldan s prihodom igralske skupine Gašperja Lambergarja, ki pripravlja štiri dinamične zgodbe iz treh zgodovinskih obdobij: ob 10.30 je na sporedu Lojzek, ob 15.30 Prebrisani Gašper, ob 16.30 Mali vitez, ob 18.30 pa bodo zaplesali baročne plese. Lokostrelska skupina Gašperja Lambergarja bo ob 11. 30 priredila lokostrelski turnir za viteze in obiskovalce, KUD Radovljica pa ob 11. uri pred kapelo Edith Stein pod cerkvijo sv. Petra pripravlja pogovor o znameniti Vurnikovi podobarski delavnici; gost pogovora bo umetnostni zgodovinar, likovni kritik, pisatelj in esejist ddr. Damir Globočnik. Ob 17.30 bodo članice Linhartovega odra v kleti graščine predstavile nekaj odlomkov iz znamenitega srednjeveškega zbornika Carmina Burana. Na Linhartovem trgu bodo vse do sedme zvečer tudi stojnice z rezbarijami, kmečkim orodjem, dražgoškimi kruhki, lončarskimi in keramičnimi ter pletarskimi izdelki in čipkami, zelišči in tudi dobrotami za pod zob.

Brunarici nadomestili z mobilno hiško

Mojstrana – Topolino, vstopna točka na kolesarsko stezo in v Zgornjesavsko dolino, ima nov turistično-informacijski center. Nekdanji leseni hiški so namreč nadomestili z novo mobilno hiško, kjer je urejen tudi gostinski lokal. Hiško, premični objekt sodobnega videza, bodo lahko, če bo treba, tudi selili na drugo lokacijo. Točko Topolino so sicer na parkirišču ob regionalni cesti in daljinski kolesarski poti tik pred odcepom za Mojstrano tamkajšnji turistični delavci ob pomoči Občine Kranjska Gora uredili pred dvema letoma.

Novi prostori za TIC in manjši gostinski lokal na parkirišču Topolino pred Mojstrano

Rok za plačilo dohodnine

Kranj – Finančna uprava obvešča davčne zavezance, ki so prejeli informativne izračune dohodnine z datumom odpreme 31. maja in imajo doplačilo dohodnine, da se rok za plačilo izteče 31. julija. Sicer pa je omenjeni datum natisnjen na plačilnem nalogu, ki je sestavni del informativnega izračuna dohodnine. Zavezancem, ki so zoper informativni izračun dohodnine vložili ugovor, rok se je iztekel 1. julija, zneska ni treba poravnati, saj ugovor zadrži izvršitev. Ob tem želijo na finančni upravi spomniti na pravico, da se odmerjeni davek lahko poravna v več obrokih. Najenostavnejši in najhitrejši način je plačilo na tri obroke. V primeru vložitve obrazca ni treba predložiti nobenih dokazil o dohodkih, prihrankih in premoženju zavezanca in njegovih družinskih članov. Roka za vložitev obrazca ni. Priporočajo pa, da ga zavezanec vloži čim hitreje. Najbolje je takoj, ko zavezanec prejme plačilni nalog, ki ga ne more plačati v enkratnem znesku.

Gradbena dela končana, odprtje septembra

Radovljica – Od začetka poletja je v Radovljici spet odprto parkirišče med zdravstvenim domom in kopališčem, ki je bilo zaradi gradnje prizidka k zdravstvenemu domu vse od jeseni zaprto. Kot je povedal radovljiški župan Ciril Globočnik, so gradbena dela na objektu zaključena, a projekt še ni končan, ker je treba zagotoviti še nekaj opreme. Prizidek ima tri etaže, v njem pa je nekaj manj kot tisoč kvadratnih metrov prostora za ambulante. Stroške za 1,6 milijona evrov vredno naložbo si delita Občina Radovljica in Osnovno zdravstvo Gorenjske. Odprtje je načrtovano za začetek septembra.

Spomin na bistriške talce

Naklo – Jutri, 27. julija, ob 20. uri bo v spominskem parku nad Bistriškim oziroma Jurčkovim klancem v Bistrici pod Podbrezjami tradicionalna svečanost v spomin na 59 ustreljenih talcev, med katerimi je bilo devet domačinov iz Bistrice. Nemci so namreč 25. julija leta 1942 zaradi napada na nemško vojaško vozilo vas požgali, devet Bistričanov pa na Jurčkovem klancu ustrelili. Čez dva dni so na istem mestu ubili še petdeset talcev, ki so jih pripeljali iz Begunj. Slavnostni govornik bo župan Občine Naklo Ivan Meglič.

Svetniki zahtevajo odločnejše ukrepanje

Skupina jeseniških občinskih svetnikov je na predlog Levice – Jeseniške alternative zahtevala sklic izredne seje občinskega sveta in rešitev problematike smradu z deponije Mala Mežakla, župan še čaka na ugotovitve revizijskega poročila.

Marjana Ahačič

Jesenice – Jeseniški občinski svetniki od župana Blaža Račiča in občinske uprave pričakujejo odločnejše ukrepe v zvezi z urejanjem razmer na deponiji Mala Mežakla, je sporočilo prve izredne seje jeseniškega občinskega sveta v tem mandatu. Župan je sejo sklical na predlog svetniške skupine stranke Levica – Jeseniška alternativa, ki so jo zahtevali zaradi dveh problemov: po njihovem mnenju nevzdržnih razmer na deponiji Mala Mežakla in zaradi problematike hokeja.

Kot so opozorili, se stanje na deponiji slabša, odpadki se kopičijo, smrad pa je vse hujši, kar občutijo predvsem okoliški prebivalci. Skupina svetnikov je zato na izredni seji predlagala občinski upravi, naj zaradi kršenja koncesijske pogodbe, sklenjene s podjetjem Ekogor, prepove dovoz lahke in težke frakcije iz drugih občin. Obenem so občinski upravi predlagali, naj koncesionarju, to je podjetju Ekogor, zaračuna uporabo občinskega zemljišča na deponiji, na katerem zdaj brezplačno kopiči odpadke. Sejo so podprli tudi drugi svetniki, župan Blaž Račič pa je sklic izredne seje razumel kot izraz nezaupanja do župana in občinske uprave oziroma njihovega dela.

Svetniki so občinski upravi naložili, naj zagotovi izvajanje obdelave mešanih komunalnih odpadkov v skladu s koncesijsko pogodbo in učinkovit nadzor ter od podjetja Ekogor zahteva plačilo odškodnine za uporabo občinskega zemljišča.

Pojasnil je, da občina prek pogodbenih določil samovoljno ne more ukrepati. »Tudi če obstajajo ocene, da koncesionar ne izpolnjuje kakšnih določil pogodbe, je to treba na ustrezen način ugotoviti, zato čakamo na revizijsko poročilo, potem bomo imeli več podlag tudi za morebitne ukrepe,« je dejal. »Na občinski upravi trdo delamo in iščemo rešitve,« je zagotovil Račič, ki je ob izredni seji ocenil, da bi bilo s sprejemom ukrepov smiselno počakati do končnega revizijskega poročila o koncesijskem razmerju med Občino Jesenice in podjetjem Ekogor, ki ga na občini pričakujejo še pred koncem poletja.

Situacijo na Mali Mežakli je predstavila tudi Nevenka Rajhman, ki živi neposredno pod deponijo. Tako kot nekateri drugi svetniki, ki so si ogledali stanje na deponiji, opozarja na tako imenovane lahke frakcije odpadkov, ki jih z namenom preprečevanja smradu zavijajo v bale, ki se v spodnjih plasteh že približuje točki, ko bodo razpadle in se bo vsebina izcejala v okolje. »Na deponiji sem bila maja in aprila, nazadnje pa 22. julija, ko je bilo stanje bistveno bolj katastrofalno kot spomladi,« je povedala Rajhmanova.

»Seveda je prav, da se iščejo dolgoročne rešitve, a potrebujemo tudi kratkoročne ukrepe, sicer bo prišlo do ekološke katastrofe,« je opozorila svetnica Maja Križnar.

Svetniki so na seji po več kot dvourni razpravi občinski upravi naložili, naj na podlagi lastnih ugotovitev, ugotovitev delovne skupine in vsebine končnega poročila revizije pristopi k izvedbi ukrepov za zagotovitev izvajanja obdelave mešanih komunalnih odpadkov v skladu s koncesijsko pogodbo in k spremembam koncesijske pogodbe, ki bodo omogočale učinkovit nadzor, ter od podjetja Ekogor zahteva plačilo odškodnine za uporabo občinskega zemljišča.

Pestro poletje v Radovljici

Tudi v Radovljici so za zdaj zadovoljni z letošnjo turistično sezono, čeprav je gostov v nasprotju s spomladanskimi meseci poleti malenkost manj kot lani. Turiste privlačijo predvsem staro mestno jedro, aktivnosti v naravi in številni dogodki, ki so na voljo tako obiskovalcem kot domačinom.

Marjana Ahačič

Radovljica – Kot pravijo ponudniki turističnih namestitev, je letošnja glavna poletna turistična sezona v primerjavi z odlično predsezono malenkost slabša kot lanska, a bi dejstvo, da je tudi sredi poletja v Radovljici še na voljo kakšna prosta soba, lahko pripisali tudi izjemnemu povečanju nastanitvenih kapacitet v zadnjem obdobju. »Kar ni nujno slabo,« pravi Blanka Grašič z zavoda Turizem in kultura Radovljica, saj to pomeni, da bodo sčasoma obstali tisti, ki zares delajo dobro in že sedaj ob osnovni zagotavljajo tudi dodatno ponudbo za goste.

»Poletno sezono smo v Radovljici začeli s kar nekaj novostmi; med obiskovalci, posebej družinami, se je tako odlično prijela Medena pustolovščina, na kateri se najmlajši na sprehodu po starem delu mesta seznanijo tudi z življenjem čebel, kot vem, je lep tudi obisk novega Muzeja lekarništva in alkimije. Veliko je zanimanja za turistični avtobus Hop on, hop off, s katerim se turisti radi odpeljejo v Begunje, v Tržič in v Kropo.« Turisti, ki pridejo v Radovljico, so sicer najbolj navdušeni nad starim mestnim jedrom ter nad pohodništvom in kolesarjenjem. Na zavodu za turizem beležijo tudi veliko zanimanje za pohodniško turo Julijana, ki bo uradno sicer odprta šele septembra, je pa projekt še eden od kazalnikov, da se bo turizem tudi v prihodnje lahko razvijal le s povezovanjem različnih ponudnikov in destinacij.

Med gosti iz tujine sicer letos turistični delavci opažajo več francoskih in španskih turistov kot v preteklosti. Tako njim kot domačinom so v mestu tudi letos pripravili pester nabor dogodkov, med katerimi v poletnih mesecih izstopajo Četrtki na Linhartovem trgu s pestrim programom koncertov in v spremljavi Okusov Radol'ce. Kar šest dogodkov pripravljajo letos na zavodu Turizem in kultura Radovljica; prejšnji četrtek so obiskovalce z glasbo iz osemdesetih navdušili Fade out, včeraj pa Okustični.

Četrtki na Linhartovem trgu v staro mestno jedro privabijo tako številne turiste kot domačine. Prejšnji četrtek je Radovljica gostila skupino Fade out. / Foto: Tina Dokl

Spominska slovesnost pri Ruski kapelici

Letošnja spominska slovesnost pri Ruski kapelici bo v znamenju stoletnice Univerze v Ljubljani in vloge ruskih profesorjev pri njenem nastanku. Slavnostni govornik na sobotni prireditvi bo predsednik državnega zbora Dejan Židan.

Marjana Ahačič

Kranjska Gora – Jutri, v soboto, se bo ob 10. uri pod Vršičem začela tradicionalna spominska slovesnost pri Ruski kapelici. Častni pokrovitelj spominske slovesnosti in slavnostni govornik bo letos predsednik državnega zbora Dejan Židan, zbrane bo nagovoril tudi rektor ljubljanske univerze Igor Papič, saj so letošnjo prireditev povezali s stoletnico Univerze v Ljubljani, njeni ustanovitvi so namreč botrovali tudi ruski imigranti, kot so pojasnili organizatorji na torkovi novinarski konferenci v Ljubljani.

Slovesnosti se bodo ponovno udeležile uradne delegacije Rusije in Ruske pravoslavne cerkve. Vodja ruske delegacije bo minister za digitalni razvoj, zveze in množične komunikacije Konstantin Noskov, spominsko molitev pa bo vodil rektor sanktpeterburške duhovne akademije škof Silouan Peterhof.

Prireditelji tako kot vsako leto pričakujejo, da se bo sobotne slovesnosti udeležilo več kot tisoč ljudi, zaradi česar bo od Kranjske Gore do Ruske kapelice med slovesnostjo delna zapora ceste in bo za vse, ki se bodo slovesnosti udeležili, organiziran brezplačni avtobusni prevoz iz Kranjske Gore.

Predstavniki organizatorjev slovesnosti pri Ruski kapelici na ruskem veleposlaništvu, kjer so predstavili letošnje dogajanje. V sredini sta župan Kranjske Gore Janez Hrovat in ruski veleposlanik Doku Zavgajev.

Poleg osrednje slovesnosti pri kapelici se bodo zvrstili tudi številni drugi kulturni dogodki po Ljubljani in Kranjski Gori. Že v petek bo na ljubljanskem Kongresnem trgu koncert ruske džezovske zasedbe Vadim Eilenkrig kvartet, v Kranjski Gori pa na trgu pred cerkvijo koncert pevskega zbora delegacije Ruske pravoslavne cerkve in domačega pevskega zbora, ki mu bo sledila katoliška spominska maša v župnijski cerkvi Marijinega vnebovzetja. Na Večeru ruskih romanc bodo v Dvorani Vitranc ob 20.30 nastopili umetniki moskovske Hiše ruskih romanc. Vstop na prireditev je prost.

Ruski veleposlanik Doku Zavgajev je poudaril pomen Ruske kapelice pri gradnji odnosov med Slovenijo in Rusijo, Galina Zamjatina z ruskega veleposlaništva pa poudarila njeno vlogo pri razvoju kulturnega sodelovanja med državama.

Simon Oblak iz Društva Slovenija Rusija je eden tistih, ki pri organizaciji srečanj pri Ruski kapelici sodeluje že vse od leta 1993, ko so slovesnost prvič pripravili. Še vedno je poleti skoraj vsak dan v kapelici, kjer obiskovalce seznanja z njeno bogato zgodovino in pomembnim sporočilom. »Prihajajo obiskovalci z vsega sveta: Avstralije, Kanade, Čila, Peruja ... V zadnjih letih jih najbolj zanima, kako je bilo, ko je pred tremi leti, ob stoti obletnici, kapelico obiskal ruski predsednik Vladimir Putin. Radi bi videli njegov podpis, katerega kopijo hranimo v kapelici. Tudi Slovenci pogosto pridejo do Ruske kapelice, prav letos pa smo prvič doživeli, da so v kapelici pripravili ruski krst. Prejšnji petek so tam krstili otroka nemško-ruskega para, ki živi v Sloveniji, kar kaže, da kapelico ljudje doživljajo kot prav poseben kraj.«

»Prihajajo obiskovalci z vsega sveta: Avstralije, Kanade, Čila, Peruja ... V zadnjih letih jih najbolj zanima, kako je bilo, ko je pred tremi leti, ob stoti obletnici, kapelico obiskal ruski predsednik Vladimir Putin. Radi bi videli njegov podpis, katerega kopijo hranimo v kapelici.«

Župan Kranjske Gore Janez Hrovat se strinja z njim. Poudarja, da so tudi domačini na kapelico zelo ponosni. »Prebivalci Kranjske Gore so že več kot stoletje – tudi vsled turizma – zapisani multikulturnemu sobivanju. Ljudje dobre volje so tudi v najhujšem času prve svetovne vojne, ko se je v naših krajih gnetlo na tisoče vojnih ujetnikov, vojakov in negovalnega osebja, izkazali s strpnostjo, odprtostjo, sočutjem do ljudi, ki so daleč od doma, v nemogočih razmerah skrbeli za izdelavo transportnih poti proti soški fronti. Že takrat se je pokazalo, da Kranjskogorci znajo odpreti svoje srce in roke, in tudi zato se je veliko vojakov po končani vojni vračalo v Kranjsko Goro. Nekateri so celo ostali, mi pa smo še vedno odprta občina, kjer ni prostora za kakršnokoli sovraštvo,« je poudaril župan.

Za sanacijo štiri mesece časa

1. stran

Ob tem je opozoril, da bi bilo treba na državni ravni te postopke pospešiti in poenostaviti. »Stroji bi morali biti v Dovžanovi soteski že od maja, tako pa se je Tržič, v katerem smo imeli v tej ujmi daleč največ škode, znašli na istem vozu kot majhne občine s povsem drugih koncev Slovenije, ki so prijavile za pet ali deset tisočakov škode,« je poudaril.

Tržiški župan je obenem apeliral na državo, naj čim prej obvesti vodarje, kaj morajo narediti v strugah po vsej občini, da bo varnost v Tržiču večja. »Kajti vodarji sklepov s strani države še nimajo in lahko se zgodi, da bo naslednje leto, če ne bodo pohiteli z deli, državni vodotok spet spodkopal cesto v lasti Občine Tržič,« je poudaril.

Sanacija na enajstih odsekih

Sanacija bo sicer naslednje štiri mesece potekala na enajstih odsekih, po besedah Željka Babića iz Urada za okolje in prostor Občine Tržič pa bo zajemala ureditve struge, podbetoniranje obstoječih cestnih zidov, izvedbo ustalitvenih pragov in zaščito brežin, kjer je voda uničila cestišče, pa tudi zamenjavo spodnjega in zgornjega ustroja, preplastitve, varovalne ograje ter zaščito brežin nad cesto. »V lanski ujmi so bili poškodovani tudi številni mostovi, dva je voda odnesla s seboj. Zaradi logistike smo se odločili, da bomo letos popravili najbolj poškodovane, drugi pa bodo morali počakati na sanacijski program v naslednjih letih,« je še razložil.

Odgovorni za izvedbo projekta so prepričani, da bodo dela končali do 15. novembra (z leve): Boris Majkič iz VGP Kranj, Darjo Durjava iz EHO projekta, Igor Tavčar iz Gorenjske gradbene družbe, župan Borut Sajovic, predsednik KS Jelendol - Dolina Stojan Štefe in Slovenko Henigman iz podjetja Sloman, ki je zadolženo za nadzor. / Foto: Simon Šubic

Lokalno prebivalstvo med gradnjo čaka dodaten izziv zaradi posebnega prometnega režima, s katerim so jih v torek že seznanili. Predsednik sveta Krajevne skupnosti Jelendol - Dolina Stojan Štefe je razložil, da bo cesta prevozna le zjutraj za odhode v službo in zvečer po koncu del, sicer pa bo za promet zaprta. Vzpostavljen bo interventni dovoz prek Loma, ki vožnjo sicer podaljša za 15 kilometrov, v nujnih primerih pa bodo morali uporabljati helikopterski prevoz. Vsakodnevno pot v Tržič bodo okoli sto petdesetim krajanom, ki žive nad gradbiščem, skušali omogočati tudi gasilci s svojim kombijem. »Večina ljudi je zadovoljnih in so pripravljeni potrpeti teh nekaj mesecev, da se dostop do vasi uredi in življenje vrne v stare tirnice. Podobne razmere smo sicer prestali že novembra, ko ceste sploh ni bilo,« je dejal Štefe.

Gradnja bo vplivala tudi na turistični obisk Dovžanove soteske in tržiških gora ter koč, ki pa so k sreči dostopne tudi iz drugih smeri. »Turisti so v Tržiču vedno dobrodošli. Za planince pa velja, da vstajamo v temi, ko še ni sonca, in v hribe hodimo s čevlji in nahrbtniki, ne pa z avtomobili do dvorišča planinske koče,« je še dejal Sajovic.

Ratitovec bo rajal

Ratitovec – Planinsko društvo za Selško dolino Železniki vabi v nedeljo, 28. julija, na tradicionalno planinsko zabavo Ratitovec raja. Med 10. in 17. uro bo obiskovalce pri Krekovi koči na Ratitovcu zabaval ansambel Dor ma cajt, ob 12. uri pa je predviden kulturni program. Nastopila bosta ljudski pevec Simon Eržen ob harmonikarski spremljavi Primoža Merlaka in Folklorna skupina Bohinj. Prireditev, tokratna bo 65. po vrsti, bo potekala v vsakem vremenu. Če vreme ne bo ugodno, jo bodo izpeljali v koči.

Čar lesa v Radovljiški graščini

Radovljica – BSC Kranj – Regionalna razvojna agencija Gorenjske in Društvo za zaščito lesa Slovenije vabita na odprtje razstave Čar lesa, ki bo v četrtek, 1. avgusta, ob 19. uri v Radovljiški graščini. Razstava bo prikazovala inovativne lesene izdelke slovenskih proizvajalcev, ki presenečajo s toplino oblikovanja in materiala. Na ogled bo vsak dan vse do 15. avgusta, vstop bo brezplačen.

Mladi pohodniki v osrčju neokrnjene narave

Več kot sto otrok in mladih iz vse Slovenije se je v sredo udeležilo sedmega celodnevnega izleta na planšarijo Dolga njiva pod Košuto, kjer so uživali v lepotah narave, družbi domačih živali in sproščenem ter razigranem gibanju.

Maša Likosar

Jelendol – Izlet organizira Športno društvo Strelica v sodelovanju z Društvom prijateljev mladine Kranj in Škofja Loka, Zvezo prijateljev mladine Moste Polje, Mladinskim centrom, ki deluje v okviru Centra za socialno delo Tržič, Policijskim sindikatom Slovenije ter CUDV Draga. Namenjen je otrokom in mladostnikom, starim od pet do šestnajst let iz socialno ogroženih družin iz vse Slovenije. Kot je pojasnil glavni organizator izleta Klemen Grašič, želijo otrokom omogočiti nepozabno in sproščeno izkušnjo gora, spoznavanje planšarskega življenja in domačih živali, od puranov, prašičev, ovc, krav do kokoši in oslov, ki se prosto pasejo na višje ležečem območju.

Pohod so začeli v jutranjih urah na Medvedjem in po dobri uri prispeli na 1400 metrov nadmorske višine, kjer jih je pri planšariji Dolga njiva pričakal pravi planšarski zajtrk – kislo mleko in domač kruh, žejo pa so pogasili z domačim bezgovim sokom oziroma šabeso. Za uspešno prehojen prvi del poti so mladi pohodniki prejeli majice. Po zajtrku so se odpravili še dvesto metrov višje proti Mali Košuti do meje med Slovenijo in Avstrijo, kamor jih je popeljal Vinko Grašič, ki nam je zaupal, da se od tam lepo razprostre pogled na Kamniško-Savinjske Alpe. Ob vrnitvi k planšariji so se najprej pogostili z makaronovim mesom in pražencem z domačo marmelado. Pripadniki Slovenske vojske so jim predstavili poklic vojaka, policista s Policijske postaje Tržič sta jim razkazala policijski kombi, policista s Postaje konjeniške policije Ljubljana sta jih popeljala na konjih, frizerka Tjaša Lunder jim je uredila pričesko, kozmetičarka Katja Poznič poslikala obraze, prisotni so bili tudi člani Gorske reševalne službe. Sledila je vrnitev v dolino, kjer so se ustavili pri ribogojnici v Jelendolu in se seznanili z gojenjem rib. Prejeli so darilne vrečke s knjigami, zvezki, kozmetiko, prehranskimi izdelki in sladkarijami, letos pa so se udeleženci prvič posladkali še s sladoledom.

»Za nekatere je bil pohod nekoliko naporen, ker niso navajeni gibanja. Je pa otrokom vseeno lažje, da so v skupini, saj tako eden drugega spodbujajo. Z nami je bila tokrat že tretjič tudi skupina desetih varovancev iz CUDV Draga z downovim sindromom, ki so vedno izredno veseli, da so lahko prisotni in izletu s svojo živahnostjo dajo poseben čar, drugi otroci pa se tako seznanijo z drugačnostjo,« je pojasnil Klemen Grašič in še dodal, da so se otroci vidno srečni in polni vtisov odšli domov in zatrdili, da se drugo leto izleta ponovno udeležijo. To tezo so potrdili tudi mladi pohodniki Lucija, Luka in Marko Ferjan z Olševka, ki so bili na pohodu že tretjič. »Všeč mi je, ker smo odmaknjeni od mesta, v osrčju neokrnjene narave, kjer lahko diham čist zrak in božam živali, ki so zelo prijazne. Tu ni signala, kar pomeni, da so telefoni neuporabni in to me nič ne moti, prej obratno,« je dejal Luka, njegova sestra Lucija pa dodala: »Fino je, ker dan preživim v družbi prijateljev, spoznam nove ljudi in se naučim veliko novega.«

Foto: Primož Pičulin

Pot jih je po zajtrku na planšariji Dolga njiva vodila še dvesto metrov višje do meje med Slovenijo in Avstrijo.

Celodnevnega pohoda na planšarijo Dolga njiva se je letos udeležilo več kot sto otrok in mladih. / Foto: Primož Pičulin

Prek Sv. Jakoba na Brezje

Danica Zavrl Žlebir

Hraše, Preddvor – Društvo prijateljev poti sv. Jakoba v Sloveniji jutri in v nedeljo organizira otvoritveno romanje od sv. Jakoba iz Hraš pri Smledniku prek Sv. Jakoba nad Preddvorom (961 m) na Brezje. Gre za nov odsek gorenjske Jakobove poti, ki jo društvo odpira v sodelovanju s pobudnikoma Francesko in dr. Vladimirjem Žumrom z Bele. Jutri, 27. julija, je ob 7. uri zjutraj zbor pred cerkvijo sv. Jakoba v Hrašah pri Smledniku, kjer si bodo najprej ogledali cerkev, nato pa po gozdu krenili do vasi Voklo in naprej proti Šenčurju in Srednji vasi, kjer bo ogled tamkajšnje cerkve. Od tu jih bo vodila peščena poljska pot do Visokega in po senčni poti ob Kokri do Brega in Preddvora. Od tu se bodo vzpeli na Sv. Jakob, kjer bo ob 17. uri sveta maša in blagoslov Jakobove poti, ki jo bo daroval tudi kompostelski romar pater dr. Metod Benedik. Romarji bodo prenočili v planinskem domu na sv. Jakobu. V nedeljo, 28. julija, se bodo ob 6. uri spustili v Preddvor in od tam ob 7. uri nadaljevali romanje skozi vasi Mače, Bašelj, Trstenik, Golnik in po Udin borštu v Križe in prek Kovorja na Brezje. Ob zaključku romanja bo ob 14. uri na Brezjah sveta maša, ki jo bo daroval nekdanji preddvorski župnik Miha Lavrinc.

Za Blagnečo hišo en sam izvajalec

Danica Zavrl Žlebir

Šenčur – V središču Šenčurja že nekaj časa poteka gradnja pri Blagneči hiši, ki je kulturni spomenik lokalnega pomena. Na mestu za hišo, kjer je bilo nekoč gospodarsko poslopje, so zgradili stavbo, v kateri nameravajo urediti medgeneracijski center. Kot smo slišali na pomladanski seji občinskega sveta, naj bi bila dela končana do konca leta in takrat se bodo tudi seje občinskega sveta lahko preselile na novo lokacijo. Za naložbo so dobili odobrena sredstva LAS Gorenjska košarica, da bodo stavbo lahko opremili, poleg tega pa tudi sredstva Eko sklada.

Za glavno hišo, ki naj po zahtevah spomeniške stroke ostaja verodostojna podoba obstoječe, pa so dobili spremenjeno gradbeno dovoljenje. Zgornji leseni del bodo odstranili, naredili betonsko ploščo, nato pa bo leseni del narejen ponovno po sedanji podobi. »Tako bo Blagneča hiša, naš spomenik lokalnega pomena, obnovljen pod budnim očesom zavoda za varstvo kulturne dediščine in uporaben za zelene funkcije, za muzej in medgeneracijski center,« pravi župan Ciril Kozjek. Zaključen je tudi že razpis za izvajalca del. Nanj se je sicer prijavil en sam kandidat. Zdaj bodo postopek izvedli do konca in pričakujejo skorajšen začetek gradnje, ki naj bi bila končana hkrati z medgeneracijskim centrom.

Foto: Tina Dokl

Gradnja Blagneče hiše naj bi bila končana do konca leta.

Kanalizacija zgrajena, delajo na cestah

Potem ko so lansko jesen v Trbojah odprli čistilno napravo, ki bo čistila odpadne vode vasi južnega dela občine Šenčur in dveh kranjskih naselij, se letos v vaseh Trboje in Žerjavka ukvarjajo z gradnjo kanalizacije in druge infrastrukture.

Danica Zavrl Žlebir

Trboje, Žerjavka – Občina Šenčur je pred leti urejala komunalno infrastrukturo na severnem delu, kar ji je uspelo ob pomoči evropskega financiranja projekta Gorki. Za južni del občine, kjer vasi še niso komunalno urejene, za zdaj gradi izključno z lastnim denarjem. Po lanski gradnji čistilne naprave v Trbojah so letos v Trbojah in Žerjavki zgradili kanalizacijo, uredili so ceste, zdaj poteka asfaltiranje vrhnjega sloja cest, urejajo tudi pločnik, kolesarsko stezo, javno razsvetljavo, oporne zidove ...

»Gradnja kanalizacije in druge infrastrukture v Trbojah ne poteka povsem po načrtih. Želeli smo, da bi bilo do konca julija vse zgrajeno do te mere, da bi lahko v Trbojah in Žerjavki na cestah položili fini asfalt. Zamika se zaradi nekaterih dodatnih del, poleg tega smo imeli tudi težave s soglasji. Do konca avgusta pa naj bi bilo vse to vendarle narejeno, kajti tudi v Trbojah je podružnična šola in bi radi, da bi se lahko do začetka pouka po tamkajšnjih cestah spet nemoteno vozili,« je povedal župan Ciril Kozjek. Tudi na občinskem svetu je bilo večkrat postavljeno vprašanje, kdaj bo vendarle konec cestnih zapor. Po končanih delih bo treba odpraviti še nekatere pomanjkljivosti, nastale med gradnjo, v kraju bodo postavili tudi informativne table, ki jih doslej ni bilo. Postopoma bodo izpolnjeni pogoji, da se krajani teh dveh naselij priključijo na kanalizacijo. Brez kanalizacije ostajata še naselji Prebačevo in Voklo. Prebačevo naj bi začeli graditi prihodnje leto, Voklo pa bo na vrsti zadnje, kanalizacija in spremljajoča infrastruktura naj bi bili narejeni do leta 2022. Sicer pa je v obnovi tudi cesta med Trbojami in Voklim, kjer je bil najprej predviden tudi pločnik, vendar pa ga za zdaj še ne bo.

Poleti so se v šenčurskem športnem parku in tamkajšnji dvorani lotili tudi zamenjave svetil z LED-svetilkami, s čimer bodo v prihodnje prihranili pri električni energiji, je še povedal župan Ciril Kozjek.

V Trbojah čakajo še na fini asfalt /Foto: Tina Dokl

Dela na cesti so v polnem teku /Foto: Tina Dokl

Šolarje zamenjali gradbeni delavci

V podružnični šoli na Sovodnju, kjer letos praznujejo osemdeseto obletnico odprtja nove šolske stavbe, se je med počitnicami začela energetska sanacija stavbe.

Mateja Rant

Sovodenj – Energetska sanacija objekta vključuje prenovo fasade in oken ter strešne kritine in menjavo energenta, saj bo namesto peči na kurilno olje vgrajena sodobna toplotna črpalka zrak-voda. Izvedli pa bodo tudi sanacijo strojnih in elektroinštalacij z obnovo centralne kuhinje in vseh sanitarij, saj kot so pojasnili na občini, je bil objekt grajen v letu 1938, zato so potrebna tudi investicijsko-vzdrževalna dela.

Pogodbena vrednost vseh del znaša dobrih sedemsto tisoč evrov, pri čemer je občina pridobila tudi nepovratna sredstva iz kohezijskega sklada Evropske unije za spodbude energetske učinkovitosti v višini slabih 157 tisoč evrov. »To predstavlja štirideset odstotkov upravičenih stroškov energetske sanacije, ki znašajo slabih štiristo tisoč evrov,« so pojasnili na občini. V sklopu prenove bodo izvedli še vrsto drugih manjših del, kot so gradnja nove terase za potrebe vrtca, zamenjava notranjih vrat in vseh radiatorjev. Z ureditvijo dela podstrešja pa bodo pridobili še dodatne prostore za shrambe in izvajanje različnih krožkov. Obnovo so zastavili v več delih, saj bodo dela usklajevali s šolskim poukom. Obnova bo predvidoma končana do konca julija prihodnje leto, so še pojasnili na občini.

Med počitnicami se je začela obnova šole na Sovodnju. / Foto: Tina Dokl

Dočakali odločbo za odstrel volka

1. stran

Z odstrelom želijo preprečiti nadaljevanje škod tako v letošnjem kot tudi v prihodnjem letu, je razvidno iz odločbe. Lovske družine ga lahko izvedejo do konca letošnjega leta v neposredni bližini pašnikov v loviščih Sorica, Železniki, Selca, Porezen, Otavnik, Jelenk, Jelovica - Ribno, Kropa, Poljane, Gorenja vas in Sovodenj ter v delu lovišč Stara Fužina, Nomenj - Gorjuše in Bohinjska Bistrica, ki so izven območja Triglavskega narodnega parka.

V obrazložitvi tudi navajajo, da ni druge učinkovite možnosti za preprečitev nadaljnjega plenjenja volkov, usmerjenega na domače živali. Iz evidence odškodninskih zahtevkov je razvidno, da je bilo v obdobju 2014–2018 v omenjenih občinah 16 napadov volkov na domače živali, od tega kar 15 v lanskem letu. Iz zapisnikov Zavoda za gozdove Slovenije o nastanku škod pa je razvidno, da je volk letos med 22. aprilom in 7. julijem v vseh štirih občinah v 17 napadih pokončal 92 glav drobnice, enega konja in štiri goveda.

Po mnenju Arsa bi volkovi vzorec plenjenja nadaljevali tudi na drugih pašnikih na njihovem teritoriju, glede na biologijo vrste in socialen način delovanja tropa pa pričakujejo, da bo odstrel enega volka spremenil vedenje preostalih volkov. Ob stresnem dogodku in negativni izkušnji ob plenjenju naj bi se namreč naučili, da je bližina domačih živali nevarna in bi se začeli izogibati pašnikom, število napadov pa bi se tako zmanjšalo. V odločbi tudi navajajo, da odstrel ne bo škodoval ohranitvi ugodnega stanja populacije, ker se število volkov v Sloveniji od leta 2012 povečuje. Po zadnjih raziskavah naj bi jih pri nas živelo 75.

Spoštujejo spomin na padle

V Dolenji vasi je potekala slovesnost Pomni, dolina.

Ana Šubic

Dolenja vas – Ob 76. obletnici streljanja talcev in ustanovitve Prešernove brigade je pri spomeniku talcev v Dolenji vasi minulo soboto potekala slovesnost Pomni, dolina! Poklonili so se 19 ustreljenim talcem ter 338 padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja iz Selške doline. Prav uporništvo je reševalo slovenski narod pred uničenjem, je poudarila slavnostna govornica Dora Osterman, članica pokrajinskega sveta Združenja borcev za vrednote NOB Kranj. »A boj ni bil zaman, ker je bil boj za svobodo slovenskega naroda. Zgodovine, ki jo pomeni osvobodilni boj, Slovencev ni treba biti sram.« Kot je dejala, so po Evropi že zdavnaj zaprli umazane in krvave strani svoje zgodovine. »Danes, 74 let po osvoboditvi in zmagi nad nacifašizmom, ko so nas za zmagovalce v boju proti njim priznali zavezniki, smo v samostojni Sloveniji priča sramotnemu poveličevanju izdajalcev domovine.« Dodala je, da spoštujejo spomin na padle in da je ohranitev spomina na čase med NOB edina in prava pot za ohranjanje moralnih in etičnih načel samobitnosti slovenskega naroda. »To je pot, ki zagotavlja, da bodo spomini na trpljenje v času NOB proti okupatorju pravično in pravilno ovrednoteni.« Navzoče sta nagovorila še železnikarski župan Anton Luznar in predsednik občinske organizacije Združenja borcev za vrednote NOB Železniki Viktor Potočnik.

Župan Anton Luznar, slavnostna govornica Dora Osterman in Viktor Potočnik pred spomenikom talcev v Dolenji vasi

Slovenski ornament v sodobni preobleki

Katarina Karlovšek je bogato dediščino svojega deda Jožeta Karlovška, ki je veljal za največjega poznavalca in raziskovalca ornamentike pri nas, razvila v blagovno znamko, s katero želi ohraniti ta del naše kulturne dediščine.

Jasna Paladin

Domžale – Od smrti Jožeta Karlovška – gradbenika, slikarja, pedagoga, iznajditelja, predvsem pa sistematičnega raziskovalca slovenskega ljudskega ornamenta in umetnosti, mineva že 56 let, a njegova zapuščina še nikdar ni bila tako živa kot danes.

Za bogato zapuščino svojega deda skrbi Domžalčanka Katarina Karlovšek. / Foto: osebni arhiv

Jože Karlovšek se je rodil v Šmarjeti na Dolenjskem kot peti od osmih otrok. Po osnovni šoli v domačem kraju in gimnaziji v Novem mestu je končal Tehniško srednjo šolo v Ljubljani ter nato kot gradbenik delal v različnih podjetjih po Sloveniji. Z družino – ženo Julijo Veble in petimi otroki – se je leta 1936 preselil v Domžale, kjer je leta 1963 po neozdravljivi bolezni tudi umrl. Domžalčani so po svojem rojaku poimenovali eno od ulic v središču mesta, še bolj kot njegovi nekdanji someščani pa ga cenijo številni strokovnjaki na področju etnologije, umetnostne zgodovine, arhitekture in gradbeništva. Velik del svojega življenja je ta mož, gradbenik po osnovni izobrazbi, namreč posvetil iskanju in ustvarjanju slovenskega narodnega sloga na likovnem področju ter temeljitemu in sistematičnemu preučevanju ornamentike, pri čemer je s številnimi knjigami in članki postavil temelje kasnejšim raziskovalcem.

Njegovo delo danes živi v sodobnih, uporabnih predmetih, zbranih pod okriljem kolekcije Slovenski ornament. Ta je začela nastajati lansko jesen, nad njo pa bdi Karlovškova vnukinja. »Kolekcija Slovenski ornament Jože Karlovšek nadaljuje njegovo delo in ohranja bogato kulturno dediščino slovenskega ornamenta. To je namreč nekaj, kar je samo in čisto naše, slovensko, to je tisto, pri čemer nam zaigra srce, pa niti ne vemo točno, zakaj. To je tisto, kar je v naši krvi. Slovenski ornament. Lani so v Mohorjevi družbi izdali dnevnik branja za odrasle ter zvezek z motivom ornamenta Jožeta Karlovška. Podjetje Vivapen iz Celja je izdelalo nalivno pero z enakim ornamentom, kot se je pojavil v dnevniku in zvezku. Tako se je rodila kolekcija Slovenski ornament Jože Karlovšek. Prihajali so novi izdelki z ornamentom: roler pisalo, kaligrafska peresa, etui za vizitke, lonček z ornamentom Emo, džezva za kavo, čokolada, knjižno kazalo, kozarci z ročno lasersko vgraviranim ornamentom, izdelani v Steklarni Hrastnik, ter ročno izdelana voščilnica s kaligrafsko pisavo, ki jo je izdelala kaligrafinja Katarina Rojc. Kolekcijo dopolnjuje bel čipkast prtiček z ornamentom in nakit, ki je nastal v sodelovanju s Slovenskim etnografskim muzejem. Ta kolekcija obsega manšetne gumbe, verižice z obeski in uhane različnih oblik. V razvoju so še spominski srebrnik, ženska ročna ura z ornamentom, steklenica za vodo, darilna kovinska škatla za piškote ... Skupno vsem izdelkom je, da so izdelani v Sloveniji ter zelo kvalitetni. Blagovna znamka Slovenski ornament Jože Karlovšek je nadaljevanje njegovega dela, ljubil je vse, kar je bilo slovensko. Bil je častilec slovenske lepote. V času, ko je živel, si zagotovo ni bilo mogoče predstavljati, da se bo svet tako zelo spreminjal, kot se. Številni Slovenci danes odhajajo po svetu, hkrati k nam prihaja vedno več tujcev. Naša naloga je, da ohranjamo slovensko kulturo in ne smemo dopustiti, da izgine, pa čeprav tujci s seboj prinašajo svojo kulturo in tisti, ki odhajajo v tujino, vstopajo v novo kulturo,« nam je povedala Katarina Karlovšek in dodala, da kolekcijo razvija še z drugimi člani svoje družine.

Skupno vsem izdelkom je, da so izdelani v Sloveniji ter zelo kvalitetni. Blagovna znamka Slovenski ornament Jože Karlovšek je nadaljevanje njegovega dela. Ljubil je vse, kar je bilo slovensko.

Foto: Katarina Karlovšek

Ornament, ki ga je raziskoval Jože Karlovšek, že krasi različne uporabne izdelke.

Slovo častnega občana Mengša Franca Blejca

Mengeš – V torek so se v Mengšu poslovili od častnega občana, prejemnika najvišjega gasilskega priznanja Matevža Haceta in častnega poveljnika Prostovoljnega gasilskega društva Mengeš Franca Blejca. Kot dolgoletni član PGD Mengeš je sodeloval v številnih gasilskih akcijah in tudi v vojni za Slovenijo ter deloval kot inštruktor številnim mladim gasilcem v domačem in tudi drugih društvih. Blejc je bil tudi najzaslužnejši pri ohranjanju tradicije pritrkovanja v Mengšu. Kot učitelj pritrkovanja je številne mlade učil tega slovenskega običaja in se udeleževal tekmovanj in gostovanj po vsej Sloveniji. Zavzeto se je ukvarjal tudi z zapisovanjem »pritrkovalnih viž«, med katerimi je nekaj mengeških. Ob njegovih 85-letnici so v Mengšu izdali tudi knjigo Pesem mengeških zvonov – O pritrkovanju v Mengšu avtorjev Nataše Vrhovnik Jerič, Ivana Sivca, Jožeta Vahtarja in Primoža Hienga.

Regata na najvišjem nivoju

Krvavec – Jutri, v soboto, in v nedeljo bo na Krvavcu potekala regata jadrnic Mini 12 v organizaciji RTC Krvavec, Jadralnega kluba Bohinj in Nautic Cluba Rogla. Jadralci se bodo pomerili na akumulacijskem jezeru Zvoh, ki leži na skoraj dva tisoč metrih nadmorske višine, s čimer bo po besedah organizatorjev to edinstven dogodek v Evropi. Poleg regate organizatorji obljubljajo tudi pester spremljevalni program. Obiskovalci se bodo lahko pomerili v tekmovanju s supi, organizirali bodo srečelov, poskrbljeno pa bo tudi za glasbo, hrano in pijačo.

Tekmovanje harmonikarjev na Veliki planini

Velika planina – Zadnja julijska sobota je na Veliki planini že tradicionalno v znamenju tekmovanja harmonikarjev in tudi letos bo tako – že 23. leto zapored. Tekmovanje, ki ga organizirajo člani Planinskega društva Rigelj, bo v soboto, 27. julija, od 10. ure dalje na Zelenem robu. Prijave bodo sprejemali od 8. do 9. ure pred spodnjo postajo nihalke na Veliko planino.

Obveščeni tudi brez družbenih omrežij

Nedavno se je na Kickstarterju predstavila slovenska aplikacija, ki ponuja alternativo družbenim omrežjem.

Aleš Senožetnik

Moste pri Komendi – Po nekaterih podatkih uporabniki na družbenih omrežjih preživijo od dve pa celo do devet ur na dan, pri čemer se večkrat ujamejo v krog nepomembnih objav in balasta, hkrati pa so vse glasnejši očitki o zlorabah osebnih podatkov na velikih svetovnih družbenih omrežjih, kakršno je denimo Facebook.

S to mislijo so snovalci slovenske aplikacije, med katerimi je tudi Peter Mervič iz Most pri Komendi, razvili Inform8r, ki uporabnikom na preprost način posreduje pomembne informacije ter omogoča komuniciranje skupine uporabnikov, ob tem pa za razliko od preostalih spletnih velikanov, zagotavlja anonimnost, saj uporabnikom ni treba deliti osebnih podatkov, če tega ne želijo.

Aplikacija, s katero so se nedavno predstavili tudi na svetovni spletni platformi Kickstarter, pri čemer jim je pomagal tudi v Kamniku živeči Američan, pisec svetovnih knjižnih uspešnic Noah Charney, je tako v pomoč učitelju, ki želi staršem sporočiti, da se bodo otroci z ekskurzije vrnili z manjšo zamudo, organizatorju koncerta, ki obiskovalce obvešča, da bo nastop skupine odpadel, ali pa podjetniku, ki svoje stranke želi obvestiti o novem produktu, primere različne uporabe naštevata Peter Mervič in Kristijan Marin, glavni krivec za razvoj aplikacije. Kot pravita, je namenjena komuniciranju med prijatelji, še posebej pa računajo na poslovne uporabnike.

Peter Mervič, eden od snovalcev aplikacije

Aplikacija, ki je na trgu še sveža in brezplačno dostopna, že beleži prve uporabnike, za to, da bo popolnoma zaživela, pa bo potrebnega še precej dela, sta prepričana sogovornika.

76. Beljaški semenj

Od 28. julija do 4. avgusta bo v Beljaku potekala tradicionalna družabna prireditev Beljaški semenj/Villacher Kirchtag. Gre za največjo tovrstno prireditev v Avstriji.

Priljubljena tradicionalna prireditev Beljaški semenj/Villacher Kirchtag je že od samega začetka nekaj posebnega. Kar se je namreč 1. avgusta 1936 začelo kot manjša veselica, je sčasoma preraslo v največjo tovrstno avstrijsko prireditev, ki je znana daleč preko državnih meja. Več kot 400.000 obiskovalcev spremeni Beljak v tem tednu v velikansko veselico.

Od 28. julija do 4. avgusta bo na sporedu 76. prireditev, na kateri si bodo gostje lahko ogledali kar 130 različnih nastopov. Med najbolj priljubljene spada festival pristne ljudske glasbe. Na Glavnem trgu bodo nastopale najboljše skupine iz Avstrije in sosednjih držav, in to popolnoma „naravno“ – brez ojačevalca. Vsa okolica prireditvenega odra se bo spremenila v ogromo gostinsko površino, kjer bo možno uživati kulinarične dobrote beljaških kuharskih mojstrov, kot je npr. juha Kirchtagssuppe.

Na prireditvenem prostoru bo poskrbljeno za druženje in zabavo. V tamkajšnji diskoteki bodo nastopale različne gasbene skupine, disko džokeji in plesalke. Na dveh kilometrih ulic se bo predstavilo 200 ponudnikov z različnimi atrakcijami, tako da nikomur ne bo dolgčas. Joe Presslinger, poslovodja prireditvene družbe, je prepričan, da je ta zabaviščni park na območju celotne Srednje Evrope resnično edinstven, je pa tudi edini te velikosti, ki se nahaja v samem srcu mesta. Predstavili se bodo tudi številni ponudniki, ki jih na območju Alpe-Jadran doslej še ni bilo.

Glavni dogodek bo tokrat v soboto, 3. avgusta 2019. Na slovesni povorki skozi Beljak bo sodelovalo okoli 3500 gostov v narodnih nošah iz celotnega območja Alpe-Jadran.

Informacije: www.villacherkirchtag.at

hagebau Wallner
www.hagebau-wallner.at
SPORT 2000
Deutschlandsberg Stainz Eibiswald

V lasti našega družinskega podjetja na zahodu avstrijske Štajerske so poslovalnice z gradbenim materialom **Hagebau** in športne trgovine **Sport 2000.**

V poslovalnici Hagebaumarkt, A-8530 Deutschlandsberg, takoj zaposlimo:

▶UPRAVLJAVCA VILIČARJA ZA DELO V SKLADIŠČU m/ž (Staplerfahrer/in für das Baustofflager)
Delo za polni delovni čas v skladišču z gradbenim materialom. Delo obsega razkladanje in nakladanje materiala na tovorna in osebna vozila ter skrb za ustrezno skladiščenje. Pogoj je dovoljenje za upravljanje viličarja. Letna plača je najmanj 23.184,00 EUR bruto.

▶PRODAJALCA NA ODDELKU ZA LES m/ž (Verkäufer/in für die Holzabteilung)
Delo za polni delovni čas. Delo obsega aktivno svetovanje in prodajo ter sodelovanje pri izbiri ponudbe izdelkov. Pogoj je, da imate delovne izkušnje iz lesene oz. pohištvene stroke. Letna plača je najmanj 22.204,00 EUR bruto.

V poslovalnici Sport 2000, A-8530 Deutschlandsberg, takoj zaposlimo:

▶PRODAJALCA ZA SVETOVANJE IN DELO V DELAVNICI m/ž (Verkäufer/in für Verkauf und Werkstatt)
Delo za polni delovni čas. Delo obsega aktivno svetovanje in prodajo tekstila in športnih rekvizitov. Poleg tega boste odgovorni za naročanje blaga, predstavitev izdelkov ter manjša popravila v naši delavnici za smuči in kolesa. Prednost je, če vas zanima šport. Letna plača je najmanj 22.204,00 EUR bruto.

V poslovalnici Hagebaumarkt, A-8510 Stainz, takoj zaposlimo:

▶UPRAVLJAVCA VILIČARJA ZA DELO V SKLADIŠČU m/ž (Staplerfahrer/in für das Baustofflager)
Delo za polni delovni čas v skladišču z gradbenim materialom. Delo obsega razkladanje in nakladanje materiala na tovorna in osebna vozila ter skrb za ustrezno skladiščenje. Pogoj je dovoljenje za upravljanje viličarja. Letna plača je najmanj 23.184,00 EUR bruto.

▶PRODAJALCA NA ODDELKU ZA KOPALNIŠKO OPREMO m/ž (Verkäufer/in für die Sanitärabteilung)
Delo za polni delovni čas. Delo obsega aktivno svetovanje in prodajo. Prednost je, če imate delovne izkušnje s tega področja. Dobrodošli pa so tudi sodelavci z drugih področij (npr. inštalaterji). Letna plača je najmanj 22.204,00 EUR bruto.

▶PRODAJALCA/MIZARJA NA ODDELKU ZA LES m/ž (Verkäufer/in für die Holzabteilung/Zuschnitt)
Delo za polni delovni čas. Delo obsega svetovanje, prodajo, razrez lesa ter sodelovanje pri izbiri ponudbe izdelkov. Letna plača je najmanj 22.204,00 EUR bruto.

Veselimo se vaše vloge v nemščini na:
Alois Wallner GmbH, z. H. Herrn Vötsch
Frauentaler Straße 125, A-8530 Deutschlandsberg
tel.: 0043 3462 3546 1100, e-pošta: voetsch@wallner-gmbh.at, www.hagebau-wallner.at

Pogoj je osnovno znanje nemščine. V primeru boljše kvalifikacije smo pripravljeni plačati tudi več.

Adler& GmbH., Egilmosweg 20, A-9711 Paternion

Ne bojte se kač!

Živalski vrt Reptilienzoo Happ leži v bližini znamenitega celovškega Minimundusa ob Vrbskem jezeru.

Če boste obiskali živalski vrt Reptilienzoo Happ v Celovcu, boste hitro izgubili strah pred plazilci. Dolge živali, prekrite z luskami in brez okončin, ki iztegujejo razcepljeni jezik, niso nič strašnega, ampak so čisto prijetne in prijazne. Ni treba, da vas ob dotiku živali oblije mrzel pot, sporočajo obiskovalcem sodelavci celovškega živalskega vrta Reptilienzoo Happ.

Živalski vrt Reptilienzoo Happ leži v neposredni bližini celovškega Minimundusa ob Vrbskem jezeru. V njem je združeno pravo bogastvo najrazličnejših plazilcev, dvoživk, žuželk in rib, kot so želve, žabe, piranje, pajki, škorpijoni, legvani in krokodili ter kar 60 vrst kač – od kobre in mambe do klopotače in nam bolj znanih gadov in beloušk.

Ker se nekateri kač zelo bojijo, živali domujejo za centimeter debelim steklom. Opazovanje je zato popolnoma varno. Da bi se ljudje znebili strahu pred njimi in spoznali pravo naravo kač, se obiskovalci živalskega vrta lahko kače dotaknejo, jo pobožajo in pobliže spoznajo njene posebnosti. Soočanje s strahom je najboljši način za to, da se ga znebite, pravijo v živalskem vrtu Reptilienzoo Happ. Del živalskega vrta je tudi park dinozavrov.

Celovški živalski vrt plazilcev Reptilienzoo Happ je odprt vsak dan med 8. in 18. uro.

Informacije: www.reptilienzoo.at
+43/463/23 4 25, reptilienzoo@aon.at

Za uvod Okarine španski temperament

Z energičnim nastopom španske zasedbe Vigüela se je v torek na Blejskem gradu začel že devetindvajseti Festival Okarina. Koncertno dogajanje se je preselilo na jezersko promenado, kjer bo do prihodnje sobote še devet koncertnih večerov.

Igor Kavčič

Bled – Letošnji Festival Okarina se je začel tako, kot si ga je pred skoraj tridesetimi leti bržkone zamislil njegov idejni oče in umetniški vodja Leo Ličof: z izvirno etno glasbo. Tokrat jo je v polnem avditoriju na gornji ploščadi Blejskega gradu ponudila šestčlanska zasedba Vigüela, ki je v svoj nastop ujela bistvo španske ljudske glasbe, kot jo igrajo v vaseh, na veselicah in praznovanjih v provinci Castilla-La Mancha in širše. Člani skupine, ki sicer izhajajo iz različnih koncev Španije, so vsi po vrsti dobri vokalisti in navdušujejo tako kot ubran sekstet kot nekateri izmed njih v odličnih energičnih pevskih solih.

Vigüela tradicijo tega dela Španije z veliko natančnostjo prinaša poslušalcem kot živo glasbo, polno radosti, kot glasbo, ki ji ni treba odvzeti nacionalne komponente, da bi bila zanimiva za širšo publiko. Ne glede na to, da večina obiskovalcev ni razumela špansko, je namreč pesem za pesmijo pozdravljala z velikim aplavzom. »Škoda, ker ne razumete špansko, saj bi se ob naslednji pesmi smejali na ves glas,« je eno izmed njih predstavil glasbenik. Besedila so sicer govorila o ženskah, vinu, zabavi, o življenju na podeželju, ni manjkala niti božična pesem, peli pa so tudi o kmečkem delu in vsakdanji rutini pri tem. Zato ne čudi, da v prvi skladbi svoj glas prispevajo tudi škarje za striženje ovac.

Energičen španski temperament, začinjen z močnimi glasovi in udarnimi ritmi kitare, je šesterica nastopajočih plemenitila še z bogato paleto instrumentov, kot so na primer guitarros manchegos (male kitare iz pokrajine Castille-La Mancha), lutnja, kastanjete, bobni z obodom, membranofoni zambomba, triangli ali pa tako imenovani rabel (tradicionalno enostrunsko godalo) ... Niso manjkali tudi razni kuhinjski pripomočki, lončki, steklenice, možnarji in podobno. Ni bilo trenutka, ko kdorkoli od nastopajočih ne bi ne nekaj igral, če ne na dva kamna pa vsaj v dajanju ritma z značilnim ploskanjem.

Skupina Vigüela je s svojim nastopom delček španske tradicije prenesla tudi na Blejski grad. / Foto: Igor Kavčič

Od danes na jezerski promenadi

V sredo so na istem odru nastopile legende srbske etno glasbe – skupina Legende, ki že desetletja navdušujejo s svojimi izvedbami starogradskih pesmi. Po uvodnih dveh dneh se je včeraj festival preselil na jezersko promenado, kjer je na odru z najlepšo kuliso pri nas prva nastopila ameriška afrobeat zasedba iz Brooklyna Antibalas. Danes bo sledila francosko-pakistanska glasbena naveza Markus in Shahzad Santoo Khan s fuzijo tradicionalne pakistanske glasbe kavali in francoskega breakbeata. V soboto, 27. julija, se bo na festivalu predstavil Ravid Kahalani s svojo zasedbo Yemen Blues, ki v glasbi kombinira tradicionalne jemenske melodije ter svet funka, bluza in džeza. Dan kasneje pa bo na jezerski promenadi zadonel preplet glasb skorajda celotnega sveta – belgijska zasedba Panta Rhei v svoji glasbi spretno prepleta vplive tako romunskih, tradicionalnih flamskih skladb, kot poljskih ljudskih pesmi, angleških napevov in švedske melanholije. V ponedeljek nas bo v drugo polovico festivala uvedla letos edina domača glasbena produkcija, predstavila se bosta blejski Glasbeni center Do re mi in sestav z odličnimi glasbeniki Boštjanom Gombačem (klarinet, piščali, vokal, pojoča žaga, zvočila), Janezom Dovčem (harmonika, vokal, aranžmaji) in Goranom Krmacem (tuba, stomp box). Na odru se bosta pridružila tudi pevska zbora Glasbenega centra Do re mi pod vodstvom Primoža Kerštanja in člani skupine Čudoviti um, ki je bila ustanovljena v okviru centra.

Mi hočemo živeti

Igor Kavčič

Kranj – V Mestni hiši je na ogled fotografska razstava Andreja Perka Mi hočemo živeti s podnaslovom Po poteh dnevnika dr. Franceta Koblarja (1914–1915). »Zamisel o ciklu fotografij v zvezi s prvo svetovno vojno je v meni tlela že nekaj let. Vendar nisem želel postaviti v ospredje zgodovinskih dogodkov in krajev, pač pa predvsem prikazati njihov odsev, svojo fotografsko interpretacijo tega težkega časa,« ob razstavljenih fotografijah pove Andrej Perko. Gre za serijo analogno posnetih in v domači temnici razvitih črno-belih fotografij, ki jih je Perko beležil tako v nekdaj vojnih krajih, v veliki meri tistih, ki jih opisuje dr. France Koblar, kot ob drugih priložnostih, povezanih s prvo svetovno vojno. Fotografije v kontekstu pripovedujejo, kar o vojni in njenem nesmislu ter vplivu na usodo človeka želi povedati avtor – nikoli več vojne.

Foto: Jelena Justin

Avtor razstave Andrej Perko in kustos ddr. Damir Globočnik

Točka preloma

Na nedavnem literarnem večeru v Layerjevi hiši se je s svojim prvencem, pesniško zbirko Točka preloma, predstavil avtor mlajše generacije Tom Veber.

Samo Lesjak

Kranj – Umetniško ustvarjanje Toma Vebra obsega polja igre, petja in literarne dejavnosti. Poezijo objavlja v osrednjih literarnih revijah Dialogi, Mentor, Literatura in Apokalipsa, sodeluje na t. i. pesniških Slamih in gostuje po Sloveniji s pesniško monodramo Realizem je rezerviran za klovne. Je zmagovalec lanske Pesniške olimpijade, uvrstil pa se je tudi v finale Pesniškega turnirja. V sklopu festivala Slovenski dnevi knjige je organiziral enega izmed prvih LGBTQ-literarnih večerov, postavil pa je tudi tri interdisciplinarne razstave Brstenje, Stičišča in Visok polet s teboj, kjer se je ukvarjal s prostorsko postavitvijo poezije – nedavno je v sklopu razgibanega SubArt festivala v Prešernovem gaju pripravil tudi instalacijo Zelena poezija, s katero je ustvaril presek sožitja med področjem umetniško-kulturnega ter ekološko-naravnega.

V pogovoru z Ano Žunič na terasi Layerjeve hiše je Tom Veber predstavil svoj pesniški prvenec Točka preloma. V njem avtor ustvari pravi mali kolaž, tako z vidika tematike, motivike in idejnosti kot pesniških pristopov. Prosti verz, svobodna oblika, odsotnost ločil – razen končne pike – in v nekaterih primerih tudi naslovov pesmi kažejo na modernistični slog. V zbirko vpleta tudi literarno ustvarjanje drugih avtorjev: verze iz poezije Urše Majcen, Maje Miloševič in Esada Babačića postavi za mejnike med tremi cikli, ki vsak na svojevrsten način podajajo predstavo lirskega subjekta o človeški stvarnosti, se dotikajo različnih vprašanj in s tem bralcu omogočajo refleksijo različnih tematskih polj. Kot je zapisal Marjan Pungartnik: Prvenec Toma Vebra razumem kot skoraj bolečo razsežnost bivanja v času, ko je doslednost sebi prav tako negotova, kot je negotovo vse drugo. Če se zdi, da je ljubezen na dosegu roke, se moramo bojevati tudi zanjo – in v tej zbirki gre prav za to.

Zbirka pesmi Točka preloma je tako predvsem individualni klic po vrnitvi k ljubezni, uporništvu in svobodi misli; krik, ki trka na kolektivno (za)vest družbe, ki je svoje vrednote potopila v globočinah konformizma sodobnega sveta, kjer družbene odnose določa neosebni kapital.

Foto: arhiv ustvarjalca

Brezkompromisen skok v polje svobode: Tom Veber

Odbojkarice na Gorenjskem

Po moški reprezentanci je na treninge v Kranjsko Goro prišla tudi naša ženska izbrana odbojkarska ekipa ter ta teden že začela priprave na evropsko prvenstvo, ki se začenja 23. avgusta.

Vilma Stanovnik

Kranjska Gora – Naše odbojkarice so se po osvojenem drugem mestu v srebrni evropski ligi in treh prostih tednih zbrale v Kranjski Gori, kjer bodo ostale do začetka avgusta.

»Nimamo veliko časa, da se pripravimo na evropsko prvenstvo, zato bomo čim bolj poskušali izkoristiti ta mesec dni. Osredotočili se bomo predvsem nase, česar v prvem delu nismo mogli zaradi tekem, ki smo jih odigrali v evropski ligi. Poskusili bomo popraviti nekatere elemente, kjer smo imeli težave v prvem delu reprezentančnega poletja. V ekipo se je vrnila tudi Iza Mlakar. Zaradi osebnih razlogov manjkata Pia Blažič in Anita Sobočan, Sara Hutinski pa se nam ni mogla priključiti zaradi še ne sanirane poškodbe kolena,« je povedal selektor Alessandro Chiappini.

Na njegovem spisku so podajalke Eva Mori, Sara Najdič in Eva Pogačar, sprejemalke Lana Ščuka, Ana Marija Vovk, Eva Zatkovič in Žana Zdovc Sporer, korektorici Iza Mlakar in Darja Eržen, srednje blokerke Saša Planinšec, Tina Grudina, Ela Pintar in Manja Jerala ter prosti igralki Leja Janežič in Veronika Mikl.

Naša ženska odbojkarska reprezentanca se je zbrala v Kranjski Gori in začela priprave na evropsko prvenstvo.

»Super je videti dekleta po treh tednih. Mislim, da se nam je uspelo odpočiti in smo pripravljene na drugi del priprav. Vemo, da bo naporno, vendar gre le za evropsko prvenstvo in moramo dobro izkoristiti vsak dan priprav,« je povedala kapetanka Eva Mori.

Dekleta se bodo po dveh tednih preselila v Maribor, kjer jih čakata prijateljski tekmi s Kitajsko, med 9. in 15. avgustom pa se bodo udeležila pripravljalnega turnirja na Madžarskem, ki bo pomemben test za našo reprezentanco. Finalni del priprav bodo opravila v Mariboru, 21. avgusta pa že potujejo v poljski Lodž. Tam bodo nastopala v skupini B evropskega prvenstva, pomerila se bodo z Belgijo, Italijo, Poljsko, Portugalsko in Ukrajino.

Slovenski odbojkarji so se v sklopu priprav na olimpijske kvalifikacije po treningih prejšnji teden v Kranjski Gori v torek odpravili k našim zahodnim sosedom. Tam se bodo dvakrat pomerili z Italijo, eno najboljših evropskih reprezentanc. Prvo tekmo so odigrali v sredo v Civitanovi in morali priznati premoč Italiji, ki je bila močnejša s 3 : 1 (22, -27, 12, 14). Naslednja tekma z Italijo bo v danes v Chietiju.

Napolnili so mrežo Save

Pred prvo domačo tekmo, ki jo bodo nogometaši Triglava jutri odigrali z Rudarjem, so na prijateljskem mestnem obračunu visoko premagali tretjeligaša Savo. Jutri obračune začenjajo tudi nogometaši v drugi slovenski ligi.

Jože Marinček

Kranj – Konec tedna bodo nogometaši v prvi slovenski nogometni ligi odigrali tekme tretjega kroga.

Že danes se bodo na zelenici stadiona Z' dežele pomerili nogometaši Celja in Aluminija, jutri pa v Kranj prihajajo nogometaši Rudarja iz Velenja. To bo prva tekma Triglava v novi sezoni na domači zelenici, začela pa se bo ob 17.30.

»Moštvo, ki igra dobro, se običajno ne menja. Nekaj manjših sprememb je možnih, a jedro ekipe ostaja nespremenjeno. Obe tekmi na gostovanju smo odigrali dobro in bili enkrat uspešni, drugič pa nismo imeli te sreče. Proti Rudarju gremo na zmago. Domačim navijačem bi radi dokazali, da smo v novi sezoni zrelejši in bolj izkušeni,« je pred jutrišnjo tekmo povedal tehnični vodja članske ekipe Miloš Avdič.

Na sredini pripravljalni tekmi so nogometaši Triglava visoko premagali ekipo Save. / Foto: Tina Dokl

Sicer pa so nogometaši Triglava minulo sredo v Športnem centru Kranj odigrali sedmo pripravljalno tekmo. Nasprotniki so bili nogometaši Save Kranj, ki bodo s tekmovanjem v tretji slovenski nogometni ligi – zahod začeli 17. avgusta. Tekma se je končala z rezultatom 8 : 1 za kranjske prvoligaše. Med strelce za Triglav sta se dvakrat vpisala Žurga in Petric, po enkrat pa Kumer, Majcen, Kopač in Gajič. Za NK Savo je gol dosegel Viktor.

V nedeljo bodo prvoligaši odigrali še dve tekmi tega tretjega kroga. Ob 17.30 se bo začela tekma v Ljubljani med novincema v ligi Bravom in ekipo CherryBox 24 Tabor Sežana, ob 20.30 pa se bo v Mariboru začela še tekma NK Maribor – NK Olimpija, ki naj bi bila poslastica tretjega kroga. Tekma Domžale – Mura se bo odigrala 12. septembra.

Konec tedna tekmovanje v novi sezoni začenjajo nogometaši v drugi slovenski nogometni ligi. Klubi napovedujejo zanimivo prvenstvo, Gorenjska pa v tej ligi ni prav dobro zastopana. V prvem krogu bosta Kalcer Radomlje in Roltek Dob gostovala. Jutri Kalcer Radomlje odhaja v goste k ekipi Krškega, Roltek Dob pa na Ravne na Koroškem k nogometašem Fužinarja Vzajemcev.

Kolesarji na Pokljuko

Kolesarski klub Bled in Kolesarski klub Gorje jutri in v nedeljo pripravljata kar tri kolesarske dirke.

Vilma Stanovnik

Gorje – Jutri, v soboto, bo najprej na sporedu dirka za Pokal Bleda. Ta je namenjena za ženske in moške (masters) kategorije ter amaterje s startoma ob 9.30 in 11. uri. Sledila bo dirka za VN Občine Gorje. Dirka je namenjena vsem kategorijam dečkov, deklic, mlajših in starejših mladincev, mlajših članov do 23 let in kategoriji elite. Prvi start bo ob 14. uri. Vse dirke bodo potekale na krožni progi na Biatlonskem stadionu Rudno polje. Dolžina kroga je 1060 metrov, tekmuje pa se z vožnjo različnega števila krogov glede na kategorijo. Za mlajše mladince, starejše mladince ter kategorijo do 23 let in elite se dirke organizirajo kot kriterij, za druge pa kot krožna dirka v končni cilj.

V nedeljo je na sporedu še Vzpon na Pokljuko. Start bo pred trgovino Mercator v Zgornjih Gorjah ob 11.30, cilj pa na biatlonskem stadionu Rudno Polje. Dolžina proge je 15,7 kilometra, višinska razlika pa 770 metrov. Dirka je namenjena tako amaterjem kot moškim kategorije masters in ženskim kategorijam ter rekreativcem. Razglasitev bo pri hotelu Center predvidoma ob 14. uri. Po razglasitvi bo družabno srečanje.

Organizatorji za nedeljo opozarjajo na predvideno zaporo regionalne ceste od 11. do 13. ure, na lokalnih cestah pa bodo le kratkotrajne zapore.

Mladi Risi v Podmežakli

Vilma Stanovnik

Jesenice – Včeraj se je na Jesenicah zbrala mlada slovenska izbrana moška vrsta hokejistov do dvajset let. V Dvorani Podmežakla bodo namreč fantje opravili tradicionalne julijske priprave. Te bodo sicer že drugi reprezentančni zbor v novi sezoni, saj so se mladi Risi prvič letos zbrali že v aprilu, ko so opravili pet skupnih treningov na ledu.

Našo mlado reprezentanco, ki jo na tokratnem zboru sestavlja dobršen del igralcev, ki med sezono sicer igra v tujini, v dneh do 31. julija čaka devet treningov na ledu ter dve prijateljski tekmi proti izbrani vrsti Italije.

Se je pa od aprilskega zbora nekoliko spremenil trenerski štab reprezentance. Selektorsko taktirko je, po odhodu Aleša Burnika v tujino, prevzel Lovro Bajc, ki mu bosta asistirala Andrej Hočevar in Mitja Kern. Za dobro počutje v ekipi bosta skrbela fizioterapevta Erika Krampelj in Janez Mikolič, da bo vse teklo po načrtih pa tehnična mojstra Andraž Berlisk in Anton Prostor ter vodja reprezentance Zdravko Bobnarič.

V okviru priprav se bo naša ekipa dvakrat pomerila z ekipo Italije. Prva tekma bo v nedeljo ob 20. uri, druga pa v ponedeljek ob 18. uri.

Smučarji v nedeljo znova na sneg

Kranj – Naša najboljša smučarja v tehničnih disciplinah Žan Kranjec in Štefan Hadalin se pod vodstvom glavnega trenerja Klemna Berganta pripravljata na novo sezono. Po treh mesecih priprav in kratkem treningu na Rogli minule dni se znova odpravljata na sneg. »Po sezoni smo odšli na trening v Bansko v Bolgarijo, kjer sem testiral nove veleslalomske smuči, ki so se izkazale za dosti dobre, zanimive. Me pa čaka še kar nekaj testiranja potem v Ushuaii in seveda na evropskih ledenikih. Že v nedeljo odhajamo v Saas Fee,« je povedal Žan Kranjec iz Bukovice pri Vodicah in dodal, da je imel kar dolg premor od smučanja. »Lanska sezona je bila dobra, tako da je motivacija zaradi tega še večja. Želim si dosegati dobre rezultate, poleti sem trdo delal na kondiciji. Sem motiviran, vem, da sem lahko med najboljšimi ali najboljši,« je še povedal Žan Kranjec.

Znani tekmeci košarkaric in košarkarjev

Kranj – Ženska in moška članska košarkarska reprezentanca sta ta teden dobili tekmece v kvalifikacijah za evropski prvenstvi leta 2021. V Münchnu je žreb dekletom namenil reprezentance Islandije, Grčije in Bolgarije, izbranci selektorja Rada Trifunovića pa se bodo pomerili z reprezentancami Avstrije, Madžarske in Ukrajine. Kapetanko Niko Barič in soigralke prva tekma čaka 14. novembra letos doma proti Grčiji, člani pa bodo kvalifikacije začeli na Madžarskem konec februarja prihodnje leto.

Koroški kmet je varnejši

V Vidri vasi pri Pliberku na Koroškem je bil v nedeljo tradicionalni, že osemnajsti Kmečki praznik. Med udeleženci iz petih držav so bili tudi kmetice in kmetje z Gorenjskega.

Jože Košnjek

Vidra vas v Podjuni – Skupnost južnokoroških kmetov, vplivna kmečka organizacija na Koroškem in članica Kmetijske zbornice Koroške, in Kmetijska izobraževalna skupnost z organizacijo Kmečkega praznika »krožita« po Koroškem. Letos je bil praznik organiziran že osemnajstič, njegov gostitelj pa je bila dvojezična Vidra vas pri Pliberku v Podjuni. Zadnja leta to ni več le praznični dan koroških kmetic in kmetov, ampak tudi kmetov iz Slovenije, slovensko govorečega dela Italije, Madžarske in Hrvaške. Na prazniku so vsa leta dobro zastopani tudi gorenjski kmetje. Letos jih je kar petdeset prišlo na Koroško z avtobusom, nekaj pa še s svojimi vozili. Med njimi je bila tudi tokrat ena od pobudnic sodelovanja koroških in gorenjskih kmetov, upokojena kmetijska svetovalka Majda Loncnar.

Tradicija je že, da praznovanje počastijo s svojim obiskom gostje iz Koroške in Slovenije. V Vidro vas so tako prišli domači pliberški župan Štefan Visotschnig, predsednik narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko, generalni konzul Republike Slovenije v Celovcu Milan Predan s soprogo Darko, nekdanji slovenski minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc in slovenska ministrica za kmetijstvo Aleksandra Pivec, ki je s Slovenci v zamejstvu še posebej povezana, saj je bila pred tem državna sekretarka v vladnem uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Čeprav so kmečki prazniki na Koroškem namenjeni predvsem sproščenemu druženju, se besedam o položaju kmeta na splošno v Evropi, še posebej pa na Koroškem in v Sloveniji, ni mogoče izogniti. Tudi sam sem se prav o tem pogovarjal s štirimi udeleženci Kmečkega praznika, tremi Gorenjci in Koroščem.

Predstavniki kmetic in kmetov iz petih dežel na prireditvenem odru

Potrošnik išče domačo hrano

Janez Škrjanc iz Seničnega pravi, da pri splošnih težavah ni pomembne razlike med gorenjskim in koroškim kmetom, razlika pa je v cenah, po katerih prodajajo kmetje z obeh strani Karavank svoje izdelke. »Mislim, da koroški kmet zaradi doseganja povprečno dvajset odstotkov višjih cen živi bolje od našega. Lažje in boljše prodajajo svoje izdelke, na svoji strani pa imajo tudi domačo prehransko industrijo, ki smo jo mi, žal, razprodali,« je povedal. Andrej Hladnik iz Križev je enakega mnenja. »Koroški kmetje so bolje organizirani kot mi. Poleg tega imajo preprostejšo, manj komplicirano in tudi z birokracijo, tempom in hlastanjem po napredku manj obremenjeno

Ivan Tičar iz Voklega (levo) in Peter Krištof, sodelavec Koroške kmetijske zbornice

življenje. Lahko živijo bolj racionalno in umirjeno, ker vedo, da sistem deluje in da je njihov položaj varen. Ozračje sproščenosti začutiš takoj, ko prestopiš državno mejo,« je povedal.

Peter Krištof, svetovalec na Koroški kmetijski zbornici, pravi, da globalizacija ogroža kmeta, vendar se ji ta lahko uspešno zoperstavi. »Potrošnik vedno bolj išče domačo hrano. Lahko jo zagotovi le domači kmet, ki ga potrošnik morda celo osebno pozna in ve, kaj in kako prideluje. Zato mu zaupa. To so spoznale tudi velike trgovske verige, ki ponujajo vedno več v domačem okolju pridelane in predvsem sveže hrane. V tem je priložnost kmetijstva, tako na koroški kot na slovenski strani.«

Med rednimi udeleženci koroškega kmečkega praznika je tudi Ivan Tičar iz Voklega, član vodstva Območne enote Kmetijsko-gozdarske zbornice Kranj. Na moje vprašanje o položaju slovenskega oz. gorenjskega in koroškega kmeta je odgovoril, da kmetje povsod radi delajo, vendar so na splošno za svoje delo premalo plačani. Odkupne cene hrane so prenizke, čeprav je ta na trgovinskih policah tudi do trikrat dražja. Razliko poberejo trgovci, bankirji in država. »Vendar koroški kmetje lahko svoje izdelke prodajajo dražje kot mi. Za liter mleka dobijo od šest do sedem centov več, za kilogram mesa pa tudi nad štiri evre,« pove Ivan Tičar. Pravi, da kmetje enostavno nimajo časa ali volje, da bi se znova in znova pogovarjali o svojem položaju. Veliko je kmetij, ki so sposobne preživeti le enega člana, vsi drugi pa morajo po kruh drugam. Taka je žal naša realnost, pravi.

Namakalni sistem postaja nuja

1. stran

Z njim želijo pokriti 220 hektarov površin v Trbojah, na Prebačevem in delu Voklega. Prvo gradbeno dovoljenje za namakalni sistem na devetdeset hektarih so pridobili decembra lani, za preostalih 130 hektarov površin pa ga še čakajo, saj so morali izdelati celostno presojo vplivov na okolje. »Vloga je po zadnjih podatkih popolna, upamo, da bo gradbeno dovoljenje izdano v avgustu,« je optimističen Kozjek. Nato bodo na razpisu kmetijskega ministrstva kandidirali za nepovratna sredstva. Kot je dejal, lahko pridobijo 7.500 evrov na hektar oz. 1,7 milijona evrov, s čimer bi v celoti izpeljali investicijo v južnem delu občine. Župan se nadeja tudi pomoči ministrice in upa, da se bo gradnja sistema, ki bo zajemal vodo iz trbojskega jezera, prihodnje leto vendarle začela. Občina je v izdelavo dokumentacije vložila sto tisoč evrov. Kot je poudaril, bo prva tovrstna investicija na Gorenjskem zagotovo zelo spodbudila razvoj šenčurskega kmetijstva.

Začetek gradnje že težko pričakujejo tudi na kmetiji Šimnovih. Mladi gospodar Klemen Jarc je ministrici pokazal njihov lastni namakalni sistem, s katerim namakajo deset hektarov lastnih površin in še trideset do štirideset hektarov površin, ki si jih izmenjujejo z okoliškimi kmeti. Na površinah, ki jih namakajo, pridelajo od dvajset do trideset odstotkov letnega posevka zelja, želeli bi jih pa še več.

Skupni namakalni sistem

Preddvorski župan Rok Roblek pa je ministrico seznanil z željo po izgradnji tehnološko zelo naprednega namakalnega sistema na jugu Preddvora in severu Šenčurja. V zalogovnik bi črpali vodo iz Kokre in s pomočjo prostega pada namakali polja. »Potenciala je izrazito veliko, verjamem, da od 350 do 400 hektarov,« je dejal. Upa, da bo gradnja namakalnih sistemov v celoti sofinancirana tudi v prihodnji finančni perspektivi po letu 2020, saj bi zaradi dolgotrajnih postopkov pri pridobivanju dovoljenj zagotovo zapadli vanjo. »Smo pa že sedaj jasno izrazili interes za gradnjo, če bodo pogoji ostali taki ali podobni,« je Roblek povedal o projektu, ki ga načrtujejo v sodelovanju s šenčursko občino.

Evropski denar na voljo

Ministrica je pozdravila načrte obeh občin glede gradnje namakalnih sistemov. Ti bodo glede na podnebno dogajanje v prihodnosti bolj ali manj nujni, ne le na tem območju, ampak po celotni Sloveniji, je dejala. »Evropska sredstva za ta namen so na voljo še v zdajšnji finančni perspektivi in zagotovo bodo tudi v prihodnji, seveda pa bomo delali na tem, da jih bo dovolj,« je obljubila Pivčeva in dodala, da bodo naložbe v zaščito pred različnimi vremenskimi ujmami nujne tudi za dvig odstotka pridelave zelenjave in sadja.

Župan Kozjek je ministrici še predstavil kmetijske dejavnosti v njihovi občini in opozoril, da si želijo, da bi večji odstotek pridelkov in izdelkov njihovih kmetov končal v javnih zavodih. Mladi gospodar Klemen Jarc pa ji je ob ogledu kmetije, na kateri je glavna dejavnost pridelava in predelava zelja, med drugim razkril, da so skupaj z občino v postopku priprave občinskega podrobnega prostorskega načrta za izgradnjo modernejše in večje kisarne, za kar nameravajo kandidirati na kakšnem razpisu. Lani so pridelali osemsto ton zelja, vsega predelajo v kislo zelje in z njim zalagajo trgovske centre po Sloveniji.

Specifična gozdna cesta

Pred obiskom Šenčurja oz. kmetije v Voklem si je ministrica v občini Preddvor ogledala gradnjo gozdne ceste Velika ravan v Bašlju. Gre za eno najzahtevnejših gozdnih cest na Gorenjskem, gradijo jo s pomočjo evropskih sredstev. Cesta pa ni posebna le zaradi svoje zahtevnosti, pač pa tudi zaradi principa gradnje, je razložil župan Roblek. Gradi jo namreč agrarna skupnost, v

Foto: Tina Dokl

Ogled gradnje zahtevne gozdne ceste Velika ravan v Bašlju

katero je povezanih 24 kmetov in lastnikov gozdnih zemljišč iz Bašlja. Končana naj bi bila jeseni, ob ogledu pa so po besedah ministrice med drugim ugotavljali, kako zelo pomembna je ta cesta za lažje spravilo lesa iz gozda. Dotaknili so se tudi vzdrževanja gozdnih cest. »Znova smo ugotavljali, da čeprav bodo zneski, ki jih bo država za ta namen namenjala občinam, nekoliko višji, stroški še vedno ne bodo pokriti, zato to ostaja odprta tema,« je dejala Pivčeva.

Težave pri širjenju kmetij

Roblek je poudaril tudi problem umeščanja in širjenja kmetij. Specifičnost občine se kaže predvsem v delu Kokre, kjer je zaradi statusa razpršenega naselja praktično glavnina vasi v obvodnem pasu. »Gradnja in razvoj kmetij v dolini sta onemogočena. Po drugi strani pa imamo toliko samotnih kmetij, kjer si pa izrazito prizadevamo, da bi ministrstvo čim prej sprejelo zakonodajo in umestilo družinsko kmetijo v center razvojne politike. Ministrica je to razumela. Čeprav ni vse v pristojnosti kmetijskega ministrstva, je izjemno pomembno, da resorno ministrstvo podpira zadevo,« je še dejal Roblek.

Domel tudi v Srbiji

Zaradi pomanjkanja proizvodnih prostorov v železnikarskem Domelu obnavljajo halo v Retečah in se pripravljajo na dozidavo objekta Na plavžu, poleg tega pa že vzpostavljajo proizvodnjo v Srbiji.

Ana Šubic

Železniki – Ob nenehni rasti obsega proizvodnje v Domelu tudi letos nadaljujejo povečevanje prostorskih kapacitet. V objektu Na Plavžu, hali v Retečah in na novi proizvodni lokaciji v Srbiji bodo skupaj pridobili več kot štiri tisoč kvadratnih metrov.

Obnovo leta 1975 zgrajene hale v Retečah so po besedah predsednika uprave Domel Holdinga Matjaža Čemažarja načrtovali že več let. V pritličju urejajo instalacije in prilagajajo proizvodne površine za nov program za avtomobilsko industrijo. Glavnina gradbeno-obrtniških del se je poleg obnove fasade in zamenjave stavbnega pohištva nanašala še na zamenjavo strehe ter vzpostavitev primernih prostorov za proizvodnjo v nadstropju hale, kjer ta čas potekajo zaključna dela. Pridobili bodo kar 1.800 kvadratnih metrov dodatnih proizvodnih površin, ki so bile v preteklosti slabo izkoriščene ali pa sploh ne. V nadaljevanju nameravajo porušiti še objekt stare čistilne naprave in stare trgovine na spodnjem dvorišču ter zgraditi tovorno dvigalo v proizvodni hali in podest za strojno-instalacijske naprave. »Vrednost investicijskih vzdrževalnih del je ocenjena na 1,5 milijona evrov in bo razdeljena v več faz.«

Vstopajo v svet električnih vozil

Prihodnje leto nameravajo na novopridobljenih površinah v nadstropju vzpostaviti program elektronsko komutiranih (EC) motorjev za prezračevalno tehniko, ki se zaradi prostorskih omejitev v Železnikih ne more širiti. »V obnovljenih prostorih v pritličju pa je že postavljena nova visokotehnološka oprema za proizvodnjo EC-motorja za pogon vodne črpalke za avtomobilsko industrijo v vrednosti pet milijonov evrov. Gre za pomemben projekt, s katerim si Domel utrjuje vlogo v svetu električnih vozil in zagotavlja pomemben del prodaje v prihodnjih petih letih,« je poudaril Čemažar. V Retečah sicer trenutno izdelujejo dve vrsti kolektorskih motorjev za avtomobilsko industrijo in široko potrošnjo, motor za električno vrtno opremo in sestavne dele iz pločevine.

V največjem železnikarskem podjetju se že pripravljajo tudi na dozidavo objekta na lokaciji Na Plavžu, kjer delujeta poslovni enoti Laboratorijski sistemi in Elektronsko komutirani sistemi. Slednja, ki s programom industrijskih puhal vstopa v zahtevne rešitve na področju laserskih obdelav, medicine in vodikovih tehnologij, za svojo rast potrebuje širitev proizvodnih prostorov. Pridobili jih bodo s prizidkom k obstoječemu objektu. Trenutno so v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja, Čemažar pa upa, da se bo gradnja lahko začela že avgusta. Prizidek je zasnovan kot sodoben pisarniški objekt v treh etažah s skupno površino okoli 750 kvadratnih metrov. Investicija je ocenjena na sedemsto tisoč evrov.

Površine, pridobljene v hali v Retečah, bodo namenili programu EC-motorjev za prezračevalno tehniko, v pritličju pa so že postavili novo opremo za proizvodnjo EC-motorja za pogon vodne črpalke za avtomobilsko industrijo v vrednosti pet milijonov evrov. / Foto: Tina Dokl

Del proizvodnje v Srbijo

Domel je v maju odprl novo podjetje v Srbiji, kamor bodo jeseni preselili proizvodnjo motorja za vrtno opremo. Gre za starejši program, ki je zaradi nizke stopnje avtomatiziranosti postal nekonkurenčen in v zadnjih letih ni rasel, zato so se odločili, da ga preselijo in zagotovijo prostor novim programom v Retečah. »S selitvijo v Srbijo bomo omenjenemu programu podaljšali življenjsko dobo, kar je tudi interes naših kupcev, in hkrati delno izboljšali konkurenčnost na račun nižjih stroškov,« je napovedal Čemažar. Novoustanovljeno podjetje Domel motors je v Odžacih v Vojvodini najelo 1.600 kvadratnih metrov proizvodnih prostorov, ki jih pripravljajo na selitev linije v avgustu in septembru. V prvi fazi nameravajo zaposliti 15 delavcev, sicer pa ima podjetje možnost nadaljnjih širitev v 3.600 kvadratnih metrov veliki hali.

V Poclainu iščejo prihodnje sodelavce

Do konca avgusta se je mogoče prijaviti na razpis žirovskega podjetja Poclain Hydraulics za pridobitev kadrovskih štipendij in vajeništva.

Mateja Rant

Žiri – V podjetju Poclain Hydraulics pred začetkom novega šolskega oziroma študijskega leta iščejo prihodnje sodelavce za delo v razvoju, na področju kakovosti in v proizvodnji. Do konca avgusta se je tako mogoče prijaviti na razpis za pridobitev kadrovskih štipendij za oblikovalce kovin, strojnike, mehatronike in logiste, priložnost pa ponujajo tudi vajencem. Na ta način si prizadevajo zapolniti potrebe po usposobljenih kadrih s področja strojništva in mehatronike ter tudi strokovnjakih s področja fluidne tehnike in hidravlike, ki jih potrebujejo za svoj razvoj, so pojasnili v podjetju.

V Poclain Hydraulics, pomembnem kompetenčnem centru za hidravlične ventile in hidravlične naprave v mednarodni skupini Poclain, razvijajo, proizvajajo in tržijo hidravlične ventile za ves svet. Kot poudarjajo, skupaj s svojimi francoskimi lastniki veliko pozornosti posvečajo kadrovski in štipendijski politiki, obenem pa velik poudarek namenjajo dodatnemu izobraževanju zaposlenih in spodbudni delovni klimi, zato strateško spodbujajo njihov osebnostni in karierni razvoj. Ta čas za delo v razvoju in trženju najnaprednejših sistemov hidravličnega prenosa moči na globalnem trgu iščejo prihodnje diplomirane inženirje strojništva, za operativno podporo proizvodnji diplomirane mehatronike in logiste, za delo v vse bolj avtomatizirani proizvodnji pa dijake tehničnih smeri, kot so strojni tehniki in oblikovalci kovin. Priložnost za delo ponujajo tudi vajencem iz programov oblikovalec kovin in strojni mehanik. Tako želijo zapolniti nova delovna mesta, in tudi delovna mesta, ki se bodo v prihodnjih letih sprostila zaradi pričakovanih upokojitev. »Štipendisti bodo v času študija lahko sodelovali pri seminarjih in razvojnih projektih, obenem pa pridobili še ideje in vsebine za pripravo dodiplomskih ali diplomskih nalog,« so razložili v podjetju Poclain Hydraulics in dodali, da bodo s praktičnim usposabljanjem v času študija obenem pridobili specifična znanja in dragocene izkušnje, ki jim bodo omogočile, da se bodo ob zaposlitvi lahko hitreje vključili v razvoj, upravljanje in obvladovanje delovnih procesov. Tudi srednješolci se bodo imeli možnost pod vodstvom mentorjev seznaniti z izdelki, razpoložljivo opremo ter inovativnimi napravami, materiali in načini testiranja v podjetju. Štipendisti imajo tudi možnost spoznavanja mednarodnega okolja, saj lahko prakso znotraj skupine Poclain opravljajo ne le v Žireh, pač pa tudi v eni od njihovih evropskih tovarn, na primer na Slovaškem ali v Italiji, saj v podjetju velik pomen pripisujejo izmenjavi znanj, izkušenj in dobrih praks.

V družbi Poclain Hydraulics iščejo nove sodelavce. / Foto: arhiv podjetja

V podjetju verjamejo, da je vsak od njihovih zaposlenih vitalni člen, ki s svojim znanjem in izkušnjami prispeva k uspehu, operativni odličnosti in optimizaciji delovnih procesov. Zato skozi štipendijsko politiko motiviranim kandidatom omogočajo predhodno spoznavanje dejavnosti v stimulativnem delovnem okolju, kjer bodo imeli odprte tudi možnosti za dodatno izobraževanje ter nadaljnji razvoj kariere doma ali v tujini. V vlogi za kadrovsko štipendijo morajo kandidati navesti informacije o vpisu v posamezen letnik z nazivom izobraževalne ustanove, podatke o zaključnem uspehu v preteklem šolskem letu oziroma potrdilo o opravljenih izpitih in spremni dopis, zakaj bi želeli postati štipendisti v družbi Poclain Hydraulics. Izbranim kandidatom bodo zagotovili mesečno štipendijo, praktično usposabljanje z delom, mentorstvo pri izdelavi strokovnih nalog in počitniško delo, so še razložili v Poclain Hydraulics.

Vozilo zapeljalo v jezero, pri tem povozilo kopalko

Simon Šubic

Bled – V torek popoldne se je pri Mlinem na Bledu pripetila nenavadna prometna nesreča. Nekaj minut po 14. uri je namreč prazno vozilo samo krenilo s parkirišča proti Blejskemu jezeru, saj je voznik, ki naj bi na hitro skočil v trgovino, pozabil potegniti ročno zavoro. Vozilo je na svoji poti do jezera na obali prevozilo kopalko, ki se je pri tem lažje poškodovala in so jo z reševalnim vozilom takoj odpeljali v bolnišnico. Vozilo so iz jezera z dvigalom potegnili gasilci, zaradi dogodka pa je bila cesta na tem območju zaprta približno uro, kar je povzročilo precejšnje zastoje v prometu.

Gorenjski kriminalisti so po končani preiskavi potrdili, da je vozilo samo krenilo z mesta in se s parkirišča pomikalo čez cesto, pločnik ter obalo in potonilo v jezeru. »Na obali jezera je prevozilo odraslo žensko, slovensko državljanko, ki je po tem ostala na kopnem. Vozilo je bilo med premikom prižgano, v njem ni bilo nikogar. Okoliščine kažejo še, da voznik ni storil vsega, da se vozilo samo ne bi premaknilo z mesta,« je razložil Bojan Kos s Policijske uprave Kranj.

Potopljeno vozilo so v jezeru poiskali blejski gasilci in potapljači reševalne službe, ob tem so preverili, da v njem ni nikogar. Avto so nato dvignili iz vode, do prihoda ekipe Nujne medicinske pomoči Bled pa so skrbeli tudi za ranjeno kopalko.

Blejski gasilci so potrebovali približno uro, da so vozilo potegnili iz jezera. / Foto: PGD Bled

Z bankomata vzela tuj denar

Radovljica – Radovljiški policisti imajo v obravnavi žensko, ki naj bi si prilastila 650 evrov, ki jih je pred njo po opravljenem dvigu na bankomatu v Radovljici pozabil oškodovanec. Osumljenko je po objavi njene fotografije na strani Policijske uprave Kranj na Facebooku prepoznal neki občan. Če bo oškodovanec predlagal pregon, ji zaradi kaznivega dejanja zatajitve grozi denarna kazen ali zapor do enega leta. Policisti ob tej priložnosti pozivajo, da najditelji v podobnih primerih lastniku, če ga poznajo, vrnejo najdene stvari ali pa jih izročijo policiji.

Čez poletje v hišnem priporu

Preden so zaradi sodnih počitnic zaprli sodne dvorane, se je na kranjskem okrožnem sodišču nadaljevalo sojenje Ljubljančanoma Dejanu Savkoviću in Mustafu Izairiju, ki naj bi bila lani vpletena v preprodajo droge po Gorenjskem in tudi onstran Karavank.

Simon Šubic

Mustafa Izairija so pravosodni policisti na sodišče še pripeljali vklenjenega v lisice, ob odhodu iz sodne stavbe pa so mu jih že sneli. / Foto: Tina Dokl

Kranj – Ljubljančan Mustaf Izairi, ki se na kranjskem okrožnem sodišču skupaj s someščanom Dejanom Savkovićem brani pred obtožbo tožilstva, da naj bi bila v letu 2018 vpletena v preprodajo prepovedane droge na Gorenjskem, bo poletje namesto v zaporu preživel pri svoji partnerici v Ljubljani. Sodnica Marjeta Dvornik je namreč tik pred nastopom sodnih počitnic prisluhnila predlogu njegove obrambe in odločila, da obtoženemu Ljubljančanu sodni pripor, v katerem je bil od septembra lani, nadomesti z milejšim ukrepom – s hišnim priporom. Okrožna državna tožilka Nadja Gasser se je na odločitev sodišča pritožila na višje sodišče.

Tožilstvo Mustafu Izairiju, ki je bil zaradi preprodaje droge pred leti že dvakrat obsojen na zaporno kazen, očita neupravičen promet s stotimi grami kokaina. Po mnenju njegove obrambe bi zato glede na težo očitanega kaznivega dejanja in sodno prakso evropskega sodišča za človekove pravice bilo podaljševanje pripora nesorazmeren in tudi protiustaven ukrep, saj da se je dolžina pripora že približala okviru realne kazenske sankcije.

Tožilka Gasserjeva je predlog obrambe za odreditev hišnega pripora označila za neutemeljen, saj se je Izairi že tretjič znašel na sodišču zaradi trgovine z drogo, ki je glede na zagroženo kazen od enega do deset let zapora že samo po sebi težje kaznivo dejanje. »Sto gramov kokaina tudi ni majhna količina,« je poudarila in opozorila, da naj bi obtoženi to količino droge priskrbel v zelo kratkem času. To po mnenju tožilke nakazuje, da je v preprodajo droge dobro vpet že dalj časa in da je verjetno dobro pozicioniran v preprodajalski strukturi. »Če bi bil obtoženi v hišnem priporu, bi imel vse možnosti uporabljati komunikacijska sredstva. Glede na to, da pozna vire, pri katerih se droga lahko dobi, bi lahko izvrševal nova istovrstna kazniva dejanja,« je posvarila tožilka.

»Vem, da bom, tudi če mi odredite hišni pripor, živel normalno. Prepričan sem, da bom slej ko prej dokazal, da nisem storil očitanega kaznivega dejanja,« pa se je na koncu še Izairi obrnil na sodnico Dvornikovo, ki se je po krajšem razmisleku odločila, da bo obtoženi odslej v hišnem priporu. K takšni odločitvi je pripomoglo tudi dejstvo, da bo zaradi odsotnosti odvetnikov in tožilke v času sodnih počitnic naslednja obravnava na vrsti šele konec avgusta. Ob tem je Izairija še podučila, da bodo izvajanje hišnega pripora nadzirali policisti: »Za vsak izhod morate pridobiti dovoljenje sodišča, kršitev se lahko sankcionira. Če vas policisti zalotijo izven objekta, vas smejo pridržati in pripeljati na sodišče, da ponovno odloča o priporu.«

Gorenjski kriminalisti so septembra lani ob koncu večmesečne preiskave deset oseb osumili storitve najmanj 27 kaznivih dejanj. Kot so tedaj sporočili javnosti, naj bi trgovino s prepovedano drogo, ki je segla tudi na avstrijsko Koroško, v Sloveniji vodili štirje osumljenci. Dva naj bi se ukvarjala z dobavo droge, druga dva pa naj bi na javnih krajih in v gostinskih lokalih po Gorenjskem vodila njeno preprodajo. Tožilstvo je nazadnje zaradi preprodaje vložilo obtožbo zoper štiri osebe, poleg Izairija in Savkovića še zoper očeta in sina Canija in Gazmenda Havziuja. Slednja sta kaznivo dejanje že priznala in sta na prestajanju zapornih kazni, Izairi, ki naj bi dobavil okoli sto gramov kokaina, in Savković, ki se pred obtožbo zaradi šeststo gramov prepovedane droge brani z molkom, pa krivdo zanikata.

Tovornjakarji pogosteje kršijo pravila

Število ugotovljenih kršitev pri voznikih tovornih vozil in avtobusov se je v prvem polletju povečalo za več kot četrtino. Med povzročitelji prometnih nesreč narašča delež tujih voznikov.

Simon Šubic

V ponedeljkovem nadzoru so policisti in inšpektorji kontrolirali 71 tovornjakov in avtobusov ter njihovih voznikov, ugotovili pa so enajst kršitev. / Foto: PU Kranj

Kranj – Ta teden poteka drugi del preventivne akcije in poostrenega nadzora nad vozniki tovornih vozil in avtobusov, ki sta usklajena tudi s Tispolom, evropsko zvezo prometnih policij. Tokratna akcija in nadzor sta usmerjena predvsem v preprečevanje in opozarjanje na najpogostejše kršitve glede tehnične brezhibnosti vozil, pravilnosti pripetosti tovora, prekoračitev hitrosti, neupoštevanja obveznih počitkov in odmorov ter manipulacij in goljufij pri uporabi tahografov. Število kršitev cestnoprometnih predpisov voznikov tovornih vozil in avtobusov se je sicer letos povečalo, ugotavlja policija. V prvem polletju je bilo pri voznikih tovornih vozil ugotovljenih že 19.784 kršitev, kar je 27 odstotkov več kot lani, pri voznikih avtobusov pa so ugotovili 633 kršitev oziroma 29 odstotkov več kot lani.

V prvem delu akcije, ki je potekal februarja, so policisti v okviru poostrenega nadzora pregledali 2.337 avtobusov in 4.666 tovornih vozil. Kršitve so ugotovili pri okoli osmih odstotkih pregledanih voznikov in vozil oziroma pri 562 tovornih vozilih in 27 avtobusih. Stopnja kršitev je bila minuli ponedeljek, na prvi dan tokratne akcije, ko so izvedli poostren nadzor na avtocestni nadzorni točki na Torovem, še višja. V večurnem nadzoru so namreč pregledali skupno 71 vozil – 62 tovornih vozil in devet avtobusov. Ugotovili so enajst kršitev; v treh primerih so vozniki prekoračili čas trajanja vožnje, v dveh primerih niso imeli dovolj počitka, štirje so vozili prehitro, eno vozilo pa ni bilo tehnično brezhibno. Eden od ustavljenih voznikov tovornega vozila je vozil pod vplivom alkohola (0,56 mg/l).

V Sloveniji tranzitni promet narašča, kar povečuje nevarnost za nastanek prometnih nesreč z udeležbo tovornih vozil in avtobusov. Lani so na primer vozniki tovornih vozil povzročili 905 nesreč, v katerih je šest oseb umrlo, dvajset pa je bilo huje ranjenih. Tudi delež tujih voznikov med povzročitelji teh nesreč se v zadnjih letih opazno povišuje in je bil lani že štiridesetodstoten. Agencija za varnost prometa si zato skupaj z ministrstvoma za infrastrukturo in notranje zadeve ter Darsom prizadeva za vzpostavitev stalnega nadzora nad tovornimi vozili, avtobusi in kombiji na vseh štirih vstopnih točkah v državo ter na celotnem avtocestnem omrežju.

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLED

Mlajši Drajnarju vamp ima Ireno

Na Melodijah morja in sonca (MMS) 2019 je nastopil tudi Tomaž Hostnik s pesmijo Irena. Polovica dua Drajnarjuva vampa, ki ga na domačih glasbenih odrih lahko spremljamo že tri leta. Šestindvajsetletnik s Suhe pri Škofji Loki ni ostal neopažen: publika ga je s telefonskim glasovanjem izbrala za svojega favorita. In da so ga ljudje vzeli za svojega, to mu pomeni največ.

Alenka Brun

Tomažev prvi spomin na glasbo sega daleč nazaj, v čas, ko je bil star komaj tri leta. Pošali se, da je bil ljubitelj glasbe že, ko je bil še v maminem trebuhu. Dva od njegovih treh bratov sta profesionalna glasbenika, mama pa je leta pela na koru, pri »ta sedmi maši«. Spominja se: »Star sem bil tri leta, ko so s skupino Ulixes koncertirali pri sosedu na betonski plati. Vsa vas je prišla poslušat. V roke so mi dali kitaro Washburn, me posedli na pručko v kot in sem ves čas koncerta zraven brenkal ... Sredi dogodka sem zaspal, zjutraj pa se zbudil s povsem ožuljenimi prsti.«

Sedaj je njegov čas

Najprej je Tomaž zaključil nižjo glasbeno šolo v Škofji Loki, se nato vpisal na srednjo v Ljubljani in se odpravil še v tujino, kjer je končal akademijo in magistriral v avstrijskem Linzu. Njegov instrument je klavir, že med študijem pa se je spogledoval z lastnim ustvarjanjem: glasbe in besedil. Danes poučuje klavir v Žireh, nastopa v duu Drajnarjuva vampa z bratom Jernejem, prišel je čas njegovih solo nastopov, ostaja pa zvest tudi klasiki.

Na letošnji prireditvi MMS je navdušil s pesmijo Irena. Prvič smo ga lahko na odru videli le v vlogi pevca. Izjemno ga veseli, da ga je publika vzela za svojega, prepoznala v njem potencial. »Da vidiš, da obstaja širši interes za tisto, kar ustvarjaš, to mi veliko pomeni,« je vesel odziva.

Pesem Irena je sicer posvečena Tomaževi mami, a ker je mama Majda, nas je zanimalo, zakaj potem Irena. Enostavno: »V refrenu se Majda ne sliši dobro,« razloži. V dokaz zapoje refren, kjer uporabi obe imeni in nadaljuje: »Irena vsebuje tri vokale in tu se da glasovno odlično odpreti.« Doda še, da je nastajanje Irene mama spremljala od začetka in da ga pri njegovem ustvarjanju vedno podpira.

Znani obrazi

Videospot za pesem Irena je bil zunaj že naslednje jutro, dan po Melodijah. Tudi tega so ljudje dobro sprejeli. V njem nastopajo Tomaževa stara mama, 94-letna Minka, pater Jožko Smukavec, snemali so v domači Škofji Loki. »Ker če je pesem že posvečena mami, potem smo ga seveda posneli v domači Loki. Lepšega kraja, kot je Škofja Loka, si niti ne morem zamisliti,« iskreno doda Tomaž. »Pesem samo pa bi lahko označil kot primorski rok s pridihom swinga in, ja, ščepcem Waitsa, predvsem kar se tiče petja in produkcije. Kritiki me radi primerjajo s Tomom Waitsom, ampak od tu nisem nikoli črpal niti me on kot umetnik ni nikoli pretirano navdihoval. Na moj ustvarjalni jezik oziroma glasbeni izraz je bistveno vplivala sodobna klasična glasba, ki sem jo poslušal celo otroštvo, kasneje pa tudi stari rok, džez, etno in še kaj.«

Ime Drajnarjuva vampa izhaja iz domačega hišnega imena, saj se je pri Hostniku po domače reklo pr' Drajnar. Vamp pa je izraz za otroka, smrkavca, takega navihanega, kar sta brata Jernej in Tomaž Hostnik, ko sta se na vasi kot otroka »pojala« in marsikatero ušpičila, večkrat slišala – ko je za njima kdo vpil: Drajnarjuva vampa.

Glas je kot orgle

Tomaž Hostnik s svojo interpretacijo in petjem pritegne pozornost publike. Spet se nasmehne, češ da lahko pri njem govoriva kar o dretju. »Ko nastopam, sem strasten, se ljubim z glasbo, sem kavboj – in to je edini vokal, ki mi odgovarja. Na glas gledam kot na orgle, kjer imaš različne registre in jih vključiš, če jih glasba potrebuje. Glas je naš naravni instrument, iz katerega lahko izvabimo neskončno paleto različnih zvokov.«

S tremo nima problemov, če izvaja lastno avtorsko glasbo. »Ko se razgalim pred občinstvom takšen, kot sem – v vsej svoji majhnosti in vsej svoji veličini, z vsemi napakami in vsemi kvalitetami hkrati – nimam problemov. Sem pa tremo imel, ko sem imel klasične solo koncerte in igral zelo kompleksno glasbo uro in pol na pamet.« Ob tem doda, da tovrstnega nastopanja ni opustil, ga pa vse bolj zanima izvajanje nove glasbe slovenskih skladateljev. Omeni tudi, da veliko sodeluje s skladateljem in violinistom Matijo Krečičem.

Tomaž Hostnik

Umetnost kot taka, nogomet in kuhanje

Glasba je njegov način življenja. Našel se je še v slikanju, zadnje čase pa se vse pogosteje izraža tudi skozi keramiko, kjer se njegova ustvarjalnost kaže tako, da kombinira uporabno keramiko z umetniškim elementom. »Tu se še učim, se mi zdi pa pomembno, da kot umetnik poskušaš in se zanimaš tudi za druge zvrsti umetnosti, ker jih potem tudi drugače dojemaš in razumeš.«

Prizna – bolj potiho, da malce pogreša šport. V osnovni šoli je treniral nogomet, med drugim je bil zlata rezerva na klopi nogometnega kluba Ločan ter soigralec slavnega Jana Oblaka, trenutno pa ga poleg keramike in slikanja vse bolj navdušuje kuhanje. »Fascinira me, kako lahko jed hitro ''našarimo''. Ko sem kdaj v Linzu kuhal, sem mislil, da če je v loncu več dobrih sestavin, bo jed zagotovo dobra, a sem ugotovil, da je ravno obratno.«

Tomažu je zelo všeč primorska kuhinja, kjer – kot pravi – za božansko jed zadostujejo že tri, štiri sestavine. »Sem še zelenec, a se tudi tu hitro učim,« še pove mladi loški kantavtor, ki je z Drajnarjuvima vampoma izdal že dve zgoščenki, tretja pa je na poti. Devet njegovih pesmi čaka, da ugledajo luč sveta; čaka pa ga tudi izjemno živahen letošnji september: s Krečičem bosta snemala album, sodeloval bo z džezovskim pianistom Gregom Ftičarjem, z Vudlenderji pa ga bomo lahko videli na Popevki 2019.

Pogovor

Dr. Mirko Cuderman, duhovnik, dirigent in zborovodja, je prejel državno odlikovanje. **Stran 18**

Pogovor

Med osmerico diamantnih maturantov se je vpisal tudi Domžalčan Tim Kmecl. **Stran 19**

Multi kulti

Tony Knific s Prebačevega se s svojo ameriško družino rad vrača v domovino. **Stran 20**

Od petka do petka

V pomoč policiji pri varovanju južne meje so ta teden poslali dodatnih 35 vojakov, skupno jih je tam že 130. / Foto: Tina Dokl

Foto: Daniel Novakovič (STA)

Predsednik republike Borut Pahor je skupini za razminiranje iz Teritorialne obrambe in Civilne zaščite 1991–1994 podelil najvišje državno odlikovanje častni znak svobode.

V Sloveniji se je lani v povprečju vsak dan rodilo 54 otrok, 56 prebivalcev pa je umrlo, so izračunali na statističnem uradu. / Foto: Tina Dokl

Lenarčič prejel podporo

Državnozborski odbor za zadeve Evropske unije je včeraj podprl kandidaturo Janeza Lenarčiča za evropskega komisarja. Na južni meji dodatnih petintrideset vojakov.

Simon Šubic

Lenarčič včeraj pred odborom za zadeve EU

Kandidat za evropskega komisarja Janez Lenarčič je včeraj prejel večinsko podporo parlamentarnega odbora za zadeve EU. Mnenje odbora sicer za vlado, ki napoveduje, da ga bo v vsakem primeru kandidirala za evropskega komisarja, ni zavezujoče, je pa Lenarčič v sredo dejal, da bi bila podpora odbora dobra popotnica za nadaljevanje procesa. Vlada je odločitev, da Lenarčiča predlaga za evropskega komisarja, sprejela prejšnji teden. Ob tem je navedla, da je sedanji veleposlanik pri EU izkušen nestrankarski kandidat z dolgoletnimi vrhunskimi referencami s področja mednarodnih in evropskih zadev, ki izpolnjuje vsa zahtevana merila. Če bo predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen Lenarčiča sprejela v svojo ekipo, ga jeseni čaka še zaslišanje v Evropskem parlamentu.

Dodatna pomoč vojske na meji

Potem ko so policisti pred tednom dni prijeli več kot 120 ilegalnih migrantov, ki so se skrivali v gozdu na območju občine Ilirska Bistrica, je v pomoč policiji pri varovanju slovensko-hrvaške meje ta teden prišlo še dodatnih 35 pripadnikov Slovenske vojske. Ti bodo v mešanih patruljah in opazovalnicah delovali na območju Policijske uprave Koper, pri svojem delu pa bodo med drugim uporabljali opremo za opazovanje in tudi oklepna vozila. Pri varovanju južne meje tako pomaga že skupno 130 vojakov. Notranji minister Boštjan Poklukar sicer ob ponovnem povečanju ilegalnih prehodov meje zagotavlja, da policija z vojsko in tehničnimi sredstvi obvladuje državno mejo, migrante »uspešno prijema in jih vrača na Hrvaško«. Poudaril je še, da so v policiji oblikovali posebno skupino kriminalistov za pregon organiziranih tihotapskih združb.

Pahor podelil državna odlikovanja

Predsednik republike Borut Pahor je v ponedeljek skupini za razminiranje iz Teritorialne obrambe in Civilne zaščite 1991–1994 izročil državno odlikovanje častni znak svobode Republike Slovenije, državni enoti Civilne zaščite za varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi pa odlikovanje red za zasluge. Pripadniki Postaje mejne policije Holmec pa so prejeli listino o sodelovanju v enoti, ki je bila leta 1992 odlikovana s srebrnim častnim znakom svobode. Skupina za razminiranje iz Teritorialne obrambe in Civilne zaščite 1991–1994 je najvišje državno odlikovanje prejela za učinkovito, požrtvovalno in junaško izvedeno akcijo Razminiranje 1991–1994. Njeni pripadniki so posamezniki, ki so s svojimi hrabrimi dejanji rešili marsikatero življenje, celotni narod pa so opogumili in ozavestili, da smo sposobni v najbolj nevarnih situacijah s požrtvovalnostjo in strokovnostjo odpraviti vsake, tudi najbolj zahtevne in nevarne težave, so pojasnili v uradu predsednika.

Gorelo na deponiji v Dragonji

Vrsti požarov na deponijah, centrih za obdelavo odpadkov in večjih industrijskih obratov v zadnjem obdobju se je minuli petek pridružil še požar v zbirnem centru za embalažo v Dragonji, kjer je odloženih okoli dvesto ton mešanih odpadkov – od stekla, papirja, sveč do plastike in pločevink. Vzroka za izbruh požara kriminalisti niso ugotovili, izključili pa so možnost požiga. Zagorelo naj bi sicer na prostoru, kjer so skladiščili odpadni papir, so pojasnili na koprski policijski upravi.

Kupili bodo avtobuse na vodikov pogon

Občini Velenje in Šoštanj sta pred dnevi na razpisu Eko sklada za dodelitev nepovratnih finančnih spodbud pridobili sofinanciranje v višini tri milijone evrov za nakup šestih vozil na vodikov pogon, brez emisij ogljikovega dioksida. Vozila bodo namenjena za prevoz potnikov v projektu vzpostavitve novega javnega potniškega prometa na vodikove tehnologije v obeh občinah. Predvidena je tudi vzpostavitev nove linije, ki bi povezovala velenjsko in šoštanjsko občino.

Rojstev manj od smrti

V Sloveniji se je lani v povprečju vsak dan rodilo 54 otrok, 56 prebivalcev je umrlo, 78 se jih je priselilo, 37 odselilo, sklenjenih je bilo dvajset porok, šest parov pa se je ločilo, so izračunali v državnem statističnem uradu. Lani je drugo leto zapored več prebivalcev umrlo (20.485), kot se jih je rodilo (19.585). Največ otrok se je sicer rodilo poleti, število umrlih pa je bilo najvišje pozimi. Lani je bilo sklenjenih 7256 zakonskih zvez, kar je 12 odstotkov več kot v letu 2017, razvez zakonskih zvez pa je bilo 2347, kar je za 1,7 odstotka manj kot v letu 2017, še navajajo na statističnem uradu.

Slovenci v zamejstvu (704)

Celovško slovo Milana Predana

Jože Košnjek

med sosedi

Generalnemu konzulu Republike Slovenije v Celovcu Milanu Predanu se iztekajo službeni dnevi v Avstriji. Konec julija zapušča konzularno stavbo na Radetzkystrasse in se vrača na ministrstvo za zunanje zadeve v Ljubljani. Te dni ga čakajo še zadnje obveznosti, predvsem poslovilni obiski pri ljudeh in organizacijah, s katerimi je od leta 2015, ko je prišel v Celovec, sodeloval. Pred tem je kot diplomat deloval v Trstu in Beogradu.

Milan Predan in njegova soproga Darka Zvonar Predan sta bila v vlogi generalnega konzula in njegove soproge nekaj posebnega. Oba sta bila dolgoletna novinarja pri mariborskem dnevniku Večer, Milan nekaj časa tudi glavni urednik in direktor. Zaradi svojega osnovnega poklica, Darka je med bivanjem v Celovcu še pisala za Večer, sta imela do nas, časnikarjev, še posebno prijazen in razumevajoč odnos, saj sta vedela, katere informacije in kdaj so za nas še zlasti pomembne. Zase lahko rečem, da smo v teh štirih letih izjemno dobro sodelovali, še posebno pa sta cenila pozornost, ki jo Gorenjski glas že leta načrtno namenja Slovencem v sosednjih državah in njihovemu sodelovanju z nami, Slovenci v Sloveniji. Iskrena hvala v imenu časnika Gorenjski glas in v mojem imenu!

V rožanski vasi Sveče/ Suetschach bo do jutri, 27. julija, potekal tradicionalni, že 38. Slikarski teden, ki ga organizira Slovensko prosvetno društvo Kočna. Vas ta teden živi z umetniki, ki bodo jutri v galeriji Gorše postavili na ogled v Svečah narejene umetnine. Teden ni le likovno obarvan, temveč so na sporedu tudi tradicionalna družabna in glasbena srečanja, za mlade in tudi malo starejše pa potekajo likovne delavnice. Na letošnjem tednu sodeluje šest umetnic in umetnikov iz Avstrije, Italije in Slovenije. Sicer pa je slikarsko srečanje v Svečah ena od prireditev z najdaljšo tradicijo, ki jih organizirajo slovenska kulturna društva. Slikarski teden je tudi spomin na pokojnega slovenskega kiparja Franceta Goršeta, ki je živel in ustvarjal v Svečah na Vrbnikovi domačiji.

V Mladinskem centru na Rebrci pri Železni Kapli se je v ponedeljek začel prvi del jubilejnega, štiridesetega Tedna mladih umetnikov. Trajal bo do jutri, 27. julija. V ponedeljek, 29. julija, prihaja na Rebrco druga skupina mladih umetnikov, ki bodo ustvarjali do 3. avgusta, ko se bo prireditev končala z mašo, sklepnim nastopom pred cerkvijo in z razstavo. Priljubljene prireditve, ki jo prireja Krščanska kulturna zveza iz Celovca, se vsako leto udeleži več kot 120 otrok.

Generalni konzul Republike Slovenije v Celovcu Milan Predan in njegova soproga Darka Zvonar Predan sta bila v nedeljo gosta Kmečkega praznika v Vidri vasi. To je bila ena zadnjih prireditev, na kateri sta bila v uradni, konzularni vlogi. »Na Koroškem sva se dobro počutila in jo bova pogrešala,« sta povedala.

Po svetu

Kaj pa Mars?

Petdeseta obletnica prvega pristanka človeka na Luni je vzbudila velikansko medijsko pozornost. Ob njej sta se poleg obujanja spominov postavili predvsem dve vprašanji. Prvo: kdaj spet na Luno? Drugo: kdaj in kako na Mars?

Miha Naglič

Odgovarja Ronald Šega

Na gornji vprašanji odgovarja Ronald Šega (roj. 1952), ameriški astronavt slovenskega rodu. Njegova stara starša po očetu sta bila iz Loškega Potoka na Notranjskem. Šega je po stroki doktor in profesor elektrotehniških ved. Nasin astronavt je postal leta 1991. Njegova prva misija STS-60 leta 1994 je bila prva skupna ameriško-ruska misija z raketoplanom, ki je v orbiti izvajal vrsto eksperimentov. Leta 1996 je sodeloval v misiji STS-76, ki je bila tretja, v kateri se je vesoljski čolniček priključil na rusko vesoljsko postajo Mir. V vesolju je bil skupno dobrih 17 dni. Kako pa se spominja začetkov osvajanja vesolja, ga je vprašal novinar Aljoša Masten. »Veliko časa je že preteklo od teh zgodnjih programov, nekaj stvari pa se še spomnim. En izsek me popelje v tretji razred osnovne šole. Sedel sem na linolejastih tleh sobe, ki je bila kombinacija jedilnice in dnevnega zbirališča. V njej je bil postavljen neke vrste oder, na njem pa majhen, črno-bel televizijski sprejemnik. Skupaj s sošolci sem strmel vanj; gledali smo izstrelitev Alana Sheparda (Prvi Američan v vesolju z misijo Mercury 3, izstreljeno 5. maja 1961 na raketi Redstone, op. a.). Tiste dni so bili ljudje res pozorni na vesoljsko dogajanje. Še pred tem, ko sem bil v severovzhodnem Ohiu, se je zgodila izstrelitev Sputnika (prvi umetni satelit). Vnaprej so povedali, kam je treba gledati in kaj s pogledom iskati. Pa smo šli ven, med hiše, in smo ga videli. Sputnik je bil svetleča se krogla, na nebu ga je izdajalo svetlikanje. Imel je tudi nekaj komunikacijskih anten, ki so pošiljala sporočila na Zemljo. Marsikdo s potrebno opremo se je umeril na konkretno radijsko frekvenco in poslušal ... Ljudje so množično poslušali predsednika Johna Kennedyja, ko je razglasil izziv varnega pristanka na Mesecu in vrnitve astronavtov domov še v sklopu desetletja. Bili so tudi težki trenutki, kot požar Apollo 1. V kapsuli je bil 100-odstoten kisik, iskra je bila dovolj za vžig. Iz tragedije smo se veliko naučili in veliko trdega dela vložili v zmanjševanje tveganj, vključno s kratkimi stiki. Ampak tveganje je vedno obstajalo, je in bo. V tistih časih je bilo precej večje, kot so si ljudje mislili. Veliko opreme so načrtovali brez redundance (vsaj podvojenih kapacitet in potrebščin), saj si za pot do Lune niso mogli privoščiti dodatne mase. A v skupnosti je vladal duh, da zmoremo. Ko takole zremo nazaj, pogosto spregledamo eno dejstvo. Ljudje, ki so vse te neverjetne stvari počeli, so bili večinoma v svojih dvajsetih letih. In enostavno niso vedeli, da marsikaj ni mogoče (smeh). Poskušali so, trdo delali, marsikaj je spodletelo, a so vztrajali. In tako so premikali meje mogočega. Mislim, da je to nekaj temeljno človeškega: vztrajati, prebijati zidove, biti pionir. Na katerem koli področju ...« Kako pa Šega vidi možnost človekove poti na Mars? »Pričal sem na odboru kongresa za znanost in tehnologijo, leta 2012 je bilo to, o nekaterih Nasinih misijah. Imamo planetarno znanost, vesoljsko tehnologijo, aeronavtiko, polete z ljudmi, znanost o mikrotežnosti ... Vsako od teh področij prispeva svoje za misijo na Mars. Torej, ukvarjaj se s planetarno znanostjo, in pri tem ne pozabi na Mars. Nadgrajuj sisteme za življenju prijazno okolje na Mednarodni vesoljski postaji, toda ne pozabi na Mars. Razvijaj tehnologijo za vesoljska plovila in pri tem misli na Mars. Pri ukvarjanju z atmosferskimi zadevami v aeronavtiki imej v mislih Mars. V mednarodni skupnosti se napori vsaj v nekaterih vidikih zlagoma zlivajo v eno, naproti skupnemu cilju.« (Vira: MMC RTV SLO in Wikipedija) Naj se torej zgodi.

Prva dama Evrope

Vrhunski medijski dogodek je bila tudi izvolitev nemške političarke Ursule von der Layen za novo predsednico Evropske komisije. Mnenja so nadvse različna. Britanski desnosredinski časnik The Times jo je komentiral takole: »Le stežka bo črpala moč iz dejstva, da sta jo ustoličila Angela Merkel in Emmanuel Macron, prej nasprotno. Obstaja resničen dvom o tem, da ima dovolj političnega značaja in poguma za oblikovanje evropske politike in da ne bo le marioneta v rokah francoskega predsednika in nemške kanclerke, ki sta iz nje naredila, kar zdaj je.« No, kakorkoli že, dajmo ji priložnost, pustimo se presenetiti.

Služabnik naroda

Na volitvah v ukrajinski parlament (rada) je zmagala stranka predsednika Volodimirja Zelenskega, imenovana Služabnik naroda. Zelenski je že pred volitvami napovedal: »Naši glavni prioriteti in to ponavljam za vse Ukrajince bosta končanje vojne in boj proti korupciji, ki vztraja v naši državi.« Sliši se lepo, toda ...

Astronavt, general in znanstvenik Ronald Šega (desno zgoraj) v posadki misije STS-76, fotografirane na krovu vesoljske postaje Mir, 1996 / Foto: Nasa

Nemška političarka Ursula von der Leyen med predstavitvijo svoje vizije vodenja EU v Evropskem parlamentu, ki jo je nato izvolil za predsednico Evropske komisije, 16. julij 2019 / Foto: Wikipedija

Vladimir Zelenski (peti z leve), ko je bil še estradnik, v skupini Kvartal 95, 24. avgust 2018; zdaj je predsednik Ukrajine in »služabnik naroda«. / Wikipedija

Za boljšo šolo (31)

Ali so učitelji res izgubili vso avtoriteto

Ivka Sodnik

Splošno razširjeno mnenje je, da naši učitelji nimajo več prave avtoritete, da so jim jo vzeli starši, nevzgojeni otroci in širša družba, ki ne ceni dovolj njihovega dela. To ne drži. Nekateri učitelji imajo še vedno veliko avtoriteto in samozavest, tako da z veseljem in zadovoljstvom, kljub težjim pogojem opravljajo svoje delo v šoli. Nekaj pa se jih je v sili razmer oprijelo pretirane strogosti in ustrahovanja učencev, da zmorejo težko delo v razredu. Učitelji s premalo avtoritete tožijo nad obupnimi učenci in trpijo v hudem stresu in izgorelosti. Časi, ko so učitelji in še nekateri drugi poklici uživali avtoriteto in priznanje družbe zaradi svojega položaja, moči in vpliva, so verjetno za vedno minili, saj si dandanašnji avtoriteto pridobiva na drugačen način. Če je včasih učiteljeva avtoriteta v veliki meri slonela na strahovladi in prisiljevanju učencev ter na širšem družbenem ugledu, danes njihova avtoriteta izvira predvsem iz znanja, sposobnosti in značajskih lastnosti. Avtoritete ni več mogoče izsiliti in za noben poklic ni samoumevna. Pa vendar v nekaterih državah, npr. na Finskem, učiteljski poklic še vedno uživa velik ugled. Zato, ker se za učiteljski poklic šolajo lahko samo »izbranci«. Za pedagoški študij so izbrani samo najboljši študentje s preverjanimi osebnostnimi lastnostmi. Med študijem imajo bodoči učitelji veliko prakse, tako da lahko pravočasno spoznajo, da morebiti niso izbrali pravega poklica. Država se z visokimi kriteriji pri izbiri in izobraževanju bodočih učiteljev ni zmotila, saj so njihovi učitelji zadovoljni in uspešni pri svojem delu, kar se kaže v odličnih rezultatih učencev na svetovnih preverjanjih znanja. S šolo so zadovoljni tudi učenci in starši. Učitelji so zelo spoštovani, čeprav ne izstopajo z visokimi plačami. Če hoče tudi naša država nekaj prispevati k povrnitvi večjega ugleda učiteljskega poklica, mora najprej spremeniti sistem izobraževanja bodočih učiteljev in potem sistematično skrbeti za njihov strokovni razvoj ter napredek, da bodo kos zahtevam sodobne družbe. Ni dovolj samo sindikalna borba za višje plače.

Ker ugled in avtoriteta danes nista nikomur več podarjena, si ju moramo v vseh poklicih pridobiti sami, s svojim znanjem in sposobnostmi in tudi družbenim položajem. Učitelji si avtoriteto pridobijo predvsem s kvalitetnim poučevanjem in učnimi uspehi svojih učencev ter s samozavestnim vodenjem razreda. Pri vzgojnem delovanju si avtoriteto utrjujejo tako, da skupaj z učenci postavijo šolska pravila, ki se jih oboji dosledno držijo in ne dopuščajo nobenega odstopanja. Pomembni sta učiteljeva odločnost, vztrajnost in doslednost. Med učenci in učitelji morajo vladati dobri odnosi in vzajemno spoštovanje. Z lastnim ravnanjem so učencem zgled in vzor. Otroci gledajo s srcem. Učenci pričakujejo, da je učitelj v odnosu do njih pošten in pravičen, empatičen in razumevajoč. Človek, na katerega se lahko zanesejo in mu zaupajo. K učiteljevi avtoriteti pri učencih veliko prispevajo tudi dobri in spoštljivi odnosi s starši. Starše je treba pridobiti za sodelovanje in ustvariti medsebojno zaupanje. Avtoriteto učiteljev gradita tudi dobra šolska klima in spoštljivi odnosi med učitelji. Učitelj, ki svoj poklic doživlja kot poslanstvo in ga rad opravlja, bo slej ko prej pridobil tudi avtoriteto. Učenci in starši mu jo bodo podelili.

Pogovor

Od harmonija do filharmonije

Dr. Mirko Cuderman

Preddvorski rojak dr. Mirko Cuderman, dirigent, zborovodja, ustanovitelj Slovenskega glasbenega arhiva in muzikolog, je svoje skoraj devetdeset let dolgo življenje posvetil glasbi. Zelo rad bi bil sicer zdravnik, pa se je preveč bal krvi.

Jože Košnjek

Spoštovani doktor Cuderman, najprej čestitke za državno odlikovanje, medaljo za zasluge, ki vam ga je podelil predsednik republike Borut Pahor. Meni se pri vas zdi zanimivo, da ste po osnovnem poklicu duhovnik, vendar je postala glasba smisel vašega dela in življenja. Zakaj?

Ko sem se odločal za poklic, sem si rekel, da moram izbrati takega, v katerem bom lahko pomagal ljudem. To sta bila duhovnik ali zdravnik. Ker se je za študij medicine odločil tudi moj gimnazijski prijatelj Miha Sajovic z Olševka, sem bil še bolj odločen, da bom ''dohtar'' tudi sam. Vendar sem si premislil. Preveč sem se bal krvi in zato ne bi mogel pomagati poškodovanemu. Zato sem izbral drug poklic – duhovniškega. Nihče od domačih ni vedel za mojo odločitev.

Od kod pa vaše zanimanje za glasbo?

Glasbo sem prvič slišal v preddvorski cerkvi in me je fascinirala. Začel sem se zanimati zanjo. Takratnega preddvorskega šolskega upravitelja Petra Jocifa sem prosil, da sem lahko takrat, ko ni bilo pouka, igral na šolski harmonij. Dovolil mi je in začel sem se učiti. Spominjam se, da sem tudi takrat, ko je služkinja pospravljala in ropotala okrog mene in se je hudo kadilo, vztrajno igral in igral. Po enem mesecu sem povabil očeta, naj me pride poslušat. Ko sem odigral preprosto cerkveno ljudsko pesem, sem ga vprašal, ali ve, katera je bila. Pa ni vedel. Mislim, da mi ta prvi javni nastop ni preveč uspel ... Igranju na harmonij sem dodal še igranje na orgle in vodenje pevskega zbora, v katerega sem povabil predvsem mlade pevke in pevce. Najprej smo vadili v zgornjih prostorih starega preddvorskega farovža, ki pa smo jih na prošnjo takratnega ljudskega odbora izpraznili, da se je vanje lahko vselila družina z dvema otrokoma. Ker je bil prosvetni dom zaseden z drugimi dejavnostmi, smo vadili kar v Tupaličah na mojem domu. Imel sem tudi harmonij, ki mi ga je posodil kranjski župnik Franc Blaj, tako da je lahko naše delo potekalo nemoteno. Pa ne prav dolgo. Zaradi obtožbe, da sem v svojih zasebnih prostorih nezakonito zbiral ljudi, sem moral za deset dni v zapor na Miklošičevo v Ljubljano. Tudi posredovanje preddvorskih krajevnih oblasti, da smo na njihov predlog z izselitvijo iz župnišča pomagali mladi družini, ni zaleglo. Deset dni sem odsedel v majhni sobi, v kateri se je gnetlo 12 ljudi.

Leta 1954 ste bili posvečeni v duhovnika, vendar duhovniškega poklica niste prav dolgo opravljali. Omrežila vas je glasba.

Da, do leta 1956 sem bil kaplan na Trnovem, potem pa sem odšel na predlog takratnega ljubljanskega škofa Antona Vovka na študij glasbe na Dunaj. Pot na tuje takrat ni bila enostavna. Na potni list sem čakal eno leto. Tudi v semenišču se namreč nisem odpovedal glasbi. Imel sem srečo, da je Teološki fakulteti glasbeno teorijo predaval Stanko Premrl, pevski zbor semeniščnikov pa je vodil profesor France Kimovec. Ker sta bila oba že v letih in sta opazila moje zanimanje za glasbo, sta mi predlagala, naj nadaljujem njuno delo. Šel sem na Dunaj in tam sem leta 1960 doktoriral iz muzikologije.

Povejte mi, kaj je tako mamljivega, enkratnega v cerkveni glasbi?

Cerkvena glasba ni nič posebnega. Vedeti morate, da je vsa glasba od gotike do romantike nastajala in se razvijala v Cerkvi. Saj v tistih časih nihče drug ni imel potrebnih znanj. Posvetni vladarji so znali morda brenkati na kitaro ali podobno glasbilo in to je bilo vse. Največji skladatelji so pisali za Cerkev ali so bili v njej prav zaradi glasbe zaposleni.

Tudi v zgodovini slovenske glasbe so imeli pomembno vlogo duhovniki, na primer Vinko Vodopivec in prej omenjeni Stanko Premrl.

Kar nekaj jih je bilo. Gregor Rihar je začel, za njim pa so do dvajsetega stoletja ustvarjali Vinko Vodopivec, Lojze Mav, Matija Tomc in še nekateri.

Prevzeli ste vodenje kora ljubljanske stolnice. Pa ne za dolgo. Leta 1970 ste stolniški kor zapustili.

Ko sem prišel po končanem študiju na Dunaju v ljubljansko stolnico, sva se z duhovnikom organistom in ravnateljem ljubljanskega stolnega kora Venčeslavom Snojem odlično ujela. On je bil organist, jaz pa glavni zborovodja oziroma dirigent. Z zborom smo pripravljali čudovite orkestralne maše, oratorije in rekvieme, tudi Mozartovega. Peli smo tudi na spominski maši za umrle v letalski nesreči na Brniku, na kateri so bili tudi svojci ponesrečenih. Potem je gospod Snoj nepričakovano umrl in jaz sem prevzel vso odgovornost za delovanje kora. Vendar sta prišla v stolnico drug župnik in organist z drugačnimi pogledi na glasbo, s katerimi sam nisem soglašal. V liturgiji sem še naprej skušal ohranjati tudi vrhunsko umetniško cerkveno glasbo, pa mi ni uspelo, zato sem se od stolnice poslovil. Po svoje to razumem, saj nekateri duhovniki niso imeli posluha ali niso razumeli bistva cerkvene glasbe in tudi nikogar niso vprašali, ali ima posluh ali ne.

Že med delom v ljubljanski stolnici ste ustanovili Društvo Consortium Musicum in njegov zbor, ki je postal vrhunska slovenska zborovska zasedba. Iz cerkvene ste posegli v civilno sfero. Je bilo to za duhovnika težje?

Ne, le oblast je temeljito preverila, kako in kje deluje naše društvo in na koncu ugotovila, da je naše poslovanje lahko marsikomu za vzor. Šele potem so nas sprejeli v Zvezo kulturnih organizacij Slovenije. Društvo in z njim zbor sta bila ustanovljena leta 1968 z namenom poustvarjati pogosto zapostavljeno vokalno in tudi instrumentalno glasbo. V zbor sem želel vključiti čim več mlajših pevk in pevcev in kot tak je dosegel nekaj izjemnih uspehov na koncertih doma in na tujem.

Za vas pravijo, da ste poleg vrhunskega muzikologa, dirigenta in zborovodje tudi človek navdiha, spreten organizator in tudi prevajalec tujih del oziroma besedil. Poleg Consortiuma ste spravili v življenje tudi poklicni Slovenski komorni zbor, predhodnika sedanjega zbora Slovenske filharmonije.

Moja vizija je bila ustanovitev vrhunskega poklicnega pevskega zbora. Njeno uresničitev sem videl v Slovenskem komornem zboru. Za njegovo ustanovitev sem se boril pet let in na avdicijah izbiral pevke in pevce. Vmes je prišla osamosvojitev in kar naenkrat nihče več ni vedel za sklep o njegovi ustanovitvi. Kar dolgo sem čakal na sprejem pri takratnem kulturnem ministru dr. Andreju Capudru, ki se je omehčal šele, ko sem mu povedal, da je sklep o ustanovitvi sprejela nekdanja kulturna skupnost Slovenije, in ko je dal svoj pristanek tudi predsednik vlade Lojze Peterle. Tako se je začelo in tudi za tem zborom je uspešna pot.

In kaj je za vas glasba, dobra glasba?

To pa že meji na filozofijo. Glasba so zvoki, glasba je ritmika – in če je oboje dobro, je tudi glasba dobra. Če tega ni, je glasba slaba. Žal se tudi v slovenski glasbi dogaja, da uspeva tisti, ki ne zna veliko in njegova dela nimajo nobene umetniške vrednosti.

Dr. Mirko Cuderman se je rodil v Tupaličah, sedaj pa živi v Ljubljani. Po njegovi zaslugi je bil ustanovljen Slovenski zborovski arhiv, v katerem je že 130 tisoč enot. / Foto: Gorazd Kavčič

Številna priznanja je za svoje delo že prejel dr. Mirko Cuderman: zlati znak svobode, Župančičevo nagrado, red za zasluge, najvišje Gallusovo priznanje, najvišje priznanje javnega sklada za kulturne dejavnosti Slovenije in nazadnje medaljo za zasluge Republike Slovenije. Je tudi prvi častni občan občine Preddvor. Z ustanovitvijo in vodenjem zbora Consortium Musicum in Slovenskega komornega zbora, Komornega zbora RTV Slovenija in zbora Slovenske filharmonije ter umetniškim vodstvom Slovenskega okteta je dal slovenski glasbi neizbrisen pečat. Prav tako je Slovenskemu zborovskemu arhivu, ki ga je ustanovil, podaril celotno osebno zbirko, ki je rešila pred pozabo mnoga le enkrat ali dvakrat izvedena in nikjer natisnjena zborovska dela.

Dr. Mirko Cuderman je bil rojen leta 1930 v Tupaličah v preddvorski občini. Oče Nace, po poklicu vrvar, je šest let delal na Južnem Tirolskem, mama pa je bila Frančiška Markun, Tomaščeva iz Bašlja. Družina je morala tudi skozi težke preizkušnje. Očeta je povojna oblast obsodila na smrt, pa se je po čudežu v Ljubljano poslana pošta izgubila.

Pogovor

Najljubša mu je matematika

Tim Kmecl

Med osmerico letošnjih diamantnih maturantov se je vpisal tudi Tim Kmecl, Domžalčan, ki je obiskoval gimnazijski oddelek Gimnazije in srednje šole Rudolfa Maistra Kamnik. Osemnajstletnik je s svojim znanjem navduševal že vsa štiri leta, tako velikega uspeha pa vendarle ni pričakoval.

Jasna Paladin

Kako nestrpno ste pričakovali rezultate mature in ali ste bili med tistimi, ki so za računalnikom nanje čakali že navsezgodaj zjutraj?

Nič kaj nervozen nisem bil, sodim med bolj »flegma« ljudi. Zaupal sem vase in sem vseskozi vedel, da slabo ne bo v nobenem primeru, vprašanje je bilo le, ali mi bo matura uspela res vrhunsko ali pa malenkost slabše. Zato mi je bilo res škoda, da bi se že nekaj dni prej obremenjeval in sam sebe po nepotrebnem delal živčnega zaradi tega. Na dan objave rezultatov sem se zbudil ob pol osmih. Ko sem se zbudil, sem se pač zbudil, nobene budilke si nisem nastavil. Je pa nato res bila prva stvar prijava v maturitetni program in vpogled v rezultate mature.

In? Glede na dobra pričakovanja presenečenja verjetno niti ni bilo?

Ne morem reči, da se mi je s srca odvalila skala, bil je bolj kamenček. Seveda sem bil vesel in zadovoljen in kaj hitro sem se zavedel pomena vsega skupaj. Resda sem bil vsa štiri leta odličen in sem osvojil tudi okoli šestdeset priznanj z različnih tekmovanj v znanju, a vseeno tak uspeh sploh ni samoumeven. Sem kar ponosen sam nase.

Kako so ob vašem uspehu reagirali domači, sošolci, učitelji? Ob podelitvi diplome na šoli ste poželi zares bučen aplavz ...

Oče in mama sta bila res zelo vesela, prav tako stari starši, ki sem jim takoj sporočil dobro novico. Sošolci pa so v večini ta moj uspeh nekako kar pričakovali. Zelo ponosna se mi je zdela tudi razredničarka Marija Švraka.

Koliko truda in učenja ste vložili v maturo? Verjetno se v zadnjih tednih ne da narediti čudeža.

Malo sem se res pripravljal posebej za maturo, a najbolj se pozna, da sem veliko delal že med samim poukom, med celim šolskim letom in praktično vsa štiri leta. Večine predmetov se ne moreš naučiti le pred koncem, ampak je treba delati kar sproti. To velja tako za matematiko kot denimo jezike. Fotografskega spomina žal nimam, imam pa srečo, da si snov kar hitro in dobro zapomnim. In vse to me je pripeljalo do tega uspeha na maturi.

Zakaj ste se sploh odločili za kamniško gimnazijo?

Obiskoval jo je že moj bratranec in je imel o šoli zelo dobro mnenje. Veliko informacij sem dobil tudi na spletu, pretehtalo pa je dobro vzdušje na informativnem dnevu, ki je bilo veliko boljše kot tisto v Ljubljani. Kot Domžalčan imam do obeh mest nekako enako vožnje in z lahkoto sem se odločil za Kamnik. Ni mi žal, to je res ena najboljših šol pri nas.

Svoje odlično vsestransko znanje ste kot dijak dokazali na zelo različnih področjih – od matematike in astronomije do jezikov. Kaj pa je tisto, kar vam najbolj leži oziroma vas najbolj zanima?

Po duši sem res bolj naravoslovec; tudi na maturi sem se pri izbirnih predmetih odločil za informatiko in fiziko. A nikdar se nisem želel osredotočiti zgolj na eno področje, saj zagovarjam neko širino. Prav zato sem se že v osnovi odločil za gimnazijo, ki mi je dala neko splošno izobrazbo, ki se mi zdi v življenju zelo pomembna. Moj najljubši predmet je bila sicer matematika, prav nič težko pa nisem hodil niti k zgodovini, geografiji in drugim družboslovnim predmetom. Vse to so znanja, ki jih človek mora imeti, če se želi zavedati sveta okoli sebe.

Katere tuje jezike govorite?

Angleščino in nemščino, ki sem se ju učil tudi na gimnaziji, sam pa sem se preko interneta naučil tudi nekaj malega francoščine, tako da v tem jeziku lahko gledam tudi videe na spletu in berem knjige.

Odmeven uspeh ste kot dijak dosegli tudi na področju astronomije, kjer je kamniška gimnazija že dolgo zelo uspešna. Za kaj je pravzaprav šlo?

V tretjem letniku sva se s sošolko Špelo odločila za raziskovalno nalogo, za katero sva porabila skoraj leto dni, raziskovala pa sva radioastronomijo z radioamaterskimi napravami. Izvajala sva meritve oddaljenosti Lune in hitrosti snovi v galaksiji. S to raziskovalno nalogo sva se skupaj z mentorjem Lojzetom Vrankarjem uvrstila na mednarodno tekmovanje raziskovalnih nalog v Carigradu, kjer sva v kategoriji fizike dosegla prvo mesto. Od vseh dosežkov v štirih letih bi lahko res najbolj podaril prav ta uspeh. Na to sem najbolj ponosen.

Tim Kmecl / Foto: Gorazd Kavčič

Kakšno je sicer vaše mnenje o tekmovanjih iz različnih področij znanja? Na njih ste bili res aktivni in tudi uspešni ...

Meni se je to zdel dober način, da preverim svoj nivo znanja. Nikdar mi ni šlo za to, da kopičim priznanja ali jih zbiram, čeprav se jih je zares nabralo veliko. Preprosto sem se želeli primerjati z drugimi, če pa sem ob tem dobil še priznanje, še toliko bolje.

Kot diamantni maturant bi se lahko odločili za katerokoli fakulteto. Katero ste si izbrali oziroma kaj boste študirali?

Od nekdaj me najbolj zanimata računalništvo in matematika, zato sem se odločil za ta študij. Sprva sem razmišljal le o računalništvu, a sem se nato odločil za kombinacijo z matematiko, saj mi znanje matematike zna koristiti pri kakšnem razvoju in znanstvenem delu, če se bom za to odločil, četudi bom ostal v računalništvu. Pri sodobnih tehnologijah in področjih, kot so umetna inteligenca, rudarjenje podatkov in podobno je namreč ogromno matematike, zato sem prepričan, da mi bo to znanje še kako prav prišlo, ne glede na to, kje in kaj bom v prihodnje delal.

Spremljate kaj vsakodnevno politiko, razmere v Sloveniji in svetu? Kako dojemate življenje izven šolskih klopi?

Na volitvah sem že bil – dvakrat, in sicer na lokalnih in evropskih. Prav aktivno politike ne spremljam, se pa trudim, da vsaj na grobo vem, kaj se dogaja okoli nas. Zelo sem vesel, da živim v Sloveniji, saj smo na svetovni ravni v samem vrhu, kar se tiče razvoja, znanosti, človekovih pravic, družbe ... S starši in bratom precej potujemo in vem, kako je drugje po svetu. Pri nas je že narava izjemna in vsa ta raznolikost na tako majhnem koščku zemlje. Se mi pa zdi, da bi se v politiki stvari lahko popravile, kar se denimo korupcije tiče. Tudi škandalov bi lahko bilo manj ...

Mladi ste danes veliko manj obremenjeni z mejami. Razmišljate tudi vi o študiju, delu in življenju v tujini?

Za kakšno študijsko izmenjavo v tujini se bom skoraj zagotovo odločil, sicer pa imam namen delati in živeti v Sloveniji. A nikoli zares ne vemo, kam nas bo zapeljala pot ...

Omenili ste potovanja z družino. Kje vse po svetu ste že bili?

Praktično polovico Evrope sem že videl, pa Ameriko s Havaji, Kostariko ... Po navadi v tuji deželi najamemo avto in jo raziskujemo po svoje.

Kaj še radi delate v prostem času?

Programiram, to je zagotovo moj največji hobi. Zelo mi je všeč tudi fotografija, zadnje leto analogna fotografija. Rad imam tudi šport, tako da precej kolesarim z gorskim kolesom, najraje pa imam deskanje v vetru, za kar me je navdušil oče, ki ga to veseli že od malega. V roke rad vzamem tudi kakšno dobro knjigo.

Sošolci pravijo, da ste zelo preprost fant, ki rad pomaga ...

Da, res rad pomagam, če kdo potrebuje pomoč. Največkrat sem sošolcem pomagal pri matematiki, večkrat smo se tako dobivali po pouku.

Pred vami so najdaljše počitnice doslej. Kako jih boste izkoristili?

Na morju sem že bil, tako z družino kot tudi s prijatelji. S starši in bratom grem za dva tedna še na Irsko. Zadnji mesec in pol pa si nameravam poiskati tudi kakšno počitniško delo s področja računalništva, da si dobil nekaj izkušenj tudi na tem področju. Že zdaj pa nestrpno čakam prvi oktober, ko se bo začel študij.

Po duši sem bolj naravoslovec, a nikdar se nisem želel osredotočiti zgolj na eno področje, saj zagovarjam neko širino. Prav zato sem se odločil za gimnazijo, ki mi je dala neko splošno izobrazbo. Moj najljubši predmet je bila matematika, prav nič težko pa nisem hodil niti k zgodovini, geografiji ... Vse to so znanja, ki jih človek mora imeti, če se želi zavedati sveta okoli sebe.

MULTIKULTI

V domovino se pogosto vrača

Na nedavnem srečanju Knifičeve rodbine na Prebačevem smo spoznali družino Tonyja Knifica, ki že več kot petdeset let živi v Ameriki.

Danica Zavrl Žlebir

Letos osemdesetletni Anton Knific, doma s Prebačevega, večino svojega življenja živi na tujem, v Ameriki. Z družino pa se pogosto vrača v domovino in goji stike s tukajšnjimi sorodniki. Z ženo Mary Ann in najstarejšim sinom Anthonyjem je julija prišel domov na rodbinsko srečanje Knifičevih. Tudi zlato poroko sta zakonca Knific pred petimi leti slavila v domovini, takrat z vso družino, štirimi otroki in štirimi vnuki (danes jih imata pet), s seboj pa sta pripeljala tudi nekaj najožjih prijateljev.

Kaj je Tonyja na začetku šestdesetih let prejšnjega stoletja gnalo na tuje?

Mary Ann je italijanskega rodu, njen oče je bil iz Trsta. Po njenih žilah se preteka tudi nekaj slovenske krvi, med njenimi predniki so tudi nekateri s slovenskim priimkom Kocjančič. Zakonca Knific imata štiri otroke: najstarejši je Anthony, sledita dvojčka Christopher in Charles, najmlajša je Nancy. Zdaj imata pet vnukov, po dva imata dvojčka, Nancy ima posvojenega otroka, Anthony pa nima potomcev. Družina je razpršena po vseh Združenih državah Amerike. Starša zdaj živita v New Jerseyju, pekarno sta prodala in zdaj uživata v potovanjih in številnih aktivnostih. Anthony je na Floridi, eden od dvojčkov v New Jerseyju, drugi v Houstonu, Nancy pa na zahodni ameriški obali v San Franciscu.

»Najprej sem odšel v Nemčijo, kamor me je takoj po odsluženi vojski gnala ne le želja po zaslužku, temveč tudi po znanju,« pripoveduje v svojem maternem jeziku, ki ga po več kot pol stoletja življenja na tujem ni pozabil. Na tujem se namreč ni vključeval v slovenske klube in društva, ker je bil preveč oddaljen od središč s slovensko skupnostjo, poleg tega te možnosti ni imel, ker je neprestano delal. »Leta 1963 sem spoznal Mary Ann, ki je v Nemčijo prišla na obisk k sestrični. Nato se je vrnila v Ameriko, dopisovala sva si in naslednje leto sva se v Nemčiji poročila. Leta 1965 sva odšla živet v Ameriko.«

Ameriška nevesta pri sorodnikih lepo sprejeta

Njegovo pripoved dopolni Mary Ann, Američanka italijanskih korenin, a se tudi po njenih žilah preteka nekaj slovenske krvi: »Sestrična, ki je dolgo nisem videla in sem jo leta 1963 obiskala v Nemčiji, je govorila slovensko. V družbi mladih, ki jih je družila slovenska govorica, je bil tudi Tony. Zbližala sva se in se odločila, da se poročiva. V naši kulturi je družina zelo pomembna. Zato sem želela, preden se poročim, spoznati Tonyjevo družino. Tako sem šla pred poroko v družbi sestrične v Slovenijo in se brez Tonyjeve navzočnosti srečala z njegovo družino. To je bilo zelo prisrčno srečanje, ti prijazni in gostoljubni ljudje so mi takoj dali občutek, da sem sprejeta. In tako je bilo tudi pozneje, vsakokrat, ko sva se vrnila v Slovenijo. Petdeset let pozneje sem se na najini zlati poroki srečala z vso veliko družino in to lepo praznovanje z okoli sto gosti mi je globoko ostalo v spominu. Ob vsakem našem obisku v Tonyjevem domačem kraju in srečanju z njegovimi sorodniki smo se čutili zelo povezani. Najini otroci so takoj našli stik z bratranci in sestričnami, vedno so bili v zelo prijateljskih odnosih. Vesela sem, da je zdaj enako tudi z najinimi vnuki. Družina nam je vsem zelo pomembna, s tem sem odraščala in takšni so tudi moževi sorodniki. To so pridni, delovni in pošteni ljudje in srečna sem, da so se te lastnosti prenesle tudi na najine potomce.«

Razpršeni po vsej Ameriki

Leta 1968 je družina prvič prišla v Slovenijo, nato pa še večkrat, v Ameriki jih je obiskal tudi Tonyjev oče. Zakonca se spominjata, da je prav v njegovi navzočnosti prve korake naredila njuna hči Nancy. Knifičeva imata sicer štiri otroke: najstarejši Anthony, ki ju je spremljal tudi ob tokratnem obisku, že več kot dve desetletji živi na Floridi, kjer dela za neko računalniško podjetje. Pravi, da prav nič ne pogreša ostrih zim osrednje Amerike. Za njim sta se rodila dvojčka Christopher in Charles, prvi živi v New Jerseyju, drugi v Houstonu. Prav na nasproten konec Združenih držav Amerike, v San Francisco, pa se je preselila najmlajša Nancy. Danes imata Tony in Mary Ann pet vnukov. Mary Ann se spomni, da so ob prejšnjem družinskem obisku v Sloveniji obiskali tudi Bled. Na otoku je hči Nancy, ki še ni imela otrok, si jih je pa močno želela, pozvonila z zvonom želja. In danes ima posvojenega otroka, ganjeno sklene pripoved Mary Ann.

Anthony, Mary Ann in Tony Knific / Foto: Tina Dokl

Anton (Tony) Knific in njegova žena Mary Ann sta se spoznala leta 1963 v Nemčiji, kjer je Mary Ann obiskala svojo sestrično. Leta 1964 sta se v Nemčiji poročila in se leto pozneje preselila v Ameriko. Leta 2014 sta zlato poroko slavila v Sloveniji. Prišla sta z vsemi štirimi otroki in takrat štirimi vnuki ter skupino dobrih prijateljev. Povabila sta vse sorodnike iz Slovenije, tako da je petdesetletnico njunega skupnega življenja praznovalo okoli sto razigranih svatov. Letos sta se v domovino vrnila z najstarejšim sinom Anthonyjem na rodbinsko srečanje. Tudi tega so kot pred petimi leti njuno zlato poroko začeli v cerkvi sv. križa na Prebačevem, v rojstnem kraju Tonyja Knifica.

Tony in Mary Ann sta živela v New Yorku, v stanovanju nad pekarno njenih staršev. Tony je prva leta še delal v svoji, kovinarski stroki, ves čas pa pomagal tudi v pekarni. Pozneje pa se je povsem posvetil delu v pekarni. Vsa družina se je ukvarjala z dejavnostjo, ki je bila v New Yorku tako rekoč rezervirana za italijansko skupnost. V uglednem predelu mesta na 78. ulici so njihovo pekarno obiskovali mnogi znani ljudje: Jackie Kennedy, Jack Lemmon, Paul Newman, Bill Cosby ... Svojim strankam vseh družbenih slojev so v pekarni nudili kruh in različna peciva, pokažejo mi tudi fotografijo židovskega kruha v obliki pletenice, imenovanega challah, ki so ga pekli za judovske praznike. Znani so bili tudi po svojih tortah, Mary Ann, ki je pozneje vodila pekarno, jih je tudi zelo lepo okrasila.

Pekarna – peti otrok

Pred leti je nekaj časa pri njih živela Nataša Mohar, hči Tonyjevega bratranca iz Šenčurja. Medtem ko se je učila angleško, je pomagala tudi v družinski pekarni. Mary Ann, ki je zaznala njen talent za peko in krašenje tort, jo je spodbudila, da se je izobrazila v tej smeri in danes je uspešna slaščičarka. Nataša naniza več anekdot iz časa, ki ga je po srednji šoli preživela pri sorodnikih v Ameriki. Pravi, da Tony z njo ni govoril slovensko, ni je hotel niti slišati, kadar ga je vprašala kaj v slovenščini. Želel je pač, da se nauči angleščine, zaradi česar je tudi prišla v Ameriko. Zato je bila nekoč prav presenečena, ko je vendarle spregovoril v domačem jeziku. Strica označi kot človeka številnih talentov, ki mu gre vsako delo dobro od rok, pa tudi kot velikega garača. Čeprav je bil v pekarni šef, je že ob enih zjutraj prihajal in delal skupaj z delavci, nato pa pri delu preživel še dobršen del dneva. Pekarna je bila njegov peti otrok, oceni Nataša. O tem, kako predan je bil svojemu delu in kako se mu je posvečal ves dan, priča še ena anekdota. Ko sta se z Natašo v poznih popoldnevih z avtom vračala iz pekarne domov, je vsak časovni razmik med rdečo in zeleno lučjo na semaforju izkoristil za to, da je na kratko zadremal. »Tony in Mary Ann sta trdo delala, da sta lahko izšolala štiri otroke, ki so vsi končali ugledne univerze,« pravi Nataša. Danes so vsi štirje uspešni in uveljavljeni v svojih poklicih. Na obdobje v New Yorku ima Nataša lepe spomine, prav tako tudi na srečanja s stricem, teto, bratranci in sestrično ob različnih priložnostih, ko so jih ti obiskovali v domovini. Ko je ena od tukajšnjih tet gradila hišo, so se skupaj igrali v kupih peska, kar je bilo za ameriške otroke prava dogodivščina. Kadar koli je Tony z družino in pozneje z ženo prihajal v domovino, vselej je obiskal vse sorodnike po vrsti. Rad pa jih tudi sprejme na svojem ameriškem domu. Lani je na svoji poti po Ameriki vseh pet točk, kjer živijo njegovi ameriški sorodniki, obiskal tudi Luka Knific, vnuk Tonyjevega brata Jožeta.

Ameriški Knifičevi s svojima slovenskima sorodnikoma Natašo Mohar Mustafa in Luko Knificem / Foto: Tina Dokl

Na robu

Ločitvene zdrahe, 1. del

Je ženska res hudič?

Milena Miklavčič

usode

Jaka je eden tistih mož v srednjih letih, ki so zaradi ločitve izgubili vse, kar so imeli: dom, prihranke in tudi otroke. Za klavrno stanje, v katerem se je znašel, krivi druge, predvsem tiste, ki so se vmešavali in niso dovolili, da bi z ženo težave reševala sama. Njegovo zgodbo bodo bralci brali tako kot še marsikatero drugo: skozi lastne izkušnje. Kar pa ni zmeraj prav.

»O razlogih za ločitev sem veliko premišljeval,« pripoveduje.

»Zakaj je bila moja žena takšna, kot je bila? Se je v njej nekaj prelomilo takrat, ko je dobila očima in je ni maral? Da je bil mir v hiši, se je preselila k teti Angelci in stricu Poldetu. A tudi med njima ni bilo vse, kot bi moralo biti. Ko je bila stara 21 let, sta se stric in teta sprla in moja Libuška je stopila na stričevo stran. To so bili burni časi. Veliki trgovci so kupovali zemljišča za svoje trgovine in tudi Polde je prodal kar nekaj parcel ter si nagrabil ogromno denarja. Na našem koncu si je potem kupil hišo in se po ločitvi tja tudi preselil. V tisti vasi sem imel prijatelje, med druženjem sem srečal tudi Libuško. Zagledala sva se drug v drugega.

Dopust sva preživela na morju, po vrnitvi domov se je preselila k meni, čez dve leti pa sva se potem poročila. Vseskozi sva se imela rada, zaradi nje sem pustil tudi svoje prijatelje. Bila je precej mlajša od mene, obiskovala je zadnji letnik srednje šole. Prepustil sem ji avto, da se je lahko vozila k pouku. Nikoli ni šla v službo, niti potem ne, ko so se nama rodili trije otroci.

Polde je bil na nek čuden način ves čas kje blizu, četudi ga ni bilo videti. Libuška je bila zelo navezana nanj. Za poročno darilo ji je kupil avto Audi A3. Zdelo se mi je čudno, zakaj tako drago darilo, a ker se podarjenemu konju ne gleda v zobe, sem molčal. Vsako stvar je Polde obrnil tako, da je bilo na zunaj vse lepo in prav, v ozadju pa so se zmeraj napletali skriti nameni, ki sem jih ''odkrival'' šele s časovnim zamikom.

Naj še to povem, da je Polde spoznal tudi neko našo sorodnico, ki je bila samska. V svoji firmi je zaposlil tudi mene. Že od prvega dne naprej sem se čudil temu, zakaj je nenehno iskal špetir. Tudi naše sorodnike je začel ščuvati med seboj. Pred njegovim prihodom v našo širšo družino smo bili veliki prijatelji, potem pa kar naenkrat ne več. Tudi jaz sem pri njem pustil službo, ni mi kazalo drugega.

Po eni strani me je dražil Polde, po drugi strani me je izzivala žena. Na kolenih sem jo prosil, naj neha, da tako ne moremo živeti.

Nekoč smo šli na morje, lepo sem ji rekel, naj uredi osebne izkaznice, ker smo šli na Hrvaško. ''Ni treba,'' je trdila.

Popustil sem. Pa naj bo po tvoje. Na meji so nas brez odvečnih besed zavrnili. Žena sploh ni bila nič razočarana, obnašala se je, kot bi ji bilo vseeno.

Ko sva se poročila, sem dvignil na banki dva milijona dinarjev, vsega skupaj – z darili vred – bi morala imeti okoli pet in pol milijona. Na šrangi mi Polde reče, naj denar kar shranim, da bo on poravnal ''kupnino za nevesto''. Debelo sem ga pogledal: kako on ve, koliko denarja imam pri sebi? Žena me je v najlepših trenutkih ogoljufala. Vse, kar nama je ostalo, je položila na svoj račun. Ko bi vi vedeli, kako sem ji zaupal! Imel sem jo za najbolj pošteno in sramežljivo dekle. Pa me je ves čas prinašala okoli!

Najhuje je bilo, ko sem spoznal, da me je imela le za zajčka. Da sem ji naredil otroke, potem pa me je zavrgla!

Kar naprej sva se prepirala. Enkrat zaradi Poldeta, drugič zaradi otrok, tretjič zato, ker me je vlekla za nos. Potem se je preselila nazaj k Poldetu. Šel sem za njo ter ostal tri dni. Čutil sem, da sem odveč, da sem tujek, nepovabljen vsiljivec. Nisem mogel spati, ponoči sem se sprehajal zunaj in kadil.

Razložite mi logiko: četrti dan pa je šla na sodišče in dosegla prepoved približevanja. Ko je je bilo konec, smo pa šli še skupaj na morje.

Potem so začele prihajati ovadbe. Ena za drugo. Šok na šok. Nasilje v družini, odtujitev otrok, zanemarjenje in surovo ravnanje z otroki. Štiri ovadbe. Nisem vedel, ali sanjam ali se mi res dogaja! Pa ko bi na sodišču ali na CSD-ju vsaj otroke vprašali, ali so ovadbe resnične! Stari so 13, 12, 11 let. Niso neumni. Ker jim je bilo vseeno, kaj otroci mislijo, jim zelo zamerim.

Bil sem eden redkih, ki mu je socialna dala pozitivno mnenje. A sodna izvedenka je potem napisala mnenje v korist ženi. Pri meni je pisalo, da sem topel, čustven, prijazen, da imam empatijo do sočloveka, za ženo pa ravno obratno, da je hladna, narcisoidna, dominantna. Na sodišču so verjeli sodni izvedenki. Sledil je udarec, ki ga nikomur ne privoščim: izgubil sem otroke. Žena mi še zmeraj nenehno nagaja, tako da jih redkokdaj vidim.

Pogosto razmišljam, ali se je ločila zato, da je šla nazaj k Poldetu? Je imela z njim prve spolne odnose? O njej je vedel vse, še veliko več kot jaz.

Nekoč se je sam hvalil, kako se je izpod tuša nag ulegel v posteljo k ženski. Je bila to moja žena?

V času selitve je doma pozabila škatlo, v kateri je bilo marsikaj. Med drugim tudi ginekološki izvidi, da je imela kot mlado dekle neko vnetje. Kako, če pa mi je ves čas trdila, da pred menoj ni imela nobenega moškega?

Bivša je tudi prijatelje naščuvala proti meni. Polde pa me je tudi tožil za klevetanje.

Ni mi bilo lahko. Za povrh sem se boril z njenimi ovadbami. Če samo pomislim, da ji ni bilo treba iti niti v službo, da sem jo nosil po rokah, ona pa me obtožuje, da sem bil do nje in otrok nasilen?! Kje je pravica? Ni je!

Nekoč mi je bilo vsega dovolj. Pisal sem na sodišče in jim opisal tudi svojo plat zgodbe. Šele na podlagi urgiranja sem bil oproščen krivde. Sodnik me je vprašal, zakaj imam toliko ovadb. Povedal sem mu, da zato, ker me hoče uničiti.

»Veste, ženska lahko zaigra katerokoli vlogo!«

(Konec prihodnjič)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Jezik Ilircev in Valentin Vodnik

Peter Colnar

V preteklosti so nekateri radi rekli, da gre na Kranjskem za jezik Ilircev. Tudi naši predniki so bili navdušeni, ko so Francozi ustanovili Ilirske province s centrom v Ljubljani, vendar Slovenci in Slovani z Iliri nimamo dosti skupnega. Kopitar je še decembra 1810 na Dunaju dobil informacijo, da nameravajo Francozi »napraviti ilirščino, ne kranjščine, za jezik nižje šole in za pismeni deželni jezik«. Tudi Primic v Gradcu je junija 1811 izvedel, da Francozi »Raguzejsko ino Dalmatinsko bolj čislajo kakor Kranjsko«. Šlo je za dalmatinsko-štokavsko narečje, kakršnega so govorili v Dubrovniku. Valentin Vodnik je poslal 23. julija 1811 francoskemu guvernerju Ilirskih provinc posebno spomenico, v kateri je poudaril, da se »jezik Ilircev deli na srbsko in slovensko narečje«. Svojo slovnico Pismenost ali gramatika za perve šole je poslal francoskemu guvernerju Bertrandu in ponovno jasno poudari, kako se jezik Ilircev deli na dvoje glavnih narečij, na srbsko in slovensko (slovenzisch): »Prvemu se je reklo v dvornem jeziku na Dunaju ilirski, poslednjemu med Nemci pa vendski. Med seboj se razlikujeta približno tako kakor spodnjenemščina in visokonemščina, ali kakor furlanščina in beneščina, pietmonščina in toskanščina v svojem območju.«

Vodnikova spomenica je jasno poudarjala, da je treba obe »narečji«, slovensko in srbsko, gojiti kot dvoje samostojnih knjižnih jezikov. Vodnik je v spomenici izrazil željo po bodočem stapljanju obeh jezikovnih sestavov: »Dotlej pa, dokler si ne podamo rok, se naj prevajajo akti ali v obe narečji za vsako teh dveh strani posebej, ali pa naj se najde spretna roka, ki bi mogla upati, da naredi obema razumljiv prevod ... Kakšen drugi obči jezik bo za našo Ilirijo ravno tako malo mogoč, kakor je ostal nemški. Italijani so pri nas isto kakor Nemci. Kočevec se nauči naše slovenščine, a ohranja vedno svojo frankovščino. Lega Goričana, Tržačana, Kranjca povzroča, da govore več priučenih jezikov, a mati jih je učila ''slovensko'' - in kdo bo matere pošiljal v šole?«

Iliri so bili sicer skupina plemen, ki je že pred letom dva tisoč pred našim štetjem naseljevala del zahodnega Balkana in skrajni jugovzhodni del obale Apeninskega polotoka. Ozemlje, naseljeno z Iliri, so grški in rimski avtorji imenovali Ilirija in je obsegalo večino nekdanje Jugoslavije in severne Albanije. Ilirsko poreklo se še danes pripisuje tudi nekaterim antičnim ljudstvom v Italiji, predvsem Japigom, Davnom in Mesapom. Ilirska ljudstva sama sebe sicer nikoli niso imela za Ilire in niso zase uporabljala tudi nobenega drugega skupnega imena. Slovanska plemena so šele med šestim in osmim stoletjem zavzela obmorska območja Balkana ...

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- **V Steinachu v Avstriji se je 22. 7. 1876 rodil perutninar Anton Lehrmann, ki velja za začetnika organizirane reje malih živali na Slovenskem. Zaposlil se je v Predilnici v Tržiču, leta 1904 tam ustanovil Prvi Kranjski perutninarski zavod in ga leta 1907 preselil v Ljubljano.**
- **Na Skaručni se je 24. 7. 1842 v družini revnega bajtarja in čevljarja rodil slovenski humoristični pisatelj Jakob Alešovec. Leta 1869 je začel izdajati satirično-politični list Brencelj, ki ga je 17 let sam urejal in večinoma tudi pisal.**
- **V Podvrhu pri Škofji Loki se je 26. 7. 1776 rodil kirurg in porodničar profesor Ignacij Pintar (Binter, Pinter). Prenovil in razširil je porodnišnico v Ljubljani.**
- **Na Dobenem pri Mengšu se je 28. 7. 1886 rodil slovenski narodni delavec Frank Aleš. Leta 1903 se je izselil v ZDA.**

Mati vesolja

Alenka Bole Vrabec

mizica, pogrni se

Čomolungma v nepalskem jeziku pomeni mati vesolja in je drugo ime za Mount Everest, ki sta ga 29. maja 1953 osvojila Edmund Hillary in šerpa Tenzing Norgay. V teh dneh se na Novi Zelandiji vrstijo številne prireditve, s katerimi obeležujejo stoto obletnico rojstva Edmunda Hillaryja, o katerem Novozelandci pravijo, da je njihova največja legenda. Edmund se je rodil 20. julija 1919. Gore so ga osvojile že na enem od šolskih izletov in postale navdihujoč del njegovega življenja. Spomladi in poleti je pridno čebelaril, pozimi pa si je vzel čas za vedno zahtevnejše plezalne ture. Med drugo svetovno vojno, 1944/45, je bil navigator pri novozelandskih letalskih silah. Nato pa je – kot je bila družinska tradicija – postal čebelar. Leta 1951 je bil kot član novozelandske odprave v indijskem delu Himalaje. Njegova zdržljivost je postala pregovorna. Spomladi leta 1953 se je na goro odpravila številna angleška ekspedicija, v kateri je bilo 35 šerp in tristo nosačev. Dne 29. maja ob 11.30 sta Edmund Hillary in Tenzing Norgay stala na vrhu najvišje gore sveta, ki meri 8848 metrov.

Komaj izvoljena angleška kraljica Elizabeta II. mu je poslala čestitke in ga povišala v plemiški stan. (Prva Slovenca, ki sta premagala Čomolungmo, sta bila 13. maja 1979 Andrej Štremfelj in Nejc Zaplotnik.) Hillary je v šestdesetih letih zavzel še deset vrhov v Himalaji. Leta 1960 je ustanovil Himalajski sklad za podporo nepalskim šerpam. Leta 1975 se je zgodila družinska tragedija. Na poti v Katmandu je letalo, na katerem sta bili na krovu Hillaryjeva žena in ena njegovih treh hčera, strmoglavilo.

Edmund je z zaslužkom od knjig, filmov in predavanj postavil v deželi šerp najmanj dvajset šol in tudi več bolnišnic. Dne 4. januarja 1958 je kot član Transantarktične odprave dosegel južni tečaj. Severni tečaj je preletel 1985. skupaj z Neilom Armstrongom. Leta 1986 je postal tudi veleposlanik Nove Zelandije v Indiji. S Tenzingom sta ostala prijatelja vse do šerpove smrti leta 1986. Po očetovih stopinjah je šel tudi sin Peter, ki je osvojil vrh sveta skupaj s sinom Tenzinga Norgaya in zdaj skrbi za očetovo dediščino. Plezanje ima v krvi, zelo uspešen pa je tudi kot pisatelj. Edmund Hillary je zaradi odpovedi srca umrl 11. januarja 2008 v domačem Aucklandu, star 88 let. V pogrebnem nagovoru je tedanja novozelandska predsednica dejala: »To je bil najimenitnejši Novozelandec ... Legendarni plezalec, pustolovec in človekoljub.«

Za pohod na najvišjo goro sveta leta 2020 že trenira Edmundova vnukinja Lily.

Kivijeva krema

Za 4 osebe potrebujemo:
2 jajci, 7 kivijev in 1 za okras, 60 g sladkorja, 1 vaniljev sladkor.

Kivi olupimo, razpolovimo in pretlačimo z vilicami. Jajci ločimo. Pripravimo vodno kopel. V loncu zmešamo rumenjaka in sladkor ter mešamo na majhnem ognju, da se sladkor stopi, nato dodamo kivi in mešamo približno 10 minut. Zmes malce ohladimo. Iz beljakov naredimo trd sneg in ga previdno vmešamo v kremo. Kremo prelijemo v štiri skodelice in jih damo za 2–3 ure v hladilnik. Preden ponudimo, skodelice okrasimo s tenko narezanimi ploščki kivija.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Na prireditvah, ki jih v spomin na narodnoosvobodilni boj pred skoraj osmimi desetletji prirejajo po vsej državi, v čast takratnim dogodkom strumno stojijo praporščaki veteranskih in domoljubnih organizacij. Spominjajo nas na zmago narodnoosvobodilne vojske na strani zavezniških sil leta 1945, brez česar danes najbrž ne bi bilo samostojne države in se v teh krajih ne bi slišala slovenska beseda. D. Ž. / Foto: Tina Dokl

V zadnjih dneh je bilo precej govora o dogodku izpred petdesetih let, ko je človek prvič stopil na Luno. Saj poznate tisti neštetokrat ponovljeni stavek o majhnem koraku za človeka in velikem za človeštvo. Odtlej nam je vesolje nekoliko bližje, še vedno pa ne vemo, kako so videti in ali sploh obstajajo – vesoljčki. Menda so majhni in zeleni. Očitno so oni dan že kampirali v bližnjem kampu. I. K. / Foto: Igor Kavčič

Nove knjige (496)

Problem povečevanja človeške energije

Miha Naglič

»Odkar je bilo v nasprotju z uveljavljenim prepričanjem dokazano, da lahko nizki in zlahka dosegljivi sloji atmosfere prevajajo elektriko, je postal brezžični prenos električne energije racionalna naloga inženirja, ki po pomembnosti presega vse ostale. Njena praktična dovršitev bi pomenila, da bi bila energija človeku na razpolago na katerikoli točki zemeljske oble, in to ne v majhnih količinah, ki jih je mogoče iz okolijskega medija črpati z ustreznimi stroji, marveč v praktično neomejenih količinah, tj. iz slapov. Izvoz energije bi tako postal osnovni vir dohodkov mnogih držav z ugodno lego, kot so Združene države Amerike, Kanada, Srednja in Južna Amerika, Švica in Švedska. Ljudje bi se lahko nastanili povsod, le z malo truda gnojili in namakali zemljo ter spreminjali nerodovitne puščave v vrtove, celotna zemeljska obla bi se tako preobrazila in postala človeku ustreznejše bivališče ... Verjetno je, da bomo imeli kmalu na voljo samogibni toplotni motor, ki bo zmožen pridobivati skromne količine energije iz okoljskega medija. Prav tako obstaja verjetnost, čeprav majhna, da bomo zmožni pridobivati električno energijo neposredno iz Sonca. To se lahko zgodi, če drži Maxwellova teorija, po kateri električne vibracije vseh hitrosti izhajajo iz Sonca. Ta predmet še vedno raziskujem ... Odprejo se lahko drugi viri energije in odkrijemo lahko nove metode pridobivanja energije iz Sonca, toda nobeden izmed teh ali podobnih dosežkov ne bi bil tako pomemben kot prenos energije na katerokoli razdaljo skozi medij. Ne morem si zamisliti nobenega tehničnega napredka, ki bi bolj učinkovito kakor ta stremel k združevanju raznovrstnih elementov človeštva ali bi bolj prispeval k človeški energiji in jo bolj ekonomiziral. To bi bil najboljši način povečevanja sile, ki pospešuje človeško maso. Sam moralni vpliv takšnega radikalnega odklona bi bil neizmeren. Po drugi strani pa, če bomo na katerikoli točki planeta lahko pridobivali energijo iz okoljskega medija s samogibnim toplotnim motorjem ali kako drugače le v omejenih količinah, bodo razmere ostale takšne kot prej. Človeško delovanje bo povečano, a ljudje bodo ostali tujci, kakršni so bili doslej ...« (str. 85–86)

Da je bil Nikola Tesla velik človek in znanstvenik, vemo že dolgo. S to monumentalno knjigo pa lahko vstopimo naravnost v sredo njegovega velikanskega opusa. Sicer še nisem bral knjige, v kateri je spremni esej trikrat daljši od spisa, ki ga razlaga, a tu je oboje vredno branja. Priporočam.

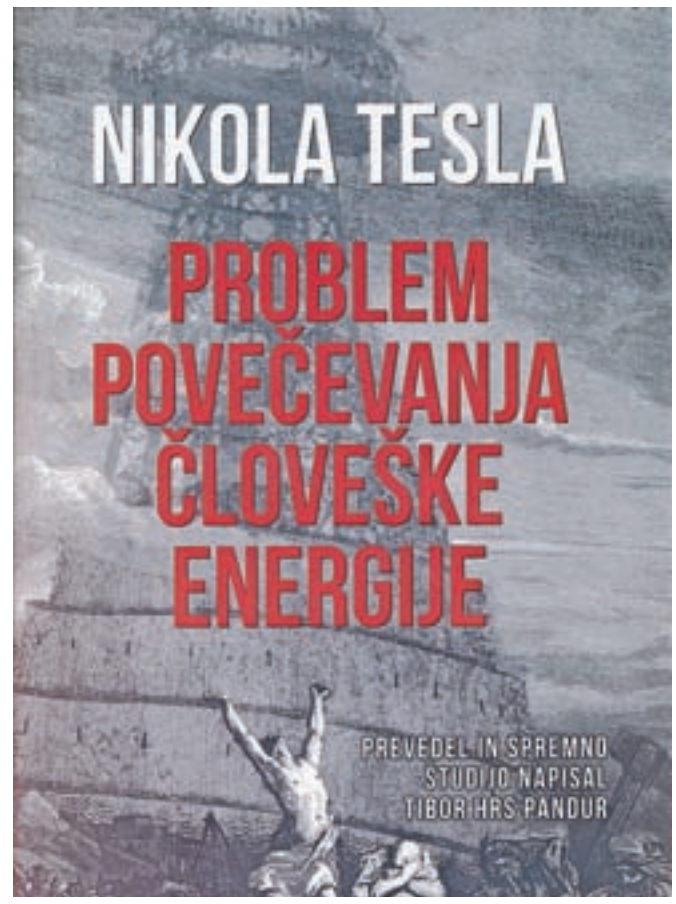

Nikola Tesla, Problem povečevanja človeške energije, prevod in spremna študija Tibor Hrs Pandur, Založba ZRC, Ljubljana, 2019, 544 strani

Idrijsko poletje (1)

KOPALIŠČE LAJŠT

V dneh, ko temperature narastejo in je sonce neizprosno, ko poletje sicer pokaže svoje zobe, a smo ga neizmerno veseli, pa vam zmanjka idej, kam na izlet, in bi se prileglo namakanje v prijetni in osvežujoči vodi, lahko obiščete naravno kopališče Lajšt v Idrijski Beli. Z Gorenjskega je do tja slabo uro in pol vožnje.

Alenka Brun

Z mostu lahko tudi skačete v osvežilno vodo, marsikdo se po okolici samo sprehodi, brv pa je za obiskovalce še posebno privlačna.

Ko je vroče, je obisk Lajšta prava osvežitev. Naravno kopališče je priljubljeno pri vseh generacijah.

Do Idrije vas cesta pelje skozi Žiri, se potem nadaljuje v hrib, kjer se malce naprej od Govejka odpre izjemen razgled v prvi vrsti na Spodnjo Idrijo, silhuete gora v ozadju pa sliko – sploh ob lepem vremenu – le še nadgradijo. Žirovska cesta, po kateri se spuščate proti Idriji, ni najbolj primerna za avtobus, a z osebnim avtom ste na primer od Škofja Loke do Idrije v debeli uri. V Idrijo pa se odpravite lahko tudi skozi Logatec. Treba pa je poudariti, da bo cesta od Idrije do Godoviča med 29. julijem in 1. septembrom letos ponovno zaprta in o zapori včasih potarnajo tudi idrijski gostinci in turistični delavci, saj vpliva na obisk Idrije. Zaradi padajočega kamenja in skal namreč gradijo zaščitno galerijo v soteski Zala. Urejeni bodo obvozi, ki najverjetneje pot do Idrije podaljšajo, Gorenjcem pa zapora pravzaprav ne spremeni veliko, se pač odpravijo v Idrijo skozi Žiri, za kar bi se verjetno odločili že takoj. Tudi časovno je pot primerljiva s tisto skozi Logatec.

Kopališče Lajšt leži na sotočju rek Idrijce in Belce. Tu se v čudovitem okolju urejenega naravnega kopališča lahko predajate bogastvu neokrnjene narave, krajinskega parka, rekreaciji, gostoljubju domačinov ter gostinski ponudbi na Lajštu. Pogovarjali smo se z domačinom Dejanom Lidjanom in Kranjčanom Urbanom Jelovčanom, ki sta pred časom združila moči ter v Idriji prevzela vodenje Gostišča Barbara. Upravljata bližnji hostel, pred tremi leti pa sta se prijavila še na občinski razpis za najemnika kopališča Lajšt in jima je uspelo. Urban kot Gorenjec se v teh krajih počuti dobro, Dejan pa nam razloži: »Na Lajštu se lahko kopate, najamete prostor za piknik, malce višje je most, s katerega lahko skačete v kristalno vodo, se sprehajate po brvi, samo počivate. Kdor je lačen, si lahko privošči hot dog, hamburger, spibomo odprti do septembra, a če se vmes vreme skazi, lahko zapremo že avgusta.« Ker gre za naravno kopališče, se kopate na lastno odgovornost. »Globina vode je različna, tudi do tri metre – tam, kjer je skakalnica,« pokaže na drugo stran kopališča, ki v bistvu na prvi pogled dejansko deluje kot domači ribnik pravokotne oblike, a se ena stran odpira nazaj, po reki navzgor. »Največ ljudi se k nam pripelje po cesti iz Idrije, smo pa tudi dobra izhodiščna točka za ogled klavž, ki jim pravimo tudi slovenske piramide – slikovite vodne pregrade, s katerimi so nekdaj plavili les za potrebe mesta in rudnika. Do njih se lahko sprehodite, se peljete z avtom, s kolesom,« razlaga Dejan. Kljub temu da je delavnik naporen, Dejan in Urban v tem, kar počneta, uživata. Potrebnega je kar nekaj usklajevanja, a za zdaj gre. In ker Lajšt pridobiva prepoznavnost, kar je velik plus, se včasih zgodi, da je kopališče prenatrpano, kar vodi k razmišljanju, da bo počasi treba narediti korak naprej v infrastrukturi. »Z občino razmišljamo tudi, da bi šli v projekt ParkinGO, da bi se parkiralo nižje in bi goste sem pripeljali, ker včasih je pločevine res preveč,« še pove mladi Idrijec.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Dejan v družbi Anamarije in Maruše, študentk, ki na Lajštu pomagata v strežbi

Knjigobežnicam na Idrijskem pravijo »bajtabukve«. Na kopališču smo zasledili kar dve.

Med 29. julijem in 1. septembrom bo cesta Idrija–Godovič zaprta.

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.
Naročniki **Gorenjskega glasa,** izkoristite popust v višini 10 %. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: ***040 514 975***
Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
V prihajajočih dneh boste odprti le za pozitivne vibracije in tiho se boste umaknili od ljudi, ob katerih se počutite neprijetno. Na delovnem mestu boste na izviren način prišli do rešitve, preden bi to uspelo drugim. Nagrajeni boste za dobro idejo.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Zanašali se boste na svoj občutek, ki vas bo vodil skozi pester teden. Na finančnem področju vam bo prišel prav, medtem ko bi bilo na ljubezenskem področju bolje, da kakšno stvar spregledate. Nasvet prijateljev se bo izkazal za koristnega.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Želja, ki se vam bo nenadoma izpolnila na finančnem področju, bo spremenila potek tedna. Natrpan urnik vam ne bo dopuščal, da stvari opravljate spontano. Temeljit načrt bo edini, ki vas bo varno vodil skozi dneve. Zabavno bo.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Naloga, ki vam bo dodeljena, ne bo neizvedljiva, čeprav se boste sprva prestrašili in iskali različne načine, da bi se ji izognili. Iznajdljivost z vaše strani bo pripomogla k temu, da boste do solidnih rezultatov prišli tudi brez velikega napora.

Lev (23. 7.–23. 8.)
Presenečenje, ki ga boste deležni na čustvenem področju, vam bo na prikupen način obarvalo dneve. Začeto delo boste želeli opraviti do konca, hkrati pa boste poskrbeli še za pozitivno vzdušje. Sprostili se boste šele ob koncu tedna.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Vso svojo pozornost boste tokrat usmerili na romantiko, saj vam bo nasproti prišla ljubezen. Razmišljali boste in fantazirali, od zmedenosti pa skoraj pozabili na svoje obveznosti. Poletje se je za vas pravkar začelo. Naužijte se ga.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Spodrsljaj na delovnem mestu vas bo razžalostil in vam za nekaj časa vzel voljo do dela. Prijatelji bodo tisti, ki jim bo uspelo, da vas zopet razvedrijo. Ne izogibajte se družbi, saj vas bo močno motivirala, da začnete razmišljati bolj pozitivno.

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)
To je teden sprememb. Velik korak boste naredili na osebnem področju. Omejitev določenih navad in uvedba novih smernic bo na mestu. Odločitev, ki jo boste sprejeli na finančnem področju, bo usmerjala vašo pot v prihodnosti.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Lahkotno boste preživljali dneve in tudi tisti najbolj natrpani, se vam ne bodo zdeli prenaporni. Največ navdiha boste našli v naravi, ki vas bo pomirjala in hkrati opogumljala. Vzeli si boste ravno dovolj časa tudi za razvajanje v dvoje.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Visoka toleranca do ljudi, ki so vas razočarali, se bo zdaj spustila do dna. Postavili se boste zase in odločno ubrali svojo pot. Čas, ki ga boste preživeli z ljudmi, ki jih imate radi, bo dobro izkoriščen. Novice vam odpirajo nove možnosti.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Odveč vam bo kakršno koli razmišljanje vnaprej in v svoj vsakdan boste vnesli malce več spontanosti. Pazite le, da ne pozabite na obljubo, ki se jo dali prijateljem. Komplimenti pri čustvih vas bodo okrepili in iz vas potegnili tisto najboljše.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Občutek, da ste ostali sami v trenutku, ko bi potrebovali podporo svojih najbližjih, vam ne bo dal miru. Spoznanje, da je situacija pred vami zahtevala, da se z njo soočite sami, vas bo streznila. Pogum in zaupanje vase bosta neizbežna.

TA JE DOBRA

Nogometaš bo

Pride Jože iz nebes pogledat, kaj se dogaja na zemlji, in sreča prijatelja Franca.
»O, Jože, kje si pa ti?« ga ogovori Franc.
»Umrl sem in sem v nebesih.«
»Kako pa je tam? Kaj počneš?«
»Kuham.«
»Kako kuhaš? Saj nikoli v življenju nisi kuhal.«
»Veš, dragi moj Franc, v nebesih je vsakomur vnaprej določeno, kaj bo tam počel.«
»Jože, a lahko do naslednjič pogledaš, kaj bom jaz počel v nebesih, ko umrem?«
»Franc, prijatelj moj, seveda lahko preverim.«
Čez nekaj časa Jože spet pride iz nebes na zemljo in obišče Franca ter mu zaupa, da bo v nebesih nogometaš.
»Kako nogometaš? Saj nikoli v življenju nisem igral nogometa. Ali si prav videl?«
»Seveda sem videl prav. V soboto imaš že prvo tekmo.«

Za rojstni dan

Marjan se znajde. Na ček za 24.000 evrov pripiše: 24.000 poljubčkov! In ga pošlje ženi za rojstni dan.
Pride domov in se prilizuje: »Ljubica, a si dobila moj ček?«
»Če bi prej prišel, bi še videl poštarja, ki mi ga je izplačal v gotovini.«

Naj jo vpraša

Policist zavpije komandirju: »Komandir, pred policijsko postajo leži mrtva ženska.«
Komandir zavpije nazaj: »Vprašaj jo, kaj hoče!«

Jutri bo klal

Mesar na vrata mesarije obesi napis:
»Jutri bom klal. Prosim, da se postavite v vrsto.«

LAŽJI SUDOKU

4			8				7	6
3	8	6	5			1		
1		2	9		3			
		7	3	2		9	1	
	4						5	
	1	9		7	5	2		
			4		9	5		3
		8			1	4	2	9
9	5				6			

Rešitev:

4	9	5	8	1	2	3	7	6
3	8	6	5	4	7	1	9	2
1	7	2	9	6	3	8	4	5
5	6	7	3	2	4	9	1	8
2	4	3	1	9	8	6	5	7
8	1	9	6	7	5	2	3	4
7	2	1	4	8	9	5	6	3
6	3	8	7	5	1	4	2	9
9	5	4	2	3	6	7	8	1

TEŽJI SUDOKU

6		2						8
	4	3		9				
		5	6					
4	9		3					
	5			4			2	
					7		5	1
					4	6		
				6		2	1	
7						3		

Rešitev:

1	7	2	4	1	3	5	9	8
1	4	3	5	9	8	7	6	2
9	8	5	6	7	2	1	3	4
4	9	1	3	2	5	8	7	6
8	5	7	1	4	6	9	2	3
3	2	6	9	8	7	4	5	1
2	1	9	7	3	4	6	8	5
5	3	4	8	6	9	2	1	7
7	6	8	2	5	1	3	4	9

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

V priročniku boste našli nasvete o tem, kako začutiti lahkotnost bivanja, najti smisel, kako uživati v zrelih letih, se rešiti bremen in težkih nahrbtnikov preteklosti, potlačenih čustev. Knjiga vsebuje vse, kar mora človek vedeti, da bi dobro živel.

21 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Doživeto pričevanje o medvojnem in povojnem komunističnem nasilju na Škofjeloškem

Poučna biografija klene in bistre 88-letne Škofjeločanke, ki je doživela medvojno in povojno komunistično nasilje. Njeno sporočilo je, da se bomo le z resnico osvobodili boleče preteklosti in se kot narod ozrli v lepšo prihodnost.

138 strani, mehka vezava

Avtorica Meri Bozovičar

17 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

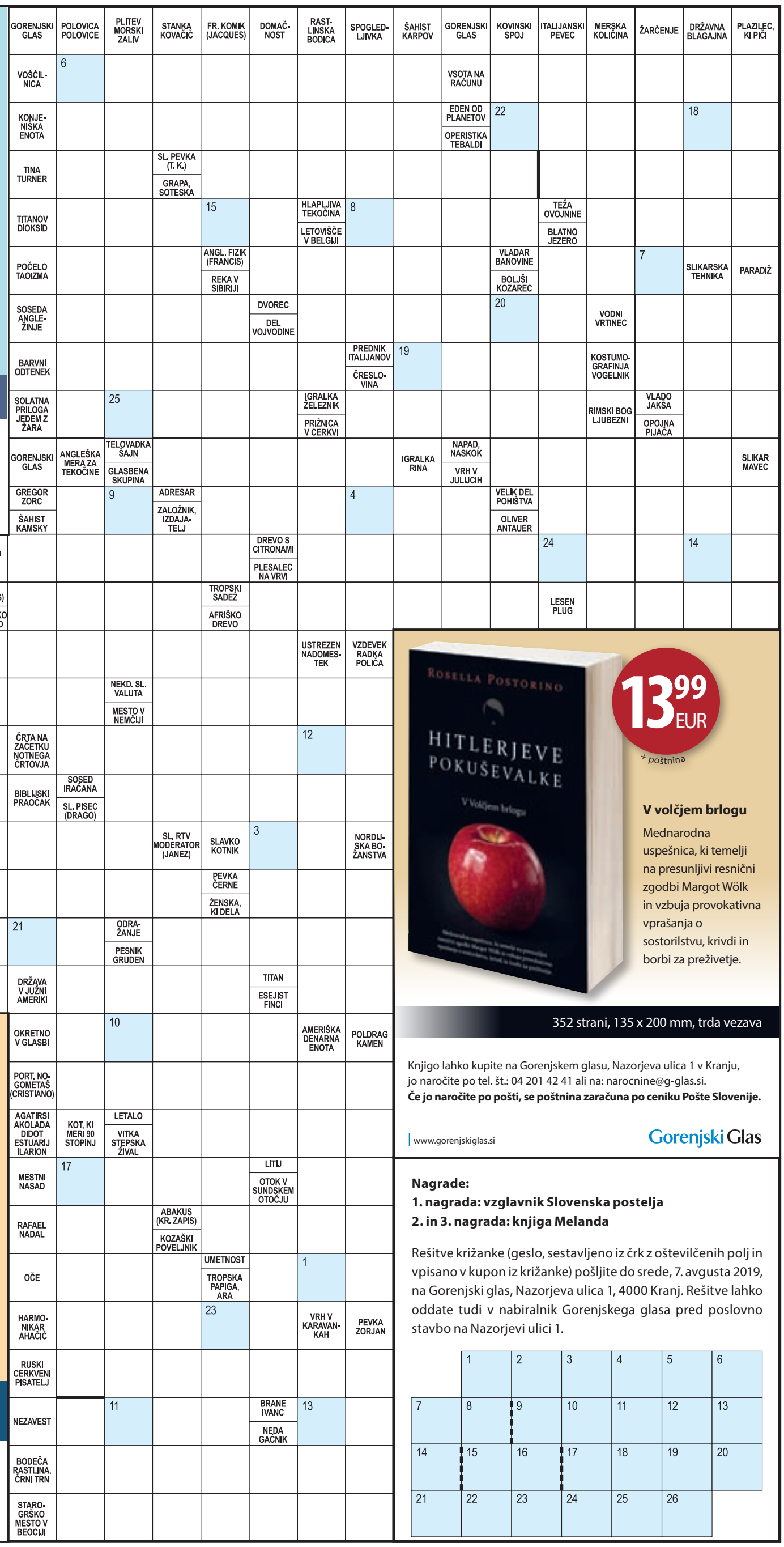

13,99 EUR + poštnina

V volčjem brlogu

Mednarodna uspešnica, ki temelji na presunljivi resnični zgodbi Margot Wölk in vzbuja provokativna vprašanja o sostorilstvu, krivdi in borbi za preživetje.

352 strani, 135 x 200 mm, trda vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Nagrade:
1. nagrada: vzglavnik Slovenska postelja
2. in 3. nagrada: knjiga Melanda

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 7. avgusta 2019, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	

DRUŽABNA KRONIKA

OTROŠKI NASMEHI

Tuš bo z dobrodelnim projektom Pričarajmo nasmeh letos ponovno polepšal počitnice petsto otrokom z različnih koncev Slovenije. Na Debelem rtiču tako otroci spoznavajo nove prijatelje, uživajo v kopanju in družabnih igrah, se ukvarjajo s športom in izražajo svojo kreativnost.

Alenka Brun

V 17 letih projekta se bo številka pričaranih nasmehov na morju ustavila pri 8600, in to v letu, ko Tuš praznuje trideset let odprtja prve trgovine.

Prva skupina otrok je v prvi polovici julija povabila na obisk medije in skupaj s Tušem in Rdečim križem Slovenije pripravila pravi počitniški havajski dan, ki ga je s svojim nastopom popestril priljubljeni raper Nipke.

Dobrodelni projekt Pričarajmo nasmeh otrokom iz socialno ogroženih družin iz vse Slovenije zagotavlja lepše in kakovostne počitnice, na katerih mnogi prvič vidijo morje. Otroke vsako leto na podlagi objektivnih meril izbere partner projekta Rdeči križ Slovenije, pomagajo pa mu centri za socialno delo, socialne službe na osnovnih šolah in območna združenja Rdečega križa.

Za otroke na Debelem rtiču vsako leto pripravijo pester celodnevni program, z ladjico jih popeljejo na izlet v Koper, in kot smo že omenili, se nekateri z morjem srečajo prvič. To pomeni, da jih je kar nekaj neplavalcev, drugi pa svoje plavalne veščine nadgradijo. Na enotedenskih počitnicah srečamo otroke iz vseh slovenskih regij, tudi iz Gorenjske.

Kdor v tem poletnem času ostaja doma in je ljubitelj akcijskih trilerjev, si lahko v prihajajočih dneh v kinu ogleda novi del uspešne franšize Hitri in drzni, ko bosta na velika platna prvič kot glavna akterja prišla Dwayne Johnson in Jason Statham v že znanih vlogah Luka Hobbsa in Deckarda Shawa. Prvič sta se fanta srečala leta 2015 v sedmem delu franšize. S čim se bosta spopadala agent Diplomatske varnostne službe in nekdanji pripadnik britanskih posebnih enot, ki sta tokrat prisiljena sodelovati in skupaj loviti zlikovca, ki ogroža človeštvo, pa od 1. avgusta v domačih kinematografih.

In še vest za ljubitelje priljubljenega večernega pevskega spektakla na Pop TV Znan obraz ima svoj glas: v peti sezoni jesenskih nedeljskih večerov bodo žirantske stole zasedli novi obrazi. O nastopajočih in njihovem pevskem talentu bodo mnenja izražali igralka Lara Komar, pevka Lea Sirk in še en igralec, izjemen kreativni pisec, humorist in gurman Marko Miladinović. Voditeljska taktirka ostaja Denisu Avdiću.

Družabne igre ... / Foto: arhiv ogranizatorja

... ustvarjalne delavnice ... / Foto: arhiv organizatorja

... in ples družijo mlade na morski dogodivščini na Debelem rtiču. / Foto: arhiv ogranizatorja

Nipke je eden tistih, ki jih mladina vedno sprejme z navdušenjem. / Foto: arhiv organizatorja

Foto: Karantanija Cinemas

Hitri in drzni: Hoobs in Shaw – Luke Hobbs (Dwayne Johnson) and Deckard Shaw (Jason Statham)

Znan obraz ima svoj glas: Marko Miladinović, Lara Komar, Lea Sirk in Denis Avdić/ Foto: arhiv Pop TV

VRTIMO GLOBUS

Bindi Irwin je zaprosil v živalskem vrtu

Bindi Irwin (21), hči pokojnega »lovca na krokodile« Steva Irwina, se je zaročila. **Chandler Powell,** s katerim sta se spoznala pred šestimi leti, jo je za roko zaprosil na njen 21. rojstni dan v živalskem vrtu v Queenslandu. »Zaroka je bila popolna. Chandler je moja sorodna duša in veselim se življenja z njim,« je povedala Irwinova, ki z družino po očetovi smrti nadaljuje poslanstvo ohranjanja ogroženih živalskih vrst. Na programu Animal Planet predvajajo tudi resničnostni šov, ki ga družina snema v avstralskem živalskem vrtu.

Anne Hathaway bo drugič mamica

Igralka **Anne Hathaway (36)** pričakuje drugega otroka. Kot je pod nosečniško fotografijo zapisala, ne gre za novo vlogo, temveč je njen trebušček resničen. Pozabila pa ni niti na vse, ki se zdravijo zaradi neplodnosti. »Vsem, ki se bojujete z neplodnostjo in se trudite zanositi, naj povem, da tudi sama nisem zanosila zlahka. Pošiljam vam velik poljub,« je svoje težave prvič javno razgalila igralka, ki ima z igralcem Adamom Shulmanom triletnega sina Jonathana.

Umrl je Rutger Hauer

Umrl je igralec **Rutger Hauer,** ki je poznan predvsem po vlogah v filmih Iztrebljevalec in Mesto greha. Umrl je po kratki bolezni, star 75 let. Postavni Nizozemec je zablestel v filmih režiserja Paula Verhoevna. Hauer je za seboj pustil ženo Ineke ten Cate in hčerko Aysho.

Bella Thorne je panseksualka

Igralka **Bella Thorne (21)** je spregovorila o svoji spolni identiteti. V preteklosti se je izdajala za biseksualko, sedaj pa se opredeljuje kot panseksualka, oseba, ki jo privlači osebnost druge osebe. »Rada imam, kar mi je všeč. Ni pomembno, ali je to moški ali ženska, to ali tisto, pomembna je osebnost,« je povedala igralka, ki je pravkar izdala novo knjigo pesmi.

Simpatično in nasmejano Tamaro Fiksl, 21-letnico iz Tržiča, smo srečali na zadnji petkovi Odprti kuhni v Ljubljani – v strežbi, in sicer pri stojnici gorenjske Restavracije Tabor. / Foto: Tina Dokl

Dragi Rovtarji, ponovno gremo na pot

V sredo, 17. julija, se je devetnajstčlanska delegacija Društva Rovtarji, med njimi tudi nekdanji župan Občine Škofja Loka Miha Ješe, podala na trinajsturno pot do nekaj manj kot devetsto kilometrov oddaljenega mesta Frankenberg v osrčju Nemčije, kjer je potekal 56. festival Europeade.

Maša Likosar

Evropski festival folklore in ljudskih pevcev ter godcev Europeade je eden največjih tovrstnih festivalov v Evropi, ki se vsako leto odvije v drugem evropskem mestu. Letošnji festival, ki je potekal od 17. do 21. julija, je gostilo nemško mesto Frankenberg, ki se po površini in številu prebivalcev lahko primerja s Škofjo Loko. Člani društva Rovtarji so se festivala letos udeležili že enajstič, tokrat pa so se jim prvič pridružili nekdanji župan Občine Škofja Loka Miha Ješe in skupina ljudskih pevcev in godcev Suha špaga. Na festivalu je bilo letos pet tisoč folkloristov, pevcev in godcev oziroma 219 skupin iz 23 evropskih držav, ki cenijo vrednote povezovanja, sodelovanja, prostovoljstva, druženja in predvsem izmenjave izkušenj na etnografskem področju in področju folklornega petja in plesa evropskih držav. Slovenske barve sta poleg Rovtarjev zastopali še dve skupini – združene skupine Čebelice, Klasek in Fantje z vasi z Izlak ter Zarja z Grosupljega.

Poželi občudovanje

Skupine so se z individualnimi nastopi v treh dneh predstavljale na ulicah in trgih središčnega dela mesta, kjer je bilo postavljenih deset manjših prizorišč in dve večji, velika arena ter glavni oder. Ob točno določeni uri so imele na enem od prizorišč načrtovan nekaj manj kot tridesetminutni uličnі nastop. Rovtarji in Suha špaga so nastopili v četrtek in petek ob pol štirih popoldan. »Smo edina skupina, ki je predstavljala starodobno kolesarjenje in smučanje. Številni gledalci so prvič videli, kako so se nekoč mazale smuči, in sicer s starim železnim likalnikom oziroma 'pegleznom', kot mu pravimo, na žerjavico, iz katerega se je pokadil dim – in to se je marsikomu zdelo zelo fascinantno, kar so pokazali z glasnim aplavzom, bliskavicami fotoaparatov in vriskanjem. Tudi naša starodobna kolesa so požela veliko občudovanje. Vedno pa se tudi potrudimo, da kar najbolje predstavimo Slovenijo in naše mesto Škofjo Loko,« je pojasnil predsednik Društva Rovtarji Branko Tavčar in dodal: »Europeade vsako leto ponudi nekaj novega, tako nove kulture kot nastopajoče vseh generacij. Letos me je presenetila zelo številna zastopanost otrok in mladih. Opazil sem kar nekaj dojenčkov, starih le nekaj mesecev, ki so bili prav tako oblečeni v narodne noše. Tu se res dokaže medgeneracijsko sodelovanje, povezovanje narodov, in ne nazadnje tudi združena in enotna Evropa.« Uličnі nastop je nedvomno popestrila štiričlanska skupina Suha špaga, ki je bila tokrat v nekoliko prirejeni zasedbi: dva stalna člana in dva, ki sta se skupini pridružila za to priložnosti – Domen Bertoncelj in Gašper Hribernik. Predstavili so se z značilno in zanje prepoznavno ljudsko glasbo. »Izstopamo z edinstvenimi instrumenti, predvsem s škafom oziroma smučarskim basom in 'ribežnom', ki ima dva dura, pločevinastega in lesenega. Piko na i dodata harmonika in klarinet. Na vsakem uradnem nastopu smo zaigrali deset pesmi, med njimi najbolj znane Po rit jo udar, Ko prsti zasrbijo in Snežni valček,« je pojasnil član Suhe špage Boštjan Križaj in dodal: »Najbolj mi bodo ostali v spominu tisti neuradni nastopi, ko smo kar tako na ulici za dobro voljo zaigrali slovensko narodno-zabavno in ljudsko glasbo in privabili mimoidoče, ki so na naše viže zaplesali in z nami zapeli.« Osrednji in najbolj pompozen dogodek je bila sobotna parada, ko se je vseh 219 skupin sprehodilo od zgornjega trga, po ulicah mesta vse do osrednjega prizorišča festivala. Paradnike je spremljalo večtisočglavo občinstvo, ki je dogodku dodalo posebno sproščeno in še bolj veličastno noto. Žal je parado prekinila huda nevihta s točo, ki je četrtini skupin onemogočila slavnostni sprehod po paradni poti. Naši Rovtarji so imeli srečo v nesreči, saj so prikorakali ravno do podvoza, kamor so se varno zatekli in ostali suhi.

Utrip gostujočega mesta

Rovtarji so bili v času festivala Europeade nastanjeni v eni od tamkajšnjih šol, kjer so bili po razredih nameščena neke vrste pogradi. »Vseh 19 nas je spalo v enem razredu – in lahko si mislite, da smo ponoči poslušali simfonije smrčanja in vzdihovanja. Dan smo začeli z ''umivanjem zob'' s posebno tekočo ''pasto'', da ti niso bili kosmati. Zajtrkovali smo v jedilnici šole, kosili in večerjali pa smo v velikem šotoru ob glavni areni, kjer sta se odvijali tudi otvoritvena in zaključna slovesnost,« je povedal Tavčar in nadaljeval: »Poleg bogatega glasbenega in plesnega doživetja smo začutili tudi utrip mesta Frankenberg. V prostem času smo si ogledali lokalne znamenitosti, nekateri smo zaplavali v bližnjem bazenu, drugi so tkali prijateljstva z domačini oziroma predvsem domačinkami.« Tako Tavčarja kot druge je najbolj presenetil sistem plačevanja hrane in pijače na uličnih stojnicah. »Na enotni blagajni smo morali kupiti žetone, en žeton je znašal dva evra. Z njimi smo kasneje na stojnicah plačevali. Takoj prvi dan smo dobili tudi plastičen kozarec, ki je bil nujen pogoj, da si dobil pijačo. Dal si prazen kozarec in dobil polnega, če pa si ga izgubil, je nakup novega znašal šest evrov. Tako so organizatorji poskrbeli za reciklažo in se izognili kopičenju odpadkov in onesnaženosti.« V soboto dopoldan se je naša tričlanska delegacija, v kateri so bili Miha Ješe, Branko Tavčar in Anton Ravnikar, udeležila tudi sprejema skupin pri županu mesta Frankenberg in predsedniku mednarodnega komiteja Europeade Rüdigerju Hessu. Miha Ješe mu je podaril knjigo Škofjeloški pasijon, v zameno pa so dobili zastavo gostujočega mesta.

Anton Ravnikar, Branko in Stanka Tavčar, Minka in Franc Kosec, Domen Bertoncelj, Francka in Mirko Ržek, Darinka in Boštjan Križaj, Marjana Wamberger, Miha Dolžan, Florijan Stanonik, Marijan Dolenc, Dejan Križaj, Gašper Hribernik, Peter Poljanšek in Miha Ješe na 57. festivalu Europeade. / Fotografije: Maša Likosar

Tričlanska delegacija – Anton Ravnikar, Miha Ješe in Branko Tavčar – se je udeležila sprejema skupin pri županu mesta Frankenberg Rüdigerju Hessu. / Foto: Maša Likosar

Velik organizacijski in finančni zalogaj

Letos se je z Rovtarji na festival Europeade prvič podal tudi nekdanji škofjeloški župan Miha Ješe. »Doživetje je bilo izjemno. Celotna organizacija petdnevnega dogajanja je bila imenitno izpeljana, gre vendarle za velik finančni projekt, vreden milijon evrov. Organizator v določeni meri krije stroške nastanitve, in sicer osemdeset evrov na posameznika,« je povedal Ješe in nadaljeval: »Prijetno sem bil presenečen nad redom, urejenostjo in čistočo, četudi je bilo prostovoljcev na samem festivalu samo sto. Po končani aktivnosti na prizoriščih ni bilo sledi o predhodnem pestrem dogajanju. Edino neprijetnost, ki se je dogodila, je zakuhala narava – huda nevihta s točo med parado.« Ješeta je poleg slovenskih skupin navdušila še manjša skupina štirih pevcev s Sardinije, ki je zapela kantato, prirejeno ravno za festival, slišati pa je bilo, kot da prepevajo litanije.

Slovenija še ni gostila festivala Europeade, a Ješe meni, da je Frankenberg dokaz, da bi bilo to mogoče tudi v Škofji Loki. »Gre za velik organizacijski zalogaj, ki pa bi mu bila Škofja Loka lahko kos. Glavni problem morda vidim le v nastanitvi tako velikega števila ljudi. Sicer so do leta 2023 festivali že načrtovani, za nas pa bi bilo najbolj zanimivo leto 2026, eno leto pred Škofjeloškim pasijonom.«

Drugo leto gremo spet

Ko so se Rovtarji v noči z nedelje na ponedeljek vrnili domov, so takoj na koledarju obkrožili 5. avgust 2020, datum 57. ponovitve festivala Europeade, ki bo potekala v Litvi. »Naše geslo je: samo da gremo od doma, kamorkoli nas zanese pot. Srečen sem, da je bilo naše potovanje na letošnji festival več kot uspešno, da se nam je pridružil Miha Ješe in da sta nas voznika srečno pripeljala tja in nazaj,« je še povedal Branko Tavčar in sklenil z znano Rovtarsko zdravico: »Hop zavoj!«

Rovtarji so prikazali, kako so se nekoč mazale smuči.

Osrednji dogodek festivala je bila večurna parada.

V nedeljo bodo zakurili kopo

Mateja Rant

Stari vrh – V Turističnem društvu (TD) Stari vrh bodo prvo nedeljo v avgustu pripravili že 48. Dan oglarjev. Tudi letos bodo poskrbeli za bogat kulturno-etnografski program, v okviru katerega bodo letos prikazali tudi trganje kope – kako oglje ločijo od prsti, s katero je pokrita kopa, in kako se oglje potem ohlaja, je razložil Janez Dolenc iz TD Stari vrh. Zato bodo kopo postavili in prižgali že teden prej, in sicer to nedeljo ob 12. uri. »Kopo si bo tako mogoče ogledati ves teden, ves čas se bo okoli nje tudi kaj dogajalo,« je razložil Dolenc. Osrednje dogajanje ob Dnevu oglarjev pa bo v nedeljo, 4. avgusta. Začelo se bo ob 8. uri s Pohodom med gorami, ob 15. uri pa bo sledil kulturno-etnografski program, ki ga bodo popestrili z nastopi ljudskih pevcev in godcev ter razstavo starih motornih žag in kmečkega orodja, pripravili bodo tudi tekmovanje v »pajsanju« hlodov. Poskrbeli bodo za kulinarično ponudbo, med drugim bo mogoče poskusiti t. i. oglarsko piško. Prireditev bodo končali z zabavnim programom, v katerem bodo nastopili Ansambel dveh dolin, Ansambel Toneta Rusa in Strmina Express.

KINO SPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 27. 7.
13.50, 16.00, 18.10 LEVJI KRALJ, sinhro.
20.20 LEVJI KRALJ

CINEPLEXX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 27. 7.
18.30, 20.00 LEVJI KRALJ
14.10, 16.30, 17.40, 18.50 LEVJI KRALJ, sinhro.
15.20, 17.20 LEVJI KRALJ, 3D
16.40, 20.50, 22.40 PLAZENJE
20.20, 22.15 STUBER: DIVJA VOŽNJA
15.50, 19.40 SPIDER-MAN: DALEČ OD DOMA
21.10, 22.20 ANNABELLE 3
14.40 SVET IGRAČ 4, sinhro.
14.00 PETER PAN: ISKANJE KNJIGE NIJE, sinhro.
13.40, 15.30 SKRIVNO ŽIVLJENJE HIŠNIH LJUBLJENČKOV 2, sinhro.
18.20, 22.10 PREVARANTKI

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 26. 7.
20.30 UTOYA, 22. JULIJA

Sobota, 27. 7., in nedelja, 28. 7.
18.00 LEVJI KRALJ, sinhro. (v soboto 3D)
20.30 UTOYA, 22. JULIJA

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

Brezplačna krema za kopalce

Na Grajskem kopališču na Bledu so letos obiskovalcem prvič ponudili brezplačno kremo za zaščito pred soncem na veganski osnovi, s čimer želijo omejiti vnos umetnih snovi v jezero.

Mateja Rant

Bled – »Vsak prispevek k ohranjanju čistega jezera, pa naj bo še tako majhen, lahko na koncu pripelje do velikega rezultata ob vse večjem pritisku na jezero, ki ga povzročajo tudi kopalci,« poudarja Jaka Bassanese iz javnega podjetja Infrastruktura Bled, ki je pobudnik projekta, v okviru katerega so na Grajskem kopališču namestili osem dozirnih enot z naravno sončno kremo. Upa, da bodo s tem pozitivnim zgledom spremenili ne samo navade kopalcev, ampak tudi drugih uporabnikov jezera, ki prav tako prispevajo k njegovemu onesnaževanju kot recimo ribiči s prekomernim vnosom hranil.

Navalu turistov se po besedah Jake Bassaneseja na Bledu ne morejo izogniti, saj večina turistov, ki obišče Slovenijo, želi obiskati tudi Bled. »Prav tako poleti narašča število kopalcev, zato se trudimo uvajati projekte, s katerimi bi omejili pritisk na jezero.« Tako je nastala zamisel o kremi za sončenje, ki je brezplačno na voljo vsem obiskovalcem, na kar jih opozorijo že ob vhodu v kopališče. »Odziv je zelo dober, kar je razvidno tudi iz količine doslej porabljene kreme, saj so jo v treh tednih porabili že okrog osem litrov, pri čemer posameznik ob enem obisku kopališča porabi približno dvajset do trideset mililitrov kreme.« Ob tem je treba upoštevati, dodaja Bassanese, da je bilo vmes tudi slabo vreme, ko na kopališču ni bilo veliko obiskovalcev. Kremo z zaščitnim faktorjem 15 proizvaja manjše slovensko podjetje, skupaj so našli tudi rešitev za oblikovanje embalaže, da bi bil izkoristek kreme čim večji. »Embalaža, ki se uporablja tudi v farmaciji, omogoča stoodstotno izrabo kreme in je pralna, tako da jo lahko ponovno polnimo. Tako smo zmanjšali tudi količino odpadkov.« Kreme so shranjene v posebnem ohišju, ki zagotavlja dobro izolacijo, dodatno pa primerno temperaturo in s tem neoporečnost kreme zagotavljajo s hladilnimi telesi znotraj ohišja.

Jaka Bassanese pred omarico z brezplačno kremo za zaščito pred soncem / Foto: Tina Dokl

Številni obiskovalci so tako že lahko preskusili kremo, ki jim je brezplačno na voljo. Med njimi je tudi Angela Potočnik z Bleda, ki pogosto obišče Grajsko kopališče. »Jaz jo uporabim občasno, otroke pa redno mažem z njo,« je pojasnila in dodala, da je s kremo zelo zadovoljna, saj se v vodi ne spere. Meni, da je to pozitiven korak pri ohranjanju jezera. Enako razmišlja Polona Urh iz Ljubljane, ki je pred prvo uporabo zelo natančno prebrala vse sestavine kreme in priznala, da res ni našla česa takega, kar bi jo zmotilo, pa čeprav je zelo previdna pri izbiri tovrstnih izdelkov. »Edina sestavina, v kateri bi se lahko kaj ''skrivalo'', je parfum,« je ugotavljala in jo nato brez nadaljnjega oklevanja uporabila tudi sama.

Na morje in v Luko Koper

Izlet Gorenjskega glasa nas je tokrat vodil na Primorsko.

Grega Flajnik

Kranj – Tokrat smo se zopet podali na Primorsko. Luko Koper smo si ogledali kar iz avtobusa in vodnik nam je povedal veliko zanimivega o pretovoru blaga v našem največjem pristanišču. V Luki so usposobljeni za pretovor kontejnerjev, razsutega tovora, kerozina, avtomobilov, lesa. Za strokovno usposobljenost in urejenost so dobili 14 certifikatov, zato jim stranke zaupajo in želijo tovor pretovarjati pri njih. Najbolj so ponosni, da lahko na ladje natovorijo avtomobile znamke Mercedes, katerih prodajne cene včasih dosegajo šestmestne številke. Letno pretovorijo 25 milijonov ton blaga, imajo pa možnost, da se razširijo do 45 milijonov letno, če bi jim lahko hitreje dobavljali surovine s celine. Tako nam je najbolj slikovito razložil, zakaj Slovenija potrebuje drugi železniški tir. Ras zanimivo se je bilo voziti med dvigali in čezoceanskimi ladjami.

Naš izlet smo nadaljevali v Ankaranu. Najprej nas je sprejela prijazna uslužbenka podjetja Adria Irena Zavratnik in nam na kratko predstavila kraj in kapacitete hotelov in kampa. Potem smo se v prijetnem borovem gozdičku razgibali in se sprehodili do plaže in restavracije, kjer smo imeli kosilo. Nato smo se lahko svobodno sprostili v prijetni borovi senci. Morje je bilo prijetno osvežujoče, saj je imelo okrog 23 stopinj Celzija. Blejsko jezero je toplejše. Kar zadeva temperature, je bilo za vse poskrbljeno: kdor si je zaželel toplega sonca, ga je dobil v izobilju, kdor se je hotel osvežiti v morju, pa je tudi to zlahka storil.

Izlet smo zaključili v prijetni borovi senci, kjer smo zapeli nekaj pesmi. Najbolj poskočni so celo zaplesali.

Na kopalnem izletu z Gorenjskim glasom

Svet nočnih metuljev

Pri Tehniški založbi Slovenije je izšla knjiga Nočni metulji Slovenije Kamničana Matjaža Černile.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – Z nočnimi metulji ali veščami, kot jih vsevprek imenujemo nepoučeni, se večina srečuje le v toplih poletnih večerih, morda ob s svečo osvetljenem omizju, ko jih večinoma odganjamo kot neprijetno nadlogo.

Čeprav je izredno pester in raznolik, je svet nočnih metuljev morda tudi zaradi tega, ker jih ljudje povezujemo z nečim neprijetnim in skrivnostnim, večini slabo poznan. Prav to si prizadeva spremeniti Kamničan Matjaž Černila, avtor knjige Nočni metulji Slovenije,

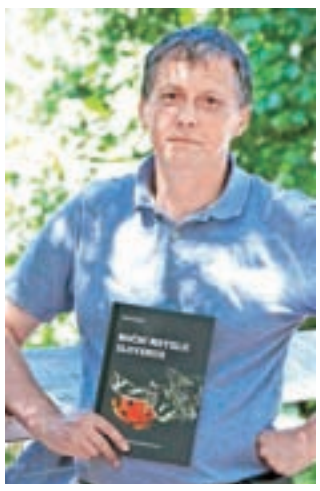

Matjaž Černila, avtor knjige o nočnih metuljih, metulje preučuje tudi v stepah Srednje Azije, eno vrsto pa so tudi poimenovali po njem. / Foto: Aleš Senožetnik

ki je v nakladi kar 7.400 izvodov nedavno izšla kot tematska priloga revije Življenje in tehnika pri Tehniški založbi Slovenije.

V Sloveniji živi približno 3400 vrst metuljev, od katerih je »le« 180 dnevnih in približno 1250 nočnih, preostanek pa prištevamo med t. i. mikrometulje ali metuljčke, ki pripadajo družinam moljev, vešč, zavijačev ... »Slovenija je zelo raznolika. Pri nas živijo metulji, ki so značilni za Sredozemlje, za stepe, pa tudi vrste, ki živijo na nadmorski višini dva tisoč metrov in več. Alpske endemite smo opazili tudi pod Triglavom. Nekaj vrst nočnih metuljev je vezanih tudi na mokrišča, zelo zanimivo področje za preučevanje na Gorenjskem je tako področje mokrišč v Hrašah,« pravi Matjaž Černila, zaposlen kot preparator v Prirodoslovnem muzeju Slovenije. Veliko pozornosti posveča tudi preučevanju nočnih metuljev v azijskem delu Palearktike, in čeprav ni profesionalni entomolog, sodeluje s številnimi znanstvenimi ustanovami in je soavtor nekaj novoodkritih vrst. Eno od njih je ruski entomolog, ki jo je opisal, poimenoval po njem – *Xylena czernilai*.

V poljudnem jeziku napisana knjiga Matjaža Černile bralcu približa svet nočnih metuljev in razkriva številne zanimivosti. Denimo, da je naša največja vrsta nočnih metuljev orjaška sovka z razponom kril več kot dvajset centimetrov, da nekateri nočni metulji lahko letajo tudi, ko se temperatura spusti pod ledišče, in da se določene vrste v času kratkega življenja sploh ne hranijo in nimajo prebavil, zadostuje jim le energija, ki so si jo nabrale kot gosenice.

Svet nočnih metuljev je precej pestrejši in barvitejši, kot si marsikdo predstavlja. Na fotografiji je črtasti medvedek. / Foto: Matjaž Černila

Zanimivo je tudi to, da med metulji podobno kot pri pticah poznamo selivce. Smrtoglavec denimo lahko k nam prileti celo iz tropske Afrike. Nekatere vrste nočnih metuljev lahko povzročijo tudi škodo na poljih ali v gozdovih, sviloprejko pa ljudje že tisočletja gojimo za pridobivanje svile. Japonsko sviloprejko poznamo tudi pri nas. Avgusta 1868 je namreč učitelju na Velikem Slatniku pri Novem mestu Johannu Machu iz gojilnic ušlo več metuljev, ki so se z leti razširili v sosednje države – in danes pri nas velja za pogosto vrsto.

Če je o dnevnih metuljih najti kar nekaj literature v slovenskem jeziku, pa je precej redkejša tista o nočnih metuljih. Eden od namenov Černilove knjige je tako tudi popularizacija te zanimive dejavnosti, s katero se ukvarja vse manj ljudi. »V času, ko sem se kot otrok začel zanimati za metulje, je bilo pri nas okoli petdeset metuljarjev, danes se s preučevanjem teh žuželk resno ukvarja morda le še kakšnih deset ljudi,« pravi Černila, ki si predvsem želi, da bi zanimanje za metulje vzbudili predvsem med mladimi. »Otroci so po naravi radovedni, zato bom vesel, če bo koga ta hobi privabil in mu bodo starši omogočili ukvarjanje z njim,« dodaja sogovornik, ki meni, da ni problematično niti zbiranje metuljev, če je namenjeno učenju in spoznavanju, ne pa zgolj estetiki ali celo prodaji, ki je kazniva. »Če si otrok želi zbirati metulje, naj jih zbira. Spoznavanje metuljev s pomočjo zbirke je povsem nekaj drugega, kot le prek fotografij. S tem, da imamo v zbirki nekaj sto primerkov različnih vrst, v naravi ne povzročimo nobene škode, mladim pa privzgojimo čut do narave, kar je zelo pomembno.« Veliko več jih uniči javna razsvetljava, ki jih zaslepi, metulji, ki ostanejo tam, pa sčasoma poginejo.

PREJELI SMO

Sporočilo za osebe, ki imajo težave s sluhom

Takšno sporočilo sem prebral v znanem slovenskem spletnem časopisu, in ker sem po naravi naiven in ker imam tudi jaz slušni aparat (SA), sem seveda zagrabil za »vabo« in poklical na telefonsko številko, ki naj bi rešila moje probleme s sluhom za vse večne čase. Pa še prihranil bi denar.

Začne se s kapljicami za uho, in sicer so to Nutresin (Herbapure Ear)-kapljice ameriškega porekla. S kapljicami dobiš še ponudbo za SA, ki je na sliki resnično majhen. Ponudijo le en SA, čeprav sem pri svojih zdravnikih za uho in pri slušnih centrih izvedel, da je najboljše za »glavo«, da se nosita oba aparata hkrati, čeprav sta lahko različna po ojačitvi zvokov glede na posamezno uho.

Operaterji na telefonski številki so le posredniki, vse ostalo jih ne bo več zanimalo, ko boš SA kupil. Jaz sem bil toliko »pameten«, da sem kupil kar 2 SA, saj sem navajen na oba, in ob tem dobil še popust. S priloženimi papirji izvem za imena specialistov in strokovnjakov za slušno področje, ki mi bodo vrnili sluh, če jim bom sledil pri nakupovanju »nadaljnjih tretmajev«.

Ko sem pošiljko s SA prejel, je bilo takoj razvidno, da to ni uporabno in potem se začne moja »kalvarija« z vračanjem pošiljke, saj že na škatlici piše: Audisin Maxi, Ear Sound. Moja reklamacija je prišla po dveh dneh nazaj, saj so tam v Ljubljani na Letališki le »poštarji« (ni PTT), ki razvažajo naročeno. Reklamacijo morate nasloviti na Poljsko, kjer je sedež oziroma »logistika« za našo deželo. Jaz sem vrnil en SA, saj sem enega doma preizkusil, in čim se ga lotiš, si že posegel v artikel in ga nič več ne smeš reklamirati. Enega sem torej vrnil na Poljsko in čez nekaj časa sem na računalnik dobil obvestilo, da za vračilo denarja ni pogojev, ampak da si lahko izberem nekaj iz njihovega prodajnega programa. Tukaj sem se spametoval in kupčijo dokončno prekinil.

Potem pa sem povedal svojo zgodbo še svojemu ušesnemu zdravniku, ki se je takoj posmejal in me potolažil, da nas je več takih, ki nasedamo firmam »na Kajmanskih otokih« in raznim profesorjem Korenom, Nikoličem itd. Razen za tega zadnjega profesorja, ki je naveden na letakih po gorenjskih gospodinjstvih (prof. Deschamps), mu takrat nisem mogel povedati, saj je to najnovejša tržna niša junakov, ki so vrnili sluh že tisočim ljudem. Pa samo za 59 evrov (za en SA!).

Da ne boste mislili, da sem zaradi tega ob premoženje, vam povem, da sta me SA »koštala« le 99 evrov, saj dobiš veliko popusta, ko se včlaniš v klub ugodnosti. Potem pa le še pošiljka na Poljsko in malo telefoniranja in pisanja po elektronski pošti.

En aparat s PVC-vložki in priborom za čiščenje pa imam doma in ga lahko podarim kakšnemu radovednežu (naivnežu), ki bi si ga rad ogledal in ga preizkusil.

Slavko Škofic,
Brezje

Praznovala je Ana Oblak

Kovor – Ana Oblak (na fotografiji) je doma iz Davče, iz številne družine, v kateri so otroci že zelo zgodaj izgubili starše. Poročila se je v Leskovico pod Blegošem, zdaj pa že 12 let živi v Kovorju pri hčerki Jožici Špendal. Pred kratkim, 10. julija, je Ana v krogu domačih praznovala že 105. rojstni dan, ravno danes pa ima god. Njena hči je zapisala: »Dolgo življenjsko pot drage mame spremljajo križi in težave, vendar vse premaguje z ljubeznijo in dobroto plemenitega srca, ki je prežeto z vero, upanjem in ljubeznijo do Boga in bližnjega. Njena skromnost in ponižnost dajeta njenemu življenju trdnost za dolgo življenje.« Ana Oblak ima od devetih še osem živečih otrok, 22 vnukov, 42 pravnukov in sedem prapravnukov, ki so ji hvaležni za vso ljubezen ter ji ob častitljivi obletnici rojstva iskreno čestitajo in želijo vse dobro.

Foto: osebni arhiv

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00, faksu 04/201 42 13 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04/531 52 49, 041/855 630
KOPALNI IZLET V IZOLO: 27. 7. , 29. 7., 31.7. IN NAPREJ, VEČ TERMINOV, POKLIČITE; **TRST:** 9. 10.; **MANDARINE:** 4.–6. 10.; **MEDŽUGORJE Z MANDARINAMI:** 12.–14. 10.; **BANJA VRUĆICA S TERAPIJAMI:** 20.–27. 10.. **www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

IZLETI

Pohod k bolnici Krtina

Jezersko – Občinska organizacija, Združenje borcev za vrednote NOB Kranj, Jezersko, vabi v nedeljo, 28. julija, na pohod k bolnici Krtina. Zbor ob 9. uri pred Gasilskim domom na Jezerskem.

Izlet na Obir

Šenčur – Turistično društvo Šenčur organizira v soboto, 3. avgusta, planinski izlet na Obir na Koroškem v Avstriji: Obirsko/Ebriach–Obirska planina/Obir Alm–Kapelška koča/Eisenkappler Huette–(Ojstrc/Hochobir, 2139 m)–Počula/Potschulasattel–Koš/Jovanberg–Železna Kapla/Eisenkappel. Skupne zmerne hoje bo okrog 5 ur, z najvišjim vrhom Ojstrc 7 do 8 ur. Informacije in prijave do četrtka, 1. avgusta, Franci Erzin, tel. 041 875 812.

Planina na Kalu

Kranj – PD Iskra Kranj vabi v soboto, 7. septembra, na planinarjenje po Julijcih med Tolminom in Bohinjem. Pot bo s pl. Kuk (1150 m) vodila na pl. Razor (1315 m) in naprej do Planine na Kalu (1490 m). V primeru ugodnih razmer (kdor bo želel) po neoznačeni poti še na Tolminski Migovec (1881 m). Sestop preko Rešljeve pl. in Čadrga proti Tolminskim Koritom. Nezahtevna, odsekoma srednje zahtevna označena ali neoznačena pot. Skupaj 5 ur in pol zložne hoje; kdor bo šel na Tolminski Migovec, bo hodil 7 ur. Odhod z organiziranim prevozom izpred Mercator centra na Primskovem v Kranju ob 5. uri. Prijave in info.: prelovsek@gmail.com ali 040 255 163 (Uroš Prelovšek); 051 693 294 ali klemen.rucigaj@gmail.com (Klemen Ručigaj).

Pohod na Eisenhut

Kranj – PD Iskra Kranj vabi v soboto, 31. avgusta, ponovno na planinarjenje po zgornještajerskem delu Nockbergov in Krških Alp, na razgledni Eisenhut, ki je z 2441 m najvišji vrh celotnih Krških Alp. Hoje bo skupaj okrog 7 ur (vzpon

do 4 ure). Pot je tehnično nezahtevna (le odsekoma zahteva zanesljiv korak), zahteva pa dovolj pohodniške kondicije (viš. razlika 1060 m). Odhod s posebnim avtobusom izpred Mercator centra na Primskovem v Kranju ob 5. uri. Prijave in informacije: pisarna društva ob sredah med 17. in 18. uro; 040 255 163, prelovsek@gmail.com (Uroš Prelovšek); 040 206 164, stanko.dolensek@gmail.com (Stanko Dolenšek).

Turistično-kopalni izlet v Izolo

Kranj – DU Kranj vabi v torek, 20. avgusta, na izlet v Izolo. Odhod s posebnim avtobusom ob 7.30 izpred Creine. V Izoli sledi vkrcanje na barko in plutje vzdolž slovenske obale do Portoroža in nazaj, celoten čas plovbe bo 4 ure; po želji postanek v Piranu za približno 1 uro; na barki postrežba z ribami in pijačo; ob vrnitvi v Izolo kopanje pri izolskem svetilniku; iz Izole odhod med 18. in 19. uro; prijave z vplačilom prevoza v društveni pisarni do srede, 14. avgusta.

Kolesarski izlet

Kranj – DU Kranj vabi v torek, 30. julija, na kolesarski izlet Kranj–Zalog–Cerklje–Kranj. Odhod bo ob 8. uri izpred nekdanje trgovske šole na Župančičevi ulici z lastnimi opremljenimi kolesi in čelado. Pot je srednje zahtevna in dolga 40 km. Če bo deževalo, izlet odpade in se dobimo v Zdravljici.

Pohodniški izlet

Kranj – DU Kranj vabi na pohodniški izlet: Črno jezero–Osankarica (Pohorje) v četrtek, 8. avgusta. Odhod je s posebnim avtobusom ob 7. uri izpred Globusa, potrebna je pohodniška oprema s pohodnimi palicami. Hoje bo 3 ure in pol, višinska razlika 150 m. Vrnitev v Kranj načrtujejo do 19. ure. Prijave z vplačili sprejemajo v društveni pisarni do ponedeljka, 5. avgusta.

PREDAVANJA

Proučevanje Svetega pisma

Kranj – Krščanska adventistična cerkev Kranj vabi jutri, v soboto, 27. julija, v Dom krajanov Primskovo na proučevanje Svetega pisma s temo Milost in pravica ob 9. uri ter predavanje Eno izmed sporočil križa ob 10.30.

RAZSTAVE

Čar lesa

Radovljica – BSC Kranj – Regionalna razvojna agencija Gorenjske in Društvo za zaščito lesa Slovenije vabita na odprtje razstave Čar lesa, ki bo v Radovljiški graščini v četrtek, 1. avgusta, ob 19. uri. Razstava bo odprta vsak dan do 15. avgusta. Vstop je brezplačen.

PREDSTAVE

Ljubezen na prvo bolezen

Jesenice – V torek, 30. julija, bo ob 20. uri v banketni dvorani Kolpern na Stari Savi v okviru Torkove kinoteke projekcija romantične komedije Ljubezen na prvo bolezen.

ALPETOUR Potovalna agencija

Švica
vožnja z vlakom Bernina Express
23. 8., 27. 9., 3 dni
od 249,90 EUR

Burghausen, najdaljši grad na svetu
31. 8., 1 dan
od 54,00 EUR

Gardaland, nočni
15. 8., 24. 8., 31. 8., 1 dan
59,90 EUR

Gorska cesta Grossglockner
10. 8., 1 dan
od 41,00 EUR

Cres, ladijski izlet
15. 8., 1 dan
od 59,00 EUR

Tri Cine v Dolomitih pohodni izlet
17. 8., 1 dan
od 99,00 EUR

Maltatal, gorska dolina slapov
17. 8., 1 dan
od 39,00 EUR

Črna gora in NP Durmitor
Virpazar, Skadarsko jezero, Ostrog, NP Lovčen, Kotor...
18. 9., 5 dni
od 279,00 EUR

Kranj: 04/20 13 222, Šk. Loka: 04/51 70 305, Radovljica: 04/53 20 445, Jesenice: 04/58 09 755, Domžale: 01/72 20 016, Tržič: 04/59 63 280

www.alpetour.si
Part of Arriva – a DB company

ARRIVA ALPETOUR D.O.O., ULICA MIRKA VADNOVA 8, KRANJ

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

LOTO

Rezultati 59. kroga – 24. julija 2019
2, 7, 8, 11, 19, 34, 36 in 4

Loto PLUS: **6, 15, 23, 25, 26, 32, 37 in 9**
Lotko: **6 6 0 1 1 0**

Sklad 60. kroga za Sedmico: **3.520.000 EUR**
Sklad 60. kroga za PLUS: **1.040.000 EUR**
Sklad 60. kroga za Lotka: **100.000 EUR**

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek neprekinjeno od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

HIŠE

PRODAM

RUSTIKALNO hišo na posestvu Nacionalnega parka Rio Eume, cena 115.000 EUR, tel.: 040/976-403 19001948

ODDAM

OPREMLJENO 2 stanovanjsko hišo, med Kranjem in Ljubljano, obrobje vasi, tel.: 031/374-706 19001946

LOKA NEPREMIČNINE
LOKA NEPREMIČNINE d.o.o.
Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka
gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00
e-mail: info@loka-nepremicnine.si

fesst
FESST, d. o. o., nepremičninska družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta: info@fesst.si
Internet: www.fesst.si

domplan
Domplan, d. d., Bleiweisova 14, 4000 Kranj
T: 04/20 68 773, **F:** 04/20 68 701
M: 030 641 621, **I:** www.domplan.si
E: domplan@domplan.si
V zadovoljstvo naših strank upravljamo zanesljive in varne storitve posredovanja v prometu z nepremičninami.
Obiščite nas na naši spletni strani:
www.domplan.si

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Sponzor nagradne križanke, ki je bila objavljena 12. 7. 2019 v Gorenjskem glasu je bilo podjetje **AVTOHIŠA VRTAČ D.O.O.** iz Stražišča pri Kranju. Nagrajenci: 1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW T-CROSS – **Nataša Stefanciosa**, Radovljica; 2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila POLO – **Zvonko Pezdirnik**, Mojstrana; 3. nagrada: poklanja Gorenjski glas – **Miro Košir**, Mavčiče.

Nagrajenci križanke **GORENJSKEGA GLASA** z geslom: ZDRAVNIK NA DVORU, ki je bila objavljena v Loških novicah 9. julija 2019 in prejmejo nagrado so: 1. nagrado, vzglavnik Slovenska postelja, **Apolonija Guzelj** iz Škofje Loke; 2. nagrado, knjigo Melanda, **Miro Roblek** iz Preddvora; 3. nagrado, knjigo Melanda, **Francka Rihtaršič** iz Selc.

Nagrajenci križanke **GORENJSKEGA GLASA** z geslom: Z GORENJSKIM GLASOM NA POČITNICE, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 9. julija 2019 in prejmejo nagrado so: 1. nagrado, vzglavnik Slovenska postelja, **Štefka Tavčar** iz Žirovnice; 2. nagrado, knjigo Melanda, **Verko Čpajakovič** iz Bleda; 3. nagrado, knjigo Melanda, **Tatjana Jenkole** iz Preddvora.

Nagrajencem čestitamo!

GG | IZLET / OD 26. DO 29. SEPTEMBRA 2019

CENA: 242 € (ob prijavi 40 gostov)

Vojvodina – kulinarični potep

Vabimo vas na izlet v Srbijo, točneje v Vojvodino. Ogledali si bomo muzej kruha in tipično srbsko hišo iz 19. stoletja. Ustavili se bomo tudi v samostanu Krušedol in obiskali Sremske Karlovce, ki jih krasijo ogromne baročne palače. Odpravili se bomo na Petrovaradinsko trdnjavo, ki jo imenujemo Gibraltar na Donavi. V spremstvu lokalnega vodnika si bomo ogledali staro mestno jedro Novega Sada in se ustavili v vinski kleti Miljević, kjer bomo pokusili njihovo domače vino in žganje. Tu bo tudi kosilo ob zvokih vojvodinskih tamburašev. V kraju Ćelarevo bomo obiskali muzej piva in pivo tudi pokusili. Zadnji dan bomo obiskali še Subotico in njeno znamenito tržnico. Sledila bosta obisk priznane vinske kleti Zvonka Bogdana in pokušina njihovega vina. Mimo Somborja se bomo odpeljali v najbolj „rusko“ mesto v Srbiji – Ruski Krstur, mestece v Bački, ki se preživlja z vzgojo paprike. Po kosilu sledi vožnja domov.

Cena vključuje: prevoz s turističnim avtobusom, obvezno srbsko turistično vstopno takso in turistično takso v hotelih, dva polpenziona v hotelih s tremi zvezdicami v dvoposteljni sobi, vstopnino v muzej kruha, ogled etno hiše Maradik in toplo malico (pijača za doplačilo), vstopnino v samostan Krušedol, pokušino medu in lokalnih vin v Sremskih Karlovcih, vstopnino v podzemne galerije na Petrovaradinski trdnjavi, pokušino vina in žganja ter kosilo ob živi glasbi na Fruški gori (pijača za doplačilo), vstopnino v muzej piva in pokušina, pokušino vin v vinski kleti Zvonka Bogdana, kosilo tretji dan (pijača za doplačilo), obvezno lokalno vodenje v Novem Sadu, turistično vodenje, organizacijo in DDV.

Za prijave in informacije pokličite Alpetourjeve turistične poslovalnice: Kranj - 04/ 20 13 220, Škofja Loka - 04/ 51 70 305, Radovljica - 04/ 53 20 445; Jesenice – 04/ 58 09 755, Domžale – 01/ 72 20 016, Tržič – 04/ 59 63 280 ali pišite na poslovalnice@alpetour.si.

Ob prijavi povejte, da ste oglas opazili v tem časopisu.

Gorenjski Glas

Organizator: ALPETOUR Potovalna agencija
Part of Arriva – a DB company

www.gorenjski-glas.si

Milena Miklavčič

25 EUR + poštnina

Avtorica v knjigi s 350 stranmi piše o najbolj skritih, intimnih dejanjih spolnosti naših prednikov, o življenju dekel in hlapcev, o otroštvu dedov in babic, zidavi hiš po 2. svetovni vojni in o okoliščinah, v katerih so se včasih rojevali otroci. Zanimive so zgodbe o tem, kako in zakaj so se ljudje sovražili, se ženili, umirali. Posebno poglavje je namenjeno dedu Luki, ki je bil znana žirovska legenda. Redna cena knjige je 30 EUR. Če jo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu je cena le 25 EUR + poštnina.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

POSESTI

PRODAM

LANCOVO: zazidljiva parcela 500 m2, ugodno, tel.: 031/451-822 19001951

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

OPEL Zafira 1.8, letnik 2000, tel.: 041/316-617 19001967

RENAULT Megane coupe 1.6, letnik 2000, klima, tel.: 041/350-348, po 15. uri 19001940

RENAULT Kangoo dostavni, podaljšan, letnik 2013, 230.000 km, 1.5 dci, lepo ohranjen, servisiran, tel.: 040/124-600, Žiga 19001942

SEAT Ibiza 1.9 disel, letnik 2000, registrirana, cena 500 EUR, tel.: 041/967-554 19001970

VW Passat karavan TDi, letnik 2001, tel.: 031/206-064 19001960

KARAMBOLIRANA VOZILA

KUPIM

KARAMBOLIRANO vozilo ali vozilo v okvari, od let. 2000 dalje. Ugrica Blaž, s.p., Drulovka 38, Kranj, tel.: 041/349-857 19001541

ODKUPIMO karambolirana vozila, vozila v okvari, slabše ohranjena in nevozna, poceni avtovleka po celi Sloveniji, Grega Meze s.p., Čopova 1, Lesce, tel.: 040/629-675 19001784

STROJI IN ORODJA

PRODAM

BETONSKI mešalec, tel.: 04/59-57-786, 031/605-223 19001944

GRADBENI MATERIAL

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

3 M3 suhih macesnovih plohov in desk, cena 400 EUR, Vodice, tel.: 031/581-420 19001962

KURIVO

PRODAM

DRVA metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 19001777

KVALITETNA bukova ali hrastova drva, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/639-348 19001965

SUHA bukova, mešana drva in butare, tel.: 031/826-621 19001899

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

2 LEPO ohranjena troseda in tabure, 1 trosed je razteglјiv, ugodno, tel.: 031/495-502 19001954

TURIZEM

ODDAM

APARTMA v Murinah - Umag, lepo opremljen, z lastnim parkiriščem, od 11.8. do 18.8., tel.: 041/887-285 19001964

STANOVANJE enosobno v Ankaranu, dnevni ali daljši najem - študenti, tel.: 041/369-004 19001966

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, medalje, značke, razglednice, kovance, bajonete, sablje, čelade, uniforme, tel.: 051/740-430 19001937

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikati, ogled Stara pošta Kranj, ugodno, tel.: 040/567-544 19001943

STARINE

KUPIM

ODLIKOVANJA, kovance, ure, slike, značke, srebrnino, luči, kipe in drugo, tel.: 030/670-770 19001929

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936 19001783

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

OČALA CENEJE - podvojimo vrednost vašega zelenega recepta do 101 eur! Optika Aleksandra, Qlandia, tel. 051/431-721, www.optika.si 19001764

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

PREDSETVENIK Gorenc, širine 180 cm in prikolico s poviški, ugodno, tel.: 031/698-909 19001959

SILOKOMBAJN Mengele MB 220, tel.: 041/356-157 19001971

PRIDELKI

PRODAM

LETOŠNJI gozdni med, možna dostava na dom, tel.: 031/886-345 19001947

SUHE bio jabolčne krhlje, tel.: 031/619-629 19001958

KUPIM

JEČMENOVO ali ovseno slamo za krmo živali, tel.: 041/566-429 19001963

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

2 ČB bikca, stara 14 dni, tel.: 041/239-468 19001956

8 mesecev brejo telico simentalko, tel.: 041/316-617 19001968

ČB bikca, starega 14 dni, tel.: 041/418-616 19001961

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 19001780

KOZE s kozličkom in starejši mlin za mletje moke, tel.: 051/647-888 19001953

NESNICE - rjave, grahaste, črne pred nesnostjo, brezplačna dostava po celotni Sloveniji, Vzreja nesnic Tibaot Svatina Vanja, Babinci 49, 9240 Ljutomer, tel.: 02/58-21-401 19001941

PRAŠIČE, težke 100 kg, tel.: 040/607-451 19001972

TELICO simentalko, brejo 8 mesecev, tel.: 031/572-647 19001950

TELIČKO simentalko, staro 14 dni, tel.: 04/53-38-040 19001945

ZAJČJE meso in nemške lisce, stare 2 in 6 mesecev, tel.: 051/712-764 19001949

KUPIM

BIKCA simentalca, starega 4 do 10 tednov, tel.: 051/441-722 19001952

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A. d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 19001779

PODARIM

STARE kokoši nesnice, tel.: 041/337-678 19001973

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

PIZZERIJA in restavracija Boccaccio nudi redno zaposlitev izkušenemu natakarju/-ici in kuharju/-ici za delo v restavraciji. Nudimo redno plačilo. Makarončki d.o.o., Podgorica 21, LJ. - Črnuče,, tel.: 041/328-590 19001738

PIZZERIJA in restavracija Boccaccio, PE Šiška, išče kuharja z izkušnjami in veseljem do dela, v prijetnem mladem kolektivu. Več informacije na telefon 040/218-203. Makarončki d.o.o., Podgorica 21, LJ. - Črnuče 19001739

NUDIM redno, zanesljivo zaposlitev za montažo stavbnega pohištva (vrata, okna). Plačilo za normalne mesečne ure najmanj 1.400 EUR. Možnost opremljenega stanovanja, 50 m2, tel.: 041/667-958 19001939

IŠČEM

IŠČEM DELO - z živo glasbo vam popestrimo praznovanje, piknike, poroko, ..., tel.: 031/325-654 19001969

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 19001778

ADAPTACIJE od temelja do strehe, omete, fasade, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tudi manjša gradbena dela - z vašim ali našim materialom, Gradton, d.o.o., Valjavčeva ulica 8, Kranj, 041/222-741, www.gradton.si 19001782

ADAPTACIJE vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hitro in poceni. SGP Beni, d. o. o., Struževo 7, Kranj, tel.: 041/561-838 19001785

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53/a, Kranj izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871 19001781

Knjiga Kuhajmo brez glutena je kuharski vodnik od nakupov do receptov. V knjigi boste našli napotke za osnove kuhanja, kakšna je idealna kuhinjska shramba, kje nakupujemo, kako pripravljamo jedi in najboljše recepte 100% brez glutena.
Preko 50 receptov je razdeljeno na kruh in peciva za zajtrk, prigrizke, predjedi in jedi ter sladice.

140 strani, 190 x 245 mm, mehka vezava

18,90 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

LEARD d.o.o., Pivka 11, Naklo nudimo zaključana gradbena dela, urejanje dvorišč ter fasaderska dela, adaptacije stanovanj in hiš, suhomonataža Knauf, dimniki, škarpe, ometi, izkopi, ..., tel.: 041/583-163 19001786

SANACIJA dimnikov z nerjavečimi tuljavami, vrtanje, zidava in popravila, nudimo dimne obrobe in kape. Cvetko Rajko s.p., Brezje pri Dobu 4 a, Dob, tel.: 051/828-419 19001737

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 19001165

NAVČEK
Pogrebne storitve
Navček d.o.o.
Visoko 140, 4212, Visoko
24 ur na dan
041 628 940

TESNJENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 031/720-141 19001776

RAZNO

PRODAM

KOMPLET za kapljično zalivanje vrtnin, cvetja in kovinski regal, 170 x 75 x 30, 5 polic, nov, tel.: 041/858-149 19001896

MALARSKE lestve, 4 in 5 klinov, tel.: 070/558-214 19001955

VEČ vrst meterskega blaga po ugodni ceni, tel.: 031/204-061 19001957

IŠČEM

STARO odpadno železo, pralne stroje, pipe, akumulatorje, računalnike, odpeljem brezplačno, tel.: 070/385-956 19001715

V SPOMIN

Srce tvoje je zastalo,
zvon v slovo ti je zapel,
misel nate bo ostala,
spomin za vedno bo živel.

V sredo, 24. julija 2019, je minilo dve leti, odkar te ni več med nami, naš dragi oče

Miroslav Žumer

Hvala vsem, ki se ga spominjate, se ustavite pri njegovem grobu in prižgete svečko.

Vsi njegovi
Zg. Bitnje, julij 2019

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 66. letu zapustil

Milan Mesec

iz Stražišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, za darovano cvetje in sveče. Predvsem hvala vsem, ki ste bili del njegovega življenja, ste ga imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu.

Vsi njegovi

Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.
(Tone Pavček)

ZAHVALA

V 88. letu nas je zapustila draga mama, sestra, babica, prababica in teta

Marija Bevk

p. d. Mravljeva mama iz Davče

Ob njenem slovesu se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju ZD Železniki. Hvala gospodu župniku Mirku Turku in Marku Pajku za daritev svete maše in obreda pri grobu. Zahvala tudi Janezu Trilerju s pevci za prelepo zapete pesmi ter vsem za darovane sveče in svete maše. Hvala še enkrat vsem, ki ste jo pospremili k zadnjemu počitku. Ohranite jo v svojih mislih in srcih.

Žalujoči vsi njeni
Davča, julij 2019

ZAHVALA

Ob bolečem in prehitrem slovesu našega dragega sina, moža, očeta in dedka

Francija Murnika

s Pšate

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, prijateljem s Krvavca, sosedom, vaščanom, poslovnim partnerjem in vsem ostalim, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam izrekali sožalje. Hvala gospodu župniku g. Lucijanu Potočniku za pogrebni obred, za lep govor Tini Ropret in vsem, ki ste ga pomagali spisati, nosačema Matjažu Letnarju in Jaku Kropivniku. Vsem tudi iskrena hvala za darovane prispevke za malega Rožleta Valjavca, ki že šest let premaguje težko rakavo bolezen. Hvala tudi pogrebni službi Pogrebnik za organizacijo pogreba. Hvala še enkrat vsem imenovanim in neimenovanim, ki ste našega Francija pospremili k zadnjemu počitku. Ohranite ga v lepem spominu in svojih srcih.

Žalujoči: mama Štefka, žena Romana, sinova Rok in Erik z družino

Anketa

V objemu gora, narave in živali

Maša Likosar

Sedmega celodnevnega izleta otrok in mladine na planšarijo Dolga njiva pod Košuto, ki ga organizira Športno društvo Strelica v sodelovanju z drugimi organizacijami, se je udeležilo več kot sto otrok. Zaupali so nam svoje občutke in ali bi živeli planšarski način življenja. / Foto: Primož Pičulin

Emanuel Sirc, Bistrica pri Tržiču:

Drugič sem na izletu in najbolj mi je všeč predstavitev policije, ogledal sem si njihov kombi. Pot ni bila naporna, hoja je bila hitra, na vrh smo prišli v manj kot uri in pol.

Ema Celestina, Šmartno pri Litiji:

Prvič sem tu in najbolj so mi všeč živali in gibanje v naravnem okolju med gorami. Letos sem bila že enkrat v hribih, sicer sem pa med poletjem najraje na morju.

Tilen Potočnik, Križe pri Tržiču:

Božal sem oslička in jahal konja. Pot mi je že znana, ker sem na pohodu že drugič. Od planšarske hrane so mi najboljši žganci, kislega mleka pa ne maram.

Luka Patafta, Kočevje:

Mama nas je z bratom in sestro pripeljala na pohod. Fino je, ker se družim s prijatelji, veliko je živali, ki jih ne vidim vsak dan, tu pa jih lahko pobožam. Tukaj ne bi živel, ker bi pogrešal družino.

Val Škrjanec, Tržič:

Četrtič sem na izletu, udeležim pa se ga, ker je tu zelo lepa in čista narava. Morda bi tukaj ostal nekaj dni, potem pa bi pogrešal pestro dogajanje v mestu. Ne bi želel živeti planšarskega življenja.

Šopek in voščila za najstarejšo Kamničanko

V ponedeljek, 22. julija, je svoj stoprvi rojstni dan dopolnila Izabela Hribar.

Jasna Paladin

Kamnik – Gospo Izabelo Hribar, ki je s 101 letom najstarejša Kamničanka, so na njenem domu (živi v varovanem stanovanju v Kamniku) ob rojstnem dnevu obiskali župan Matej Slapar ter Vinko Polak in Marjana Berlec iz Društva upokojencev Kamnik. Slavljenki so čestitali s šopkom cvetja in košarico dobrot, ob tem pa naleteli na veliko dobre volje in iskren nasmeh. Izabela Hribar svoja leta namreč dobro skriva in je bila obiska zelo vesela.

Očetu Ljubljančanu in mami Kamničanki je bila rojena leta 1908 v Sarajevu, kjer je končala tudi osnovno šolo in štiri razrede nižje gimnazije z malo maturo ter se izučila za modistko. Kot pomočnica je bila zaposlena v modistični stroki do leta 1941, naredila pa je tudi mojstrski izpit in imela svojo obrt do leta 1946, nato se je zaposlila v podjetju. Leta 1951 se je njen oče upokojil in si zaželel bivati v svojem kraju v Sloveniji, zato je s starši odšla v Kamnik. V Sloveniji je bila najprej zaposlena pri modistki v Ljubljani, nato pa v podjetju Univerzale v Domžalah, kjer je bila vodja oddelka damskih klobukov in slamnikov do leta 1960, ko se je začela širiti konfekcija in so njeno delovno mesto ukinili. Istega leta se je zaposlila na Občini Kamnik, zaradi moževe bolezni pa se je leta 1972 upokojila. Ko ji je leta 1975 umrl mož, se je še za tri leta honorarno zaposlila na Davčni upravi na Občini Kamnik.

Kot nam pove, že celo življenje rada bere, riše oziroma slika ter izdeluje gobeline in voščilnice. Svoja dela je lani in tudi letos razstavila v prostorih Doma starejših občanov Kamnik. Zadnjih osem let živi v varovanem stanovanju v Kamniku, kjer se dobro počuti. Neizmerno pa je hvaležna za gene, ki ji še danes zagotavljajo voljo po druženju in ustvarjanju.

Izabela Hribar je s 101 letom najstarejša Kamničanka. / Foto: Občina Kamnik

vremenska napoved

Danes bo sončno, popoldne in zvečer bo nastalo nekaj vročinskih neviht. Jutri bo dopoldne še sončno, popoldne pa spremenljivo oblačno s plohami in nevihtami, ki se bodo nadaljevale v noč. V nedeljo bo spremenljivo do pretežno oblačno s plohami in nevihtami. Vročina bo popustila.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK	SOBOTA	NEDELJA
18/32 °C	19/31 °C	17/26 °C

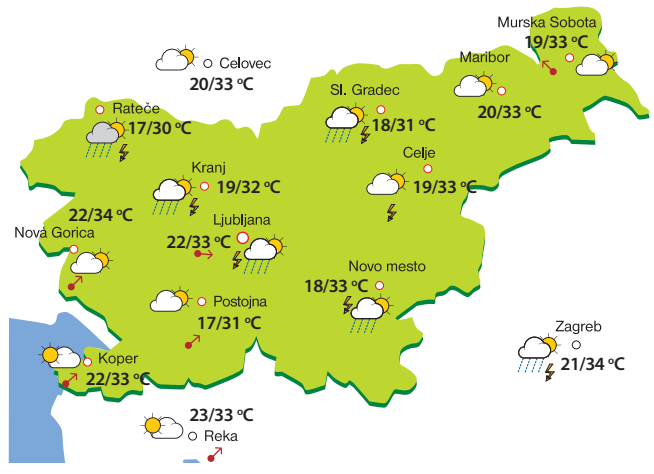

Vasovanje in Kmečka ohcet

Tradicionalna Vasovanje in Kmečko ohcet, na kateri bodo letos poročili pravi par, bodo v Bohinju priredili ta konec tedna.

Alenka Brun

Bohinj – Vasovali bodo danes zvečer, 26. julija, ob 20. uri Pod lipo v Srednji vasi; Kmečka ohcet pa bo jutri, 27. julija, od 18. ure dalje v Ribčevem Lazu.

Vasovanje bo letos še pestrejše, saj se bosta v enournem programu s harmonikami spopadla Miha Debevec in Dejan Kušer. Sledilo bo Vasovanje, igra v treh dejanjih, katere posebnost je, da so igralci oblečeni v bohinjske noše s konca 19. in začetka 20. stoletja ter v oblačila, ki so jih v Bohinju nosili na začetku 19. stoletja. Tudi letos bodo vasovali s pomočjo folklornikov KD Bohinj, začnejo pa ob 21. uri.

Na kmečki poroki pa bodo jutri poročili pravi par: Petruško Krek in Boštjana Vogelnika z Brega pri Žirovnici. Dogajanje se bo odvijalo Pod Skalco v Ribčevem lazu ob Bohinjskem jezeru. Začeli bodo ob 18. uri z ogrevanjem ansambla Svetlin. Sledila bo poroka. Začelo se bo z dogajanjem pri nevestini hiši, nadaljevalo z odhodom z njenega doma, šrango bodo uprizorili na mostu. Povorka bo odšla naprej v cerkev sv. Janeza Krstnika, na mostu pa bodo igrali harmonikarji. Zatem sledijo prihod na ženinov dom, ples in gostija. Organizatorji računajo, da se bo Kmečka ohcet zaključila do pol desete zvečer, ko bo na oder prišla skupina Daniels; ponovno bodo zaigrali tudi Svetlini. Poskrbeli bodo še za plesni oder, tako da se boste lahko ob zvokih melodij tudi zavrteli.

Poudariti pa je treba še, da bo danes zvečer zaradi Vasovanja cesta skozi Srednjo vas zaprta med 18.30 in 22.30; zaradi jutrišnje šrange na Ohceti pa bo med 20. in 21. uro zaprta cesta čez most.

Banka podvojila dobiček

Simon Šubic

Kranj – Gorenjska banka je v prvem polletju dosegla zelo dobre poslovne rezultate, s katerimi se je ta teden seznanil tudi nadzorni svet, so sporočili. Čisti dobiček je konec junija znašal 22 milijonov evrov (v enakem obdobju lani 11,38 milijona evrov), kapitalska ustreznost je bila 15,1-odstotna, dosegli so 27,4-odstotni donos na kapital pred obdavčitvijo in triodstotni donos na aktivo pred obdavčitvijo. Popravili so stroškovno učinkovitost, merjeno s kazalcem stroški na prihodke (CIR), ki za prvo polovico leta znaša 49,7 odstotka. Bilančna vsota banke se je od konca lanskega leta popravila za 2,2 odstotka na 1,87 milijarde evrov. Glavni dejavnik njene rasti predstavlja na strani obveznosti rast depozitov občanov in povečanje kapitala, na strani naložb pa povečanje kreditov. Obseg bruto kreditov so povečali na 1,12 milijarde evrov. »Zdravi del portfelja se je povečal za 11 odstotkov, delež slabih posojil pa zmanjšal za 26 odstotkov,« so pojasnili. Obseg lizing poslov se je povečal za 22 odstotkov.